

31/102

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ నవంబరు నెల 27-వ తేది గురువారము
శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, మార్గశిరమాన శుద్ధ ప్రథమ ౧.

No. 201

సంచిక ౨౦౧

ఆమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

ఆమృతాంజనము న కలవిద

తలనొప్పుల మాన్పును, బాధాపూరిత బాధలు,
సర్పపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన కఠిన
మందలి దుష్కదార్థములను తొలగించి చిహ్నమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడి వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కేర్పు 0-10-0; డబ్బన్ 1-కేర్పు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
ఆమృతాంజనం డిపో. 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

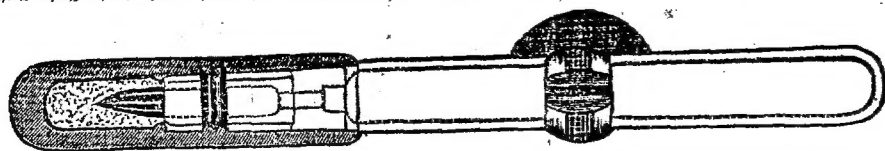
మైనపువత్తులు

ది ఇండో - బర్మా వెట్రోలియం కంపెనీ లిమిటెడ్
రంగూను,

వారి చేత యారు చేయబడినది
ఏజంట్లు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి అండు కో
పోస్టుబాక్సు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

గ్లాసు
పాళీలు

పాంట్స్ పేనాల బంగారపు పాళీలబదులు యీనూతన గ్లాసుపాళీలు దేశమంతయు వాడుకలోనున్నవి. (గ్లాసు రూ 14.
ఒకతూరి సిరాలో ముంచినయెడల 5 నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.
గ్లాసు రూ 14. గ్లాసుపాళీ ఫవుంటెన్ పేనా రూ 1. డబ్బన్ రూ 10.
మైలాపూరు విక్టోరియాడిపో, మద్రాసు.

పెల్లింగుటన్ సినిమా,

మహాంతు రోడ్డు, మద్రాసు.

22-11-24 శనివారమునుండి 28-11-24 తేది శుక్రవారమువరకు
యానివర్సల్ జ్యూయల్ క్రాఫ్ట్స్ 8 వ నీరీస్.

ది లెదర్ ఫుష్షర్స్ 'మూడవవారము
2 భాగములు

అహోసు గొప్పసీరియల్ 49 దినముల కథ
నేనా గర్భర్ కృత్యములు చూడలేకనవి. 3 వ వారము.

సిటి మోటారుపాఠశాల మదరాసు

తెలిఫోను నెంబరు 148

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండిని
వదుపువిధానము, మెకానిజమ్, మొలగునవి శిక్షణను
మరియు మోటారుబండ్లు మరమ్మత్తులు, రంగులు వేయుట

వగైరా అన్ని పనులును చేయబడును
యోగ్యతాపత్రములు మంచినిపుణులైన ఆటో ఇంజనీ
ర్లచే ఇయ్యబడును.

అన్ని విధములైన ధరలు సరసముగా యుండును వివర
ములు తెలియగోరువా రీకిందివిలాసమునకు వ్రాయుటయును.

మేనేజరు,

సిటి టూప్రీకంపెనీ, 1736

2/3 ఆంపర్స్ వీధి, జి.టి. మదరాసు.

(బ్రాడేజు పడుటచేసి)

కృష్ణా నందానబ్బు

దీనినివాడుటచే యేలాటి బాధ ముండులేకనే దేహమునకు
దేభాగమునకు దెనను యుండువెట్టుకలను తక్షణ మేతీసివేయును.

8 బిల్లులకు పెట్టు 1 కి ధర రూ 1-4-0.

8 పెట్టెలను ఒకేదఫా కొనువారికి ఒక పాంట్స్ పేనా
యినామగా పంపబడును.

సుందరం అండ్ కో.,

6 భద్రప్పగార్లనువీధి, పార్కుటోను, మద్రాసు.

రాజకీయపక్షములం దైక్యత

అవసరము

అల్పవిభేదములను వదలివేయవలెను

రంగనాథ మొదలియారుగారి అభిప్రాయములు

“అన్ని రాజకీయపక్షములును గలసి పనిజేసిననే, మన ఆదర్శమును కీర్తనలమున నందగలము. అన్ని పక్షములవారును ఒకే ఆదర్శముకొరకు పాటుపడుచున్నను వారు వేర్వేరు ప్రోవలలో నడచుచుండుటవలన కీర్తనముగ నాదర్శము నందజాలకున్నాము. త్రికరణశుద్ధిగా నే నట్టి వికమత్యమును గోరుచున్నాను.”

నేను నలు హోయూలీగు ప్రధాన నాయకులలో నొకరును, మదరాసు శాసనసభ్యులును, 8 వ ఆంధ్రమహాసభాధ్యక్షులు పగు ఎ. రంగ నాథ మొదలియారుగారితో మాప్రతినిధి సంభాషింపగా వారు ప్రాయశ్చిత్యమును చెలిపిరి.

“అట్టివికమత్య మేపద్ధతులపై లభింపగలదు?” అని మా ప్రతినిధి అడిగెను.

“ఆవిషయము, బొంబయి నాయకులసమావేశమువారు నియమించిన ఉపసంఘమువారు నిర్ణయింపవలెను. వివిధరాజకీయ పక్షముల యందు వికమత్యము గురు నని నాకు సంపూర్ణముగా విశ్వాసము గలదు. ప్రతివారును వికమత్యమును గోరుచునేయున్నారు. మితవాదులుగూడ ప్రతిపక్షమువారును ఆదర్శమునం దేక్షింపించుచునే యున్నారు. మనకున్న విభేదము అన్నియును అత్యల్పవిషయములందు మాత్రమే. కీర్తనముగ నాదర్శమునం దుట కొరకు యియల్పభేదములను వదలుకొనవలెను. దేశక్షేమముమీద దృష్టియుంచుచున్నామనో విభేదములు చాలశుద్ధములు”. అని మొదలియారుగారు నడిపిరి.

“ఇట్టి వికమత్యము నెలకొల్పుటయందు బొంబయి సమావేశము ఎంతవరకు తోడ్పడెను.” అని అడుగగా “ఇదివరకు ఆంతటి ప్రమాదభవ ఎప్పుడును జరిగియుండలేదు. దేశమునందలి ప్రతిపక్షము వారును ఆసభయందు గూడి కార్యక్రమమునందు పాల్గొనిరి. మితవాదులు, అతివాదులు, స్వరాజ్యపక్షము, బ్రాహ్మణేతర పక్షము, నేను నలు హోయూలీగు, హోయూలీగు, నిమ్నజాతులవారు అందరును అచ్చటగూడి దేశీయసమస్యను చర్చించిరి. ఈ మహాసభవలన వేర్వేరుపక్షములకు గల విభేదముల తొలగించుటకు చాల తోడ్పడెను. వికమత్యమును సంపాదించుటకు మార్గము ఏర్పడెను. ఒకమారు మార్గము ఏర్పడిన తరువాత వికమత్యమును సంపాదించుట ఎక్కువకష్టముగాదు. ఇట్టి జయప్రదమగుఫలిత మీ గభవలన లభించినందుల కందరును సంతోషపడవచ్చును.” అని రంగనాథముగారు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

బొంబయియందు జేరిన వేర్వేరుపక్షముల అభిప్రాయము నెటులున్నదో చెలిపెదరా యను ప్రశ్నకు మొదలియారుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు నిట్లునుడిపిరి. “అచ్చట గూడిన వేర్వేరు పక్షములు పరస్పర ఆనుమానములతోనున్నట్లు గాన్పించెను. బహిష్కారవాదులు ఇతర పక్షముల సహాయముతో తమను ఎదుర్చుటకు ప్రయత్నించుచున్నారని కొందరు స్వరాజ్యవాదులు అనుమానము నూచించిరి. ఇంతవరకు నుకాంగ్రెసునకు ప్రతిపక్షముగనున్న జట్టి సుపక్షమువా రిప్పుడు కాంగ్రెసులోనికి వచ్చుటకుసమ్మతించుట, రాబోవు శాసనసభా ఎన్నికలకొరకుని కొందరునుమానించిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారికి బలమునొసగుటకు తీసును సాధనముగ నుపయోగించుచున్నారని ఒకటి సుపక్షమువా రనుమానించిరి. తమపక్షమును పడగొట్టుటకు ప్రయత్నించుచున్నారని మితవాదులెంచిరి. ఇట్టి పరస్పరానుమానములను వదులుకొనిననేగాని మనకు విమర్శియండజాలదు. మనమెంతనిష్కల్మషముగ పనిజేయుచున్నామో ఇతరులుగూడ నట్టిపూర్వదముతోనే పనిజేయుచున్నారనుసహానభావ ముండవలెను. ఇట్టియనుమానము లెంతమాత్రమును తగదు. మన ఆదర్శవాదీనికి అవి భంగకరము.”

“మీరు బెల్గాముకాంగ్రెసునకు వెళ్లెదరా? అని మాప్రతినిధియడుగగా, వెళ్లెదమనియు మహమ్మదాలీగారి కోరికవైన నేను నలు హోయూలీగు లీగుసమావేశమునుగూడ బెల్గామునందే ఏర్పరుచుకొంటిమనియు రంగనాథ మొదలియారు గారునుడిపిరి”.

డబ్బీ 1-కే కుష్టుకు తైలము రు. 0-8-0
ఈతైలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు, కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.
అమృతాంజనం డిలో, మదరాసు బొంబాయి.

నాల్గవవాయిదానూలు పంపినవారి నామములు—నమ్మలు

(అక్టోబరునెల)

వరుస నెం.	పంపినవారి పేర్లు	జిల్లా	రిజిష్టరు నెంబరు	నూలుపొడవు	నూలు నెంబరు
1	శ్రీయుత దేశభక్త కొంజా వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు	గుంటూరు	1	1500	30
2	దేశోద్ధారక కాళీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులు	మద్రాసు	2	4320	23
3	బ్రహ్మచోన్మ్యల సుబ్రహ్మణ్యం	గోదావరి	6	2500	24
4	గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణ	గుంటూరు	7	2300	17
5	చెంగల్లూల చిట్టిపంతులు	గోదావరి	12	2000	17
6	భూపతిరాజు రామమూర్తిరాజు	"	15	2000	19
7	ముప్పి లక్ష్మీనారాయణ	"	16	2100	16
8	సత్యవాడ సోమేశ్వరరావు	"	17	2000	32
9	గూడూరి రంగయ్య	"	22	1000	29
10	పాలకోడేటి గురుమూర్తి	"	23	266	20
11	రాచర్ల నారాయణరావు	"	80	2000	25
12	నీరుకొండ వెంకటరత్నంచాదరి	"	82	3000	24—32
13	కొవ్వడి లింగరాజు	"	89	2000	26
14	మద్దూల వెంకటాచలంపంతులు	"	43	3000	20
15	మాచిరాజు రామచంద్రమూర్తి	"	44	1600	4
16	పుసులూరి కోడండరామయ్య	"	45	1000	32
17	గరిగిపాటి అంజనేయసూర్యప్రకాశరావు	"	46	2000	17
18	మానాప్రగడ వెంకటకృష్ణారావు	"	48	4633	30
19	బ్రహ్మచోన్మ్యల సీతారామయ్య	"	52	2000	14
20	కొత్త సూర్యనారాయణ	"	117	2000	61
21	" కామరాజు	"	118	794	17
22	మల్లాల వెంకటగోపాలరావు	"	122	2000	19
23	తణిక్కల్ల లక్ష్మీనరసింహస్వామి	"	123	2000	14
24	రావు వెంకట్రావు	"	125	1200	16
25	రాచకొండ పేరయ్యకృష్ణ	"	130	800	12
26	ఆడేపల్లి లక్ష్మీనారాయణకృష్ణ	"	150	2000	24
27	ముంజులూరి అప్పలనరసింహయ్య	"	183	4427	16
28	ములుకుట్ల కృష్ణబ్రహ్మం	"	190	2000	26
29	కల్లిండి రాజంరాజు	"	195	2180	18
30	ర్యాల చలపతిరావు	"	204	2000	22
31	కోడేటి రంగారావులు	"	207	2040	13
32	కేకేవరపు కామరాజు	"	268	600	30
33	ఇటికిరాల సుబ్రహ్మణ్యం	"	272	2000	33
34	పుల్లెల కృష్ణమనుందరరావు	గంజాం	273	2000	24
35	ధిల్లీ లక్ష్మయ్య	"	274	2200	17
36	బృంహాన పండా	"	275	2000	23
37	గోపీనాథ చాదరి	"	277	2000	19
38	పెనుమర్తి నరసింహయ్య	"	281	2158	9
39	ఉన్నవ వెంకటబలరామమూర్తి	"	282	2271	14
40	మల్లాడి సూర్యనారాయణమూర్తి	"	292	4000	24
41	చెంబోలు వెంకటరత్నమ్మ	"	293	2000	17
42	జల్లేపల్లి కామేశ్వరరావు	"	299	2046	16
43	రాకూరు రామకృష్ణారావు	"	306	2400	14
44	అంధవరం వెంకటరెడ్డి	"	316	2000	14
45	గేదెల చంద్రయ్యనాయుడు	"	317	2000	22
46	అంధవరపు లక్ష్మీమూర్తి	"	318	3840	22
47	పార్వతి యీశ్వరప్ప	"	319	2000	26
48	పూన్నా రామమూర్తి	"	321	2000	12
49	నిమ్ల రామరాజు	"	322	2020	37
50	రాల్ల లక్ష్మీరావు	"	325	1772	16
51	మారాడ వీరరాజు	"	328	1661	19
52	మారాడ జగన్నాథరావు	"	329	2000	13
53	బులుసు యజ్ఞన్న	"	331	2000	13
54	ఉన్నవ రామలింగం	"	332	420	15
55	నాథ జగన్నాథరావు	"	333	1300	26
56	గాడె రాజమన్ను	"	334	2000	16
57	ఇస్మలూరి సన్యాసరాజు	"	335	2000	20
58	నాథి రామకృష్ణారావు	"	336	2000	17
59	యిమ్మడి శెట్టి రామమూర్తి	"	338	2000	26
60	కాళామూరి వెంకట్రామయ్య	గుంటూరు	353	2000	19
61	కుప్పా శ్రీరామశర్మ	"	357	2000	26
62	యెల్లెపెద్ది వెంకటకుబ్బారావు	"	362	1090	10
63	పూలపర్తి వెంకట్రావు	"	365	2200	12
64	వావిరెడ్డి పార్థసారథి	"	367	2012	15
65	కంభంపాటి సాంబయ్య	"	369	2000	19
66	మం తెన నాగరాజు	"	379	2268	18
67	మం తెన వెంకటరాజు	"	380	2226	10
68	శిష్టా సూర్యనారాయణకృష్ణ	"	382	2000	63
69	కుమ్మల శిథారామమూర్తిచాదరి	"	383	2020	22
70	నండ్లూరి వెంకటరంగారావులు	"	391	2000	16
71	ప్రతి అనంతరావు	"	392	2400	27
72	గార్లపాటి హనుమంతరావు	"	395	2012	16

నాల్గవవాయిదానూలు పంపినవారి నామములు—సభ్యులు

సం.	పంపినవారి పేర్లు	జిల్లా	రిజిస్టరు నెంబరు	నూలుపాడపు	నూలు నెంబరు
73	రామిశేని అప్పయ్య	గుంటూరు	408	2000	24
74	దాసరి లక్ష్మీనారాయణ	"	409	2000	25
75	వెలివేటి వీరరాఘవయ్య	"	410	2000	10
76	యాపనగుంట్ల సుబ్బారాయుడు	"	419	2048	20
77	రామచంద్రుల హనుమంతరావు	"	489	2000	81
78	మంలేన సుబ్బరాజు	"	448	1492	82
79	మద్ది రాధాకృష్ణయ్య	"	444	1000	12
80	అంచె శివయ్య	"	446	2000	14
81	ఇటికాల మార్యనారాయణ	"	448	2520	25
82	మద్ది వెంకటరంగయ్య	"	450	8060	15
83	నేతి వెంకటాచలపతి	"	451	2500	18
84	కొంతిరెడ్డి రామిరెడ్డి	"	467	1250	82
85	ప్రక్కల విశ్వనాథం	"	498	8000	32
86	యడ్లపాటి సుబ్బయ్య	"	499	4000	18
87	గడ్డిపాటి వెంకటకృష్ణయ్య	"	504	2000	15
88	పాలద్దు రామకృష్ణయ్య	"	519	8000	32
89	కొండ వెంకటేశ్వర్లు	"	521	2000	35
90	మారెళ్ల కోశేశ్వరరావు	"	555	2000	15
91	మారపాటి సముద్రయ్య	"	597	1500	21
92	ఉప్పల వెంకటకృష్ణయ్య	"	611	2000	63
93	కల్లూరి వీరయ్య చౌదరి	"	616	2000	12
94	మల్లాది వెంకటకృష్ణయ్య	"	685	2000	12
95	కొడాలి నరసింహారావు	హంకొట్టె	670	2200	19
96	గల్లడపు బసవరాజు	"	705	2000	24
97	గుళ్లపల్లి వెంకటసుబ్బయ్య	"	707	2000	18
98	తల్లాప్రగడ రామరావు	"	786	5200	15
99	దుక్కపాటి ప్రసాదరావు	"	787	2000	22
100	దండమూడి పూర్ణయ్యచౌదరి	"	788	2400	84
101	దుగ్గిరాల నరసింహంగారు	"	789	2000	85
102	పరుమారి లింగయ్య	"	758	2000	16
103	బొప్పన మాణిక్యంబ	"	771	2000	16
104	ఉప్పలూరి ముత్తెరాజు	"	806	2000	24
105	వీరపనేని సోమయ్య	"	811	2048	45
106	కొండా వెంకటేశ్వర్లు	"	818	2100	15
107	మారపనేని గోపాలకృష్ణయ్య	"	820	1209	22
108	గుగ్గర్ల కృష్ణమూర్తి	"	821	2100	11
109	అడేపల్లి వెంకటగురూపరామకృష్ణయ్యగారు	ప.కృష్ణ	825	2000	22
110	అయ్యంకి వెంకటరమణయ్య	"	831	2000	14
111	బొన్నచిట్టల కుటుంబసుబ్బారావు	"	849	1800	18
112	పాల్లం గోపాలకృష్ణయ్య	"	854	2000	14
113	యార్లగడ్డ వెంకటసుబ్బయ్య	"	861	2000	17
114	శ్రీ రాజా కోటగిరి వెంకటకృష్ణారావు	"	862	2000	68
115	కోటగిరి గోపాలరావు	"	865	1500	68
116	పెద్దర్ల వెంకటసుబ్బయ్య	"	879	2000	15
117	గరికపాటి బుచ్చి అప్పయ్యశాస్త్రి	"	887	2000	18
118	చల్లా శేషిగిరిరావు	మద్రాసు	920	1250	18
119	మిండాల చినబాబుచెట్టి	"	980	2378	14
120	భాస్కర్ల యాశ్వరయ్య	"	989	1000	20
121	కళాధరి అయ్యతరామరాజు	ప.గోదావరి	956	2000	15
122	కోడూరి కృష్ణమూర్తి	"	982	2000	14
123	యర్రమిల్లి మంగయ్య	"	990	2000	23
124	తల్లాప్రగడ నారాయణమూర్తి	"	992	2000	26
125	దాట్ల నీలాధిరాజు	"	994	2000	20
126	నాజర్ అహమ్మద్ గారు	"	998	2660	12
127	దండు నారాయణరాజు	"	1007	5225	16
128	పాడూరి శేత్రరాజు	"	1009	2000	24
129	పరిక లింగయ్య	"	1020	2000	26
130	జి. రామచంద్రరావు	"	1022	2188	25
131	హెచ్. రామరావు	"	1033	2000	32
132	వేతలి శీతారామయ్య	"	1085	1630	21
133	పి. సుబ్బారావు (పూర్తిపేరు వ్రాయుడు)	"	1061	2000	32
134	మం. కోడండరామస్వామి	విశాఖపట్నం	1076	700	48
135	నివల రామలింగం	"	1096	3000	20
136	మరిగంటి భట్టారి నరసింహాచార్యులు	"	1108	2000	28
137	కొల్లా వెంకటసత్యనారాయణ	"	1109	400	28
138	మంత్రాల లక్ష్మీనరసింహం	"	1138	2064	49
139	జయంతి సుబ్బరావు	"	1142	2000	36
140	యామిజాల రామనరసింహం	"	1182	1188	38
141	కటికనేని వెంకటరామరావు	నల్గొండ	1216	2000	32
142	కటికనేని కళ్యాణరావు	"	1217	2087	33
143	నాగరాజు సిద్ధిరాజు	"	1235	1460	18
144	ఈమని సుందరరామయ్య	"	1259	1838	20
145	వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య	"	1265	800	28
146	టి. శ. నరసింహాచార్యులు	విశాఖ	1318	2000	24

కీర్తిశేషులగు జె-ఎ-టర్నరుగారు

జ్ఞాపకార్థముగ నొకచిహ్నము

ఆరోగ్యసమస్యలయెడ గవర్నరుగారి భావములు

బొంబాయి, నవంబరు 28:—బొంబాయిలో ఆరోగ్య ధికారిగనుండిన కీర్తిశేషులగు జె. ఎ. టర్నరుగారి జ్ఞాపకార్థముగ నుంచబడిన చిహ్నములకు నేడు బొంబాయి గవర్నరు గారు బహిరంగపరచిరి. వాణిజ్యనావికులయ్య, అధికారులయ్య జ్ఞాపకార్థముగ నిల్పబడిన చిహ్నమునుగూడ గవర్నరుగారు తెరచిరి.

డాక్టరు జె. ఎ. టర్నరుగారి జ్ఞాపకార్థముగ స్థాపించిన చిహ్నమును బయల్పరచుచు రోగములను నివారించుటకు పౌరులయొక్క తోడ్పాటు ఆరోగ్యకాళివారు ఆశించుచున్నారని యు అట్టిసహకారము లేనియెడ తగినంతసౌఖ్యము చేపూరదని యు గవర్నరుగారు నొక్కిచెల్పిరి. భయమును బుట్టించుచున్న మలేరియా నణచుటకు పౌరులతోడూ టెక్నోవశ్యకమనియు, జారోగముచే చూపువానిసంఖ్యను తగ్గించుటకు చేయుప్రయత్నములయెడ పౌరులు శ్రద్ధవహించి పారిశుద్ధ్య కాళివారికిని ఆరోగ్యకాళివారికిని సహాయమునగడరని గవర్నరుగారు ప ముచ్చుచున్నారు. మానవుల బాధయెగాక మలేరియావలనన దానిచే పిచ్చుట గలుగుబాధలచేతను బొంబాయికి రాబోవు ఆర్థిక నష్టమును తొలగించవలయునని గవర్నరుగారు నుడివీరి.

ప్రిన్సు ఆఫ్ వేల్సుయొక్క మెర్కంటైలు మెరైన్ యొక్క స్థానమందు అధికారులయ్య, నావికులయ్య జ్ఞాపకార్థము నిల్పబడిన పలకను సాయంత్రముందు గవర్నరుగారుబయల్పరచిరి. యుద్ధకాలమున యీనావికులు ఉద్యోగులును సల్పినత్యాగమునకును, కార్యదీక్షకును గవర్నరుగారు పొగడిరి. దేశభక్తియు, రాజభక్తియు గలనావికుల సహాయములేనియెడ యుద్ధముక నెలయైనను జరిగియుండెడిది గాదని గవర్నరుగారు బల్పిరి. (అ.ప్రె.)

చెడురక్తముచేకలిగిన

అన్నకోశవ్రణమును

పూర్తిగాతొలగించునివారిణి

కడచిన 5 సం॥ రముల, నుండి భోజనమునకు మునుపు, తరువాత చెడురక్తము ఉండుటచే పొత్తి కడుపు నెప్పిగా యుంటూయుండెను. తరువాత బాధహెచ్చి అన్నకోశవ్రణము (అప్యెసిటిసు) గా మారెను. శస్త్రచికిత్స చేసినకోపలసినట్లు కూడ నలహా నొసంగిరి. నేను అనేకవైద్యులవద్ద ఔషధ సేవచేసితినిగాని, వ్యాధినివారణకాలేదు. మరియు బాధక్రమేణ హెచ్చుచుచుండెను. నేను ఒకకవళము అన్నముకూడ తినుటకు వీలైనది కాదు తిరువల్వేలిజిల్లా, కృష్ణాపురవాసియును, ప్రస్తుతము చెన్ననగరము అర్మీనియన్ వీధి, నెం 72 రు భవనమునందున్న డాక్టర్ స్వామి ఎస్. శ్రీనివాస అయ్యంగారిచే వ్యాధులు అమోఘముగా బాగు చేయబడుటను విని వారివద్ద చికిత్సను ప్రారంభించితిని. 3 వారములలో బాధ పూర్తిగా తొలగెను మరియు వారములకు నాకు మంచి ఆరోగ్యము కలిగినది. ఇవన్నియుగాక నేను వారివద్ద చికిత్సచేసిన కొనుచుండినపుడు అనేకవిధవ్యాధులను వారు జయముగా బాగుచేయుటను స్వయముగా చూచితిని.

ఎస్. వి. రత్న వేలుచెట్టి,

గుమాస్తా, ఫింగర్ ప్రింటువీరో, సి. బి. డి. ఆఫీసు మద్రాసు. నెం 40 పొన్నప్పచెట్టివీధి, పార్కుటౌను మద్రాసు 11-4-24

ప్రకటన నెం (14)

వారి నలహాకట్టుముచ్చ 15-0-0

కుక్కగొడుగు - లోకకంటము

ఇది సర్వధ్వంసకము

(మొమ్మగజీను నుండి)

జీవరాసు లన్నిటియందును కుక్కగొడుగు లోకకంటక మనదనియన్నది. సమస్త ప్రపంచమునకు ప్రతిపాళమున క్రింది కలిగిన విశ్వవిఖ్యాతియని దీనినిగూర్చి చెప్పవలయును. చెట్లపట్ట లకును పందిరిరాటలకును అంటియుండెడి కాకిబొడ్డు సాధా గణముగా నందరికిని తెలిసినబాటియైయున్నది. దీనిని మంచాక పురీషమని ఇంగ్లాండుదేశములో నందును. చెమ్మగలప్రతిఫల యందును, పాతచెప్పలు మొదలుకొని పిండివంటలవఁతును సమ స్తపదార్థములకును వట్టెడిబూజుకూడా కుక్కగొడుగు బాటి యొక్క విశేషరూపమేయని గ్రహించవలెను. కుక్కగొడుగు బాటియొక్కరూపాంతరము లింకెన్నియో నసంఖ్యాకములుగ నున్నవి. మొక్కలను పండ్లనుపాడుచేయునట్టి కాటుక, గోధు మపైనున్న ధ్వంసముచేయుపేను, నారింజతోటలను నాశనము చేయుచిత్త, మహారాష్ట్రవృక్షములనుగూడ నాశనముచేయు నూ త్కృత్రిమింకనులు యివి అన్నియును కుక్కగొడుగుబాటి విశే షములే. ఇది సర్వవ్యాపకమైనట్టియు బలవత్తైనట్టియు శక్తి యున్నది. ఇదిసర్వశక్తికలుదు. పాచిరూపమున నిది నల్లకానపురాని, క్రొవ్వురాని, ఇతరతంత్రాల్లను గూడ భగ్గుముజేసి చూర్ణ ముచేయుచున్నది. మానవశరీరమునందు గూడ నిట్టిదుర్భాస యున్నది. పెరుగుటచేతనే కొన్నివ్యాధులకు మానవులు బృథినొందు చున్నాని చెప్పవచ్చును. ఈవిధముగ నీచివరరూపము సృష్టి యందలి సర్వోత్తముడైన మానవునిగూడ చంపుచున్నది. కుక్క గొడుగుబాటిని నీచివరరూప మానవులందఱును దసత్య మేమియును లేదు. ఇదినిజముగా తుద్రజంతువు. ఇదిసృష్టియంద ధనోపస్థాన బొందియున్నది. దీని శరీరనిర్మాణము గూడ విక్రీలి నూత్నమైయున్నది. భూమిమీద మానవోత్పత్తిగాని, పిల్లలను పాలి చ్చు జంతూత్పత్తిగాని, ఫలవృక్షముల యుత్పత్తిగాని జరుగక పూర్వము చిరకాలమునుండి యీ కుక్కగొడుగుబాటి తనయ నంతరూపముల నీభూమిపై తనజీవితయాత్ర నతిక్రమముగ నిర్వర్తించుచుండెను. ఇతర జీవ జంతుత్పత్తి కా వేగవేగమే ఇది తాదాకమై పాటినితని జీవిత నారంభించెను. ఇది స్యతంత్రముగ నితర జంతువజీవము కాకుండగ జీవించగలదు. దీనికి ప్రాణశక్తి విశేషముగ కలదు. కాని సాధారణముగనిది జీవజంతువు నాశ్రయించి తదుపజీవ్యముగ నుండును. కుక్కయన్న చెట్లపైని లేక పుటికిపోయిన కర్రల పైని యివి సామాన్యముగ జీవించుచుండును. కొన్నిరకములు సజీవవృక్షములపైనేగాని జీవించలేవు. ఇవి నిత్యోపజీవములు. కొన్నిరకములు సాధారణముగా దేనినైన నాశ్రయించి జీవించినను, కొన్నివేళల నవి స్యతంత్రముగ నిరాశ్రయముగ మాడ జీవించుచుండును. పాకుడును ఒకాళి ఈ రకమునందు చేర్చ వలసియున్నది. ఇవి ఎక్కడపడితే అక్కడ జీవించకై మంతములై యున్నవి. ద్రువమండల సమీపము దవటినిరంతర నిత్యహిమ సంహతియంద వికాసింపచున్నవి. ఎంతయెడైన చర్యతమైన నివితచ్చికరమున కెగబ్రాకగలవు అగ్నిపర్వతములు ములకుగూడ నివి అంటుకునియుండును. ఎంతగట్టి రాతియైన నివి చేరి దానియందలి నూత్నరంధ్రములలో నొక విధముగ తీవ్రద్రవ మును విసర్జించి యివి దానిని భగ్గుముజేయుగలవు. అంతేగాక ఘనవిషాణములను చూర్ణీకృతములు గావించుచుండును. నల్ల కానపు రాళ్లనుసహిత మీపాకుడెందు కిట్లు ముక్కముక్కలుగ బ్రద్దులొట్టి గుండపిండిచేయుచున్నది. కేవల దుష్టస్వభావము చేత ద్రవ్యబుద్ధితో నిది యిట్లు పాటిని ధ్వంసము చేయలేదు. అది తన ఆహారాన్వేషణ జేసుకొనుచున్నది. మొత్తముమీద తాము జేయు కని మన కెంత నష్టదాయకమైనను, యివిమును ఆశ్చర్యమును పుట్టించుచున్నవి. పాటిమహిమను మనదుద్ధృత నిమగ్నులము కావలసిందే. పాటిని మెచ్చు మీలున్నది. పాటి రంగులు మిగుల వనోహరములై గోడలమీదను, యిళ్లకప్పుల మీదను, ఆరవేసిన రంగుబట్టలపై నుండి మనకానందము కలుగ జేయుచుండును. కాని యివికూడ కుక్కగొడుగుబాటికి జేరినై యున్నది. శరీరనిర్మాణమునందును, గుణసంపత్తి యందును గూడ దీనిని ఆజాతిలా నొకవర్గముగా నెంచవలసియున్నది. ఏక జీవాణు వికాసములే యివిఅన్నియునైయున్నవి. ఇవి పుష్పిం చుకొనినను ఆహారవచ్చని చర్యనును ఆహారను ధరించకపోయి చనుచుకనిధును భుజు నివి పండుచున్నవి. దాని చంద విత్తు రాండును. ఈగింజులు, బంతులపై గుండ్రముగవో, లేక కొడి

గ్రుడ్లువలెనో, లేక కండవలెనో లేక నొకవైపు సన్నముగను, రెండవవైపున పలముగను నుండు కర్ర దుక్కలవలెనో, నానా కారములుగ నుండును. ఇవి చర్యచక్షుర్దోచరములుకావు. వీటిని భూత ఆద్రమతో చూడవలెను. జీవజంతువుల కంటుకొనుట యందు వీటి శక్తి విక్రీలి హెచ్చుగ నున్నది మరి యేవృక్ష ముల యందములగు గింజులుగాని భరింపలేనంత వేడిని యివి భరించగలిగి యున్నవి. ఈకొచ్చే భూమిమీద జలమార్పుకు పోయినను యివి జీవించి సమర్థములుగ నున్నవి. ఎంతటివైత్యము నైన నివిభరింపగలవు. ద్రవరూపమునకు చల్లారిన వాయువును గాని, ద్రవీకృతముగ ప్రాణవాయువును గాని సామాన్యముగ నే జీవజంతువున్న భరించి జీవించలేదు. గాని పాటినిగూడ నీజీవ రూపము నిర్లక్ష్యముగ తృణీకరించుచున్నది. ఇవి వేసవియందే గాక శీతకాలమున గూడ పండుచుండును. స్వరక్షణకొర కిది గాక శీతకాలమున గూడ పండుచుండును. స్వరక్షణకొర కిది గాక గోష్పతిపాయము. ఈవిత్తులు అతిసులభముగా మొక్కలై పెరుగును. పాటిశరీరమునుండి విసరంతువును పోలిన సన్ననిదార మవంటి శేసర మొకటి పైకివచ్చును. భూత ఆద్ర సహాయమున గాని దీనిని మనము చూడలేము. ఈదారముల చివరనొకకొక్కె మువంటి చంపు వుండును. తత్కారణమున నీ దారములు చాప వలె నొక దానితో నొకటి యల్లకొని యుండును. ఈ జిగిలిగి అల్లికను స్పానులేక జేస అని అందురు. ఇది ఏ వృక్షము నాశ్ర యించి యుండునో దానిని గాలి లేకుండు నట్ల ణచి వై చి చంపివేయును. ఆ వృక్ష స్కంధాంతరమున కీ దారములు న్యాపించి తజ్జీవాధారరసమును పానము చేయును ఆవృక్షమును చంపివేయును. శీతకాలము వచ్చిన తోడనే యీ అల్లిక ఎండి గట్టిపడును. నల్లని రంగుకంది యగుచు దృఢతరముగురు విసంతకాలమువరకును దానినట్లాశ్ర యించుకొనియుండి తిరిగి తనపనిని ప్రారంభము చేయును. దీని వృద్ధిక్రమమును గూర్చి అనే కాశ్చర్యరకవిషయములు చెప్పుటకు గలవు. ఆశ్రిత వృక్షానుగుణముగ నిది, బూజువలెనో లేక కాకిబొడ్డు వలెనో, లేక దిమ్మవలెనో లేక అట్టవలెనో బాహ్య కారమును పొందుచుండును. ఇది చిరజీవి. మహాంతేమగు కాల మున యుగసమాప్త్యా తానుభవ జ్ఞానముచేత నిది వివిధవృక్ష జాతులను వివిధరూపముల నెదుర్కొని తనవశము జేసికొను చున్నది. ఫలము లొకరిటిగా పాడుచేయుచున్నది. సస్యముల నింకొకరిటిగా పాడుచేయుచున్నది. వృక్షవర్గమునకు యిది గావించు కీడుకంటె నత్యధికమగుహాని యీకుక్క గొడుగుబాటి వలన లోకమునకు కలుగుచున్నది. వశ్యవచస్కుడును మహావి యునగు సర్ అర్థులు కోనండాలులు భయంకర మగునట్టి ప్రకృతి, పురుషుడు అను చిన్న పద్యకావ్యమున, మానవుని పుర్రెలోనికి చొచ్చి మేధస్సును చెడుపునట్టియు మనుజుని చంపునట్టియు యొకఘృణింశేషము చేయుపని నిట్లు వర్ణించి యున్నాడు. “మానవుడు పరాత్మాను సంధానము గల్గి సదుద్దేశపూరితుడై ప్రపంచావస్థను వీక్షించి మానవలోక మున తన నామము కాశ్యేతముగా నుండునట్లైన సత్కర్మ నొనర్చుట కాలోచన చేయుచుండగా వాని పుర్రెలోని కీక్రిమి అవిధితులుగ ప్రవేశించి దాగియుండెను. ప్రపంచ భూతకాల మునను వర్తమానకాలమునను దుఖమేహూచ్ఛాదితముగ నున, ను భావికాలమున ఆనందనూర్యుడు నిర్మలముగ ప్రకాశింప గలడను మహాశయము మానవుని ప్రేరేపించుచుండగా, నీక్రిమి అతని పుర్రెలో పెరుగుచుండెను. వీని యాలోచనలు నశించివి. వీని మాహాత్మ్యము మంట గలిగినది. భావియందలి ప్రపంచ సౌఖ్య సంభావన ఉన్మాదావస్థయందలి వాని భావములవలె సంతరించినది. వాని ధీశేషమేమైనదో వాని విశేషము, సంకల్పము, బుద్ధి మొదలగునవి యేమైనదో పాచియ

నెడిజీవవిధము వీటినిన్నిటిని తనవార తెట్టుకొనినది.” దీనివలన బుద్ధిబలము శరీరబలాశ్రయమనియు, చిచ్చుకై జడశక్తి క్షయమని యు లేలుచున్నది. ఇంగ్లీషు వాఙ్మయమునందు యీ 18 పా దముల కంటె నెక్కుడు భయవహముగు కవిత్వములేదు. కుక్క గొడుగుబాటికి చెందిన ఘృణింశేషముందు భయోత్పాదకమై యున్నది. దానిశక్తి అచింత్యము. దీనిని గూర్చి మనకు జ్ఞానమును ప్రసాదించి దీనిని మనవశవర్తిగ జేయుగాక అని మనము భగవంతుని సమ్రులమై ప్రార్థింపవలెను. కుక్క గొడుగు బాటియొక్క వివాశకర్మము యంతగా వర్ణించితిమి గాని యీబాటిని సృష్టి సంహారకము భగవంతుడు ప్రయో గించిన బ్రహ్మస్త్రముగా భావింపగూడదు. ఏలనన దీని వాడికి పాలైన జీవరూపములకు లాభముగూడ కలుగుచున్నది మానుషశరీరమును వీడించెడి యీబాటికి వైద్యులు ప్రతిక్రియ లను కనిపెట్టియున్నారు. పుష్పవృక్షములను నాశనము చేయు బాటికికూడ ప్రతిక్రియను ఆవృక్షవర్గమే కనుగొనినది. వృక్ష వర్గము దీనికి ప్రతిక్రియను కనుగొనుటయే గాక యీజీవవిధము ను తన కుపచరించునట్లు వశవర్చుకొనుచున్నది. చెట్లవేళ్లకు అంటుకొని జీవించెడి బాటియొకటి కలదు. ఇది మంటినుండి ఆహార సంగ్రహణముం దెక్కువశక్తికలది గనుక వృక్షవర్గము యీ బాటిని దత్తస్వీకారము జేసుకొని వీటివ్వారా తానుహరలోప మును పోగొట్టుకొనుచున్నది. ఈవిధముగా నీక్షుద్రజీవము తన ఆహారాన్వేషణ పరతన్లు వృక్షవర్గమునకు మేలుచేయుచున్నది ఇంతేగాక దీనిదాడివలన వృక్షవర్గమున కవిధితులుగ నంతర్నిత ముగ నుండెడిశక్తు లెన్నియో బయల్పడి వికసించుచున్నవి ఈబాటి నెదుర్కొనుటయందు వృక్షవర్గ మిప్పుడు మిక్కిలి అధికబలసంపన్నమై యున్నది. కావ్యసాహిత్యములను పూర్వము కన్న ఎక్కుడుగా నతివేగముగా నల్పును శరీరవృద్ధికర మగు పదార్థముల నెక్కుడుగ తయారుచేసికొనుచున్నది. ఈవిధముగ వృక్షసహజశక్తు లభివృద్ధి జెందుచున్నవి. వీటి ప్రవృత్తి శక్తు లన్నియు పూర్వమిట్లే ప్రేరితములయి యుండవచ్చును. చిన్న చిన్న మోతాదులుగ నీకీడు ననుభవించుటవలన వాటికిక్రేయస్సే చేకూరినది.

మహాభాష్యం నుబ్బారాయుడు,
(అనువాదకుడు)

అత్యద్భుత ప్రదర్శనములు
బందరు బుట్టయ్యపేట హాలులో
శ్రీకృష్ణవిలాససభ - తెనాలి
ధర్మార్థము వినియోగించ బడును

రామదాసు 29-11-24 శనివారం
శకుంతల 3-12-24 బుధవారం
బ్ర. శ్రీ. యడవల్లి సూర్యనారాయణరావుగారు,
రామదాసు, దువ్వంత పాత్రలను ధరింతురు.
రేట్లు:— 3, 2, 1, 0—8—0.
మేనేజింగు కమిటీ

గ్రహణి మాత్రలు
20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు.0-2-0
రక్తచేదనములు, బంకిచేదనములు, జిగటచేదనము లు, ఆజీర్ణచేదనములు, నీటిచేదనములు, మొదలగునవి ఈ మాత్రలను మూడుపూటలు నేవించిన తోడనే నిలిచిపోవును. వీటిని పిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును. పెంటనే గుణ మిచ్చును. అమ్మి పొంజుపము టిపో, ముడిగాను - గొంజాగు

అలస్యము చేయక ఒక దఫా మా ప్రదర్శన కాలకు వచ్చి పరిశీలింపుడు: 1842

నాగవతులు

ఇవి 6 సవరములు మొదలు 14 సవరములకు అ నెక మో స్థులలో నవనాగరకమునకు తగినట్లు తయారుచేయబడును. పాతికాపరక అంగుళము మొదలు ముప్పాతిక అంగుళము చెడబువరకు చేయవచ్చును. వీటికి తరుగుసహా మజారి రు. 25 లుమొదలు రు. 30 ల వరకు గలదు. పువ్వరా గములు, పట్టెకెంపులు, కత్తుములు మొదలగునవి

చేర్చినవాటికి ప్రత్యేకముగా సామ్య యియ్యవలెను. అన్నిరకపు వెండిసవరములగారు నగలు, సామానులు స్టాకు లో నిధముగానున్నవి. ఒకసారి వచ్చి ఒక చిన్న ఉరవునువద్ద తీసిన మానవ్యము మీకు తెలియును.

మాచి తివిలితపు 172 పుటల క్యాటలాగు 1-కి రు. 1.
ఉమ్మడి రామయ్యకెట్టి, గురుస్వామికెట్టి కంపెనీ, నగలవర్తకులు, 25, వైనాబజారుకోడు, మదరాసు.

కృష్ణా జిల్లా బోర్డు, బందరు

(స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

నవంబరు 24 :--ఈ నెల 22 వ తేదీ మధ్యాహ్నము కృష్ణా జిల్లా బోర్డు సభ జిల్లా బోర్డు ఆఫీసులో సమావేశమయినది. సుమారు నలువదిలోపుగ సభ్యులు హాజరయిరి. సభాభవనము బహుళః జిల్లాబోర్డు సభ్యులందరు వచ్చిన చాలకపోయి యుండును. అట్టిస్థితిలో ప్రేక్షకులకు స్థలము లేదని వేరుగ జెప్ప నవసరము లేదు. ద్వారములు, కిటికీలు, మధ్య మధ్య సందులు వసారాలు ప్రేక్షకు లాక్రమించుకొనిరి. ప్రేక్షకులలో ముప్పాతికమంది గ్రామాంతరములనుండి వచ్చినవారై యున్నారు. అట్టిస్థితిలో వారికి సభాప్రసంగముల వినుట కవకాశము లివ్వక పోవుట విచారకరము. ఇప్పుడు సమావేశమయిన హాలు సహితము గుమస్తాలు కూర్చుండినదియై యున్నది. వారి ద్రావ్యుల వైరాలన్నియు బయట పెట్టబడినవి. జిల్లా బోర్డు జిల్లాకంఠమును సంబంధించిన ముఖ్యసంస్థ యైయున్నది ఈ బోర్డు సభలు వేలము ఒక బందరు పట్టణముందే యేర్పడు జరుగక పోయినను ముఖ్యపట్టణమున ప్రధానసభాభవనము ఉండుట వశ్యముగ నె కనిపించుచున్నది.

ప్రప్రథమమున విద్యాకాఖాంగమంత్రి యైన ఏ. పి. పాత్రోగారు యీ పురమునకు వచ్చినప్పుడు జిల్లా బోర్డు పక్షమున స్వాగతప్రత్యమును సమర్పించుటకు గూర్చి చర్చింపబడినది. సూరపనేని వెంకయ్యగారు మఱి యొక రిద్దరు, మంత్రిగారు మునుపేసిన మహాపకారము లెవ్వియు లేనందున స్వాగతప్రత్య మర్పించుట అనవసర మని ప్రతిపాదముగ మాట్లాడిరి కోనెలమాడి గోపాలకృష్ణయ్యగారు, మంత్రిగారు మొన్నటి సభలో ప్రాథమికవిద్యకొఱకు సబ్సిడీయింటి గ్రాంటును మంజూరు చేయించినారని యిది యొకభునకార్యముగా నుగ్గడించినది. ఇంకను సీతయ్యగారు, సోమంచి శీతారామయ్యగారు, కోదండరామయ్యగారు, మొదలగు కొందరు ముచ్చటించిన పిదప అధ్యక్షులు తీర్మానమును వోటుకు పెట్టగా 29 మంది అనుకూలముగాను ముగ్గురు వ్యతిరేకులుగాను ఉండిరి. పిమ్మట కో. గోపాలకృష్ణయ్యగారు ఈ సందర్భమున ప్రధానమంత్రి యైన పానుగల్లురాజుగారిని మాడ నాహ్వానింపవలసినదని యొక ఉపాదానము తీసికొనివచ్చిరి. సీతయ్యగారు బలపర్చిరి. ఇది అసందర్భముగా నున్నదని కొందరు తేల్చిచిరి. అధ్యక్షులు సహితము అసందర్భమని త్రోసివేసిరి గోపాలకృష్ణయ్యగారు తమ తీర్మానమును మిల్ ఫుల్ గా నమోదు చేయవలసినదని పట్టుపట్టిరి. మంత్రులొకపై వీరికింత అభిమానమేల యుండవలెనో మాకు బోధపడలేదు మంత్రులు వారి వారి అవసరముల బట్టి వారే వచ్చుచుందురు. వారి నాహ్వానింపుట యెలాగో వారు వచ్చి స్వతంత్రించి చేయబోవు ఉపకారమిమమంతయు లేదనుట సర్వజనవిదితము. పిమ్మట మంత్రిగారికి అర్పింపబోవు స్వాగతప్రత్యము చదువబడినది అందు విశేషాంశము లేవియు లేవు. కావున కోదండరామయ్యగారు పాతకాలకు గూర్చి వ్రాయబడిన సందర్భములో, విద్యావిధానము దేశీయావసరముల కనుగుణముగా నుండునట్లేర్పాటు చేయవలసినదిగా కోరుతున్నట్లు వ్రాయవలసినదిగా కోరిరి. అది అందఱికి సమ్మతమగుటచే నామార్పు చేయబడినది. పిమ్మట వడ్డమన్నాటి నరసింహముగారు సి. పాత్రోగారు యింత కాలము నుండి మంత్రిగా నున్నను ప్రజాభిప్రాయము గుణమయిన మార్పుమియు జేయలేదుగాన నా సంకతి స్వాగతప్రత్యములో నూచించుట తమయుద్దేశవని చెప్పిరి. శ్రీ గోపాలకృష్ణయ్యగారి కిది అయ్యుముగా నుండెను చివరకు, త్రాగుడు తగ్గింపవలసినదను కోరికను ప్రత్యుత్తరము చేర్చిరి.

బోర్డులో విచారించబడిన మరియొక ముఖ్యవిషయము: తాలూకాబోర్డు ఎలిమెంటరీ పాఠశాలలో అవసరమయినవోటుల 6,7,8 తగ్గతులుపెట్టి ఇంగ్లీషుమాడ చెప్పించుటకు 45 వేల రూపాయలు మంజూరుచేయుట ఈతీర్మానము విచారించుటలో సభ్యులు కొందరు, పిల్లలకు చిన్నతరగతులలో యింగ్లీషు చెప్పించక పోవుటవల్ల చాల కష్టములు కలుగుచున్నాయు, వారు ఉత్తమవిద్య నార్జించుటకు వీలులేక యున్నారాయు చాలచింతించిరి. సభ్యులలో నొక్కరిగూడ నీవిషయమును దూరదృష్టితోను విశాలభావముతోను, జాతీయాదర్శనము గుర్తముగాను విచారించినట్లు గన్పడదు. పసిబాలిక కోమల మానసముల అన్యభాషాభ్యాసముచే నొత్తిడిచేయుట అక్రమమనియు, ఇంక ఎన్నివర్సరములు బ్రిటిష్ పరిపాలన వశములో

నిలిచియున్నను ఇంగ్లీషు సర్వసామాన్యభాష కావలసినదను, నిజముగ బాలర మనోవికాసమునకు గాని దేశభక్తిదయమునకు గాని మాతృభాష తోడ్పడినట్లు అన్యభాష వీదియు తోడ్పడదనియు, నింతకాలమునుండి జాతీయోద్యమము యుండునామరతుమవలె వీరుచున్నను గ్రహింపజాల కుండుట కోచనియము. శ్రీ గాంధీమహాత్ముడు మొదటినుండియు స్థానికసంఘములలోబరచుకొనుటను చెప్పటలలో గల యుద్దేశము, ఈసంఘముల మూలమున నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగించుటకే యై యున్నది. మఱియు, నేడు విద్యావిషయమున భేదాభిప్రాయము లేదు. విద్యాధికారులు, పాఠశాలాధ్యాయులు, విద్యావిషయ నిపుణులు అందఱును మాతృభాషకే ప్రాముఖ్య మియవలసినదనియు ఉన్నవిద్య సహితము మాతృభాషలోనే కఠినపాఠములు ననియు అభిప్రాయము బాహ్యముగ నిచ్చుచున్నారు. స్థానికసంఘములు ఆంగ్లభాషావ్యాపారమును వీడి దూరదృష్టితోను జాతీయాభిమానముతోను ప్రవర్తించుచో తమ పరిపాలనక్రింద నున్న పాఠశాలలలో ఆంగ్లభాషాప్రాముఖ్యమును తగ్గించి క్రమముగా దానిని వివిధ విషయముగా మార్చవచ్చును. పిమ్మట తీర్మానములోని అభిప్రాయమును ఆమోదించుచు సామ్యువిషయమై రాబోవు బడ్జెట్టులో విచారించుటకు తీర్మానించడమైనది.

కపిలేశ్వరపురములో తమ స్వంత ఖర్చుమీద 4 వ ఫారమును పెట్టవలసినదిగా స్కూలు కమిటీవారు బోర్డువారిని కోరిన విషయము. ఈ విషయమును ఆమోదించవలసినదిగా మంగంటి సీతయ్యగారు తీర్మానమును తెచ్చిరి. 12 జూలై యేలూరు మీటింగులో తాదాకి కపిలేశ్వరపురము - రెండు గ్రామములలోను వారి స్వంతఖర్చుమీద 4 వ ఫారము బోర్డువారు పెట్టుటకు తీర్మానించిరి. కాని ఏదో టెక్నికల్ ఆక్షేపణమిద కపిలేశ్వరపురముపేరు తగ్గించివేయడమైనది. అప్పటి నుండి యీ విషయము బోర్డు యెదుట ఉండి యున్నది. అయినప్పటికి దీనిని బడేటి వెంకట్రామయ్యగారు రెండు వైఖళ్లలో స్కూలు ఉండగా వీని మరల ఇటుకూడ బోర్డువారు 4 వ ఫారము పెట్టుటనుచితమని తీవ్రముగా ఆక్షేపించిరి. దీనికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు గుడివాడ తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారైన హరినీకుగారు ఉత్సాహభరితమైన ఉపన్యాసమిచ్చిరి. చివరకు పెడింటి హనుమంతరావుగారు తాదాకి తో బాటు దీనిని గూడ బోర్డువారు ఆమోదింపవచ్చుననియు సంవత్సరాంతమున నది బాగుగా పరిచేయవచ్చు దానినే భావపరచవచ్చుననియు తెలిపిరి. పిమ్మట ఒక సంవత్సరమువరకు కపిలేశ్వరపురములో 4 వ ఫారము పెట్టుటకు తీర్మానించడమైనది. తీర్మానము వోటుకు పెట్టగా 30 మంది అనుకూలురుగా ఉండిరి. బడేటి వెంకట్రామయ్యగారు మొదటనే పోల్ కోరిరి. పేర్లు వ్రాయగా 31 మంది తెలిపిరి. ఇదంతయు అయినపిదప ఒకసంవత్సరముగా ఎప్పటినుండి అనుప్రవృత్తి వచ్చినది, అనవరత చేయబోగా వెంకట్రామయ్యగారు అభ్యంతర పెట్టిరి. ఈసందర్భములో ఒకచిన్న విషయము చెప్పవలసియున్నది. బోర్డు విచారించ వలసిన విషయములన్నియు ఎజెండాలోగలవు కాని అన్నియు సరియైనతీర్మానరూపంలో నుండవు. సాధారణముగ ఎజెండాలో విషయము తీసికొని చర్చించుట మామూలు. ఉపపాదించువారు సహితము తీర్మానమును వ్రాసియువ్వరు. చివరకు అధ్యక్షు లేదోరూపమున వ్రాయుదురు. క్రమమే అక్రమమే యొకపద్ధతి మామూలుగ జరుగుచున్నప్పుడు దానిలోచిన్న పారభూటముల సవరించునప్పుడు ఆక్షేపించుట అనుచితము. నిజముగా నియమబద్ధముగ జరుగవలెనన్నచో విషయము తీర్మానరూపము లేకుండ చర్చ జరుగకూడదని ప్రథమముననే వెంకట్రామయ్యగారు ఆక్షేపించియుండవలసినది. ఇట్టిస్థితి చాల పర్యాయము లేర్పడు చుండును. ఈమీటింగులోనే గోపాలకృష్ణయ్యగారు పానుగల్లు రాజుగారిని పిలువవలసినదని తాము మొదటి ఉపన్యాసములోనే చెప్పినామని తీర్మానము ఓటుకు పెట్టినపిమ్మట దానిని అసలు తీర్మానమునకు సవరణగా చేర్చవలసినదని కోరియుండిరి. అందు మీద అనవసర చర్చయు కాలహరణమును చాలజరిగెను. బోర్డులో చాలమంది యింగ్లీషు రానివారుగానున్నారు. అట్టిస్థితిలో తీర్మానములన్నియు ఇంగ్లీషులో వ్రాయబడుట చాల ఆక్షేపణీయముగానున్నది. చాలమునిపిపాటిలలో చర్చయుతీర్మానములుమాడ తమకులోనే సభ్యులయొక్కయు ప్రజలయొక్కయు సౌకర్యార్థమువ్రాయబడుచున్నది. అట్టి పద్ధతిని జిల్లాబోర్డువారే అవలంబింపకూడదో మాకు తెలియవచ్చును.

పైతీర్మాన మైనపిమ్మట చాలమంది సభ్యులు బయటకు నడచిరి. ముఖ్యమైన పరిపాలనానివేదిక చర్చించుటకు కనిష్ఠ సంఖ్య లేకపోవుటచే నిలిపివేయబడినది.

చెన్న పురిమండల ఆంధ్ర జాతీ

యోవ సంఘము

బెల్గాంకాంగ్రెసు మహాసభకు తీర్మానములు
పై చెన్న పురిమండల ఆంధ్ర కాంగ్రెసు సంఘమునకున బెల్గాము కాంగ్రెసు మహాసభకు ఎన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులు కాంగ్రెసు మహాసభలో నేడయైన తీర్మానముల నుపపాదించవలసినదెడల అట్టితీర్మానములను డి సెంబరు నెల 6 వ తేదీలోగ ఆంధ్రాప్రదేశ్ జాతీయోపసంఘము వారి బేజవాడ మహామున పంపగలందులకు ఇందుములమున కోరబడుచున్నారు. పైతేదీలోగా ఆంధ్రరాష్ట్రసంఘమువారి కార్యస్థానమునకు, చేరనితీర్మానములు కాంగ్రెసు విషయవిస్తయసభలో జర్జింపబడవలసిన తీర్మానములపట్టికయందు చేర్చుకొనబడవు. పిమ్మట చేర్చుకొనబడదగిన తీర్మానములపై 20 మంది అఖిలభారత సంఘసభ్యులయొక్క గాని, 50 మంది మహాసభా ప్రతినిధులయొక్కగాని సంతకములు చేయించవలసిన ప్రయోగము గలుగును గాన పైదీలోపుకే తీర్మానముల బంధింపబ్రాగ్గితులు.

గడ్చే రంగయ్యనాయుడు
కార్యదర్శి.

వాతావరణ స్థితి

1924 నం. నవంబరు నెల 27-వ తేదీ గురువారము

ముఖ్యజిల్లాలు	మొ.గడ్డ అత్తపర్తిపాడు కె. 24 కంటలలో	మొ.గడ్డ అత్తపర్తిపాడు కె. 24 కంటలలో	కె. 24 కంటలలో	కె. 24 కంటలలో	కె. 24 కంటలలో
గోపాలపురం	77.1	68.4	0.85	24.83	44.95
విశాఖపట్టణము	78.5	69.0	0.02	15.44	87.09
కాకినాడ	77.6	71.5	0.01	21.60	39.09
మచిలీపట్టణము	77.7	71.8	0.04	12.04	41.59
కర్నూలు	83.2	68.9	...	8.56	26.01
బళ్లారి	86.1	68.5	0.0	2.45	20.51
కడప	87.0	72.7	0.80	7.11	81.23
నెల్లూరు	82.0	71.9	3.57	21.04	87.98
మద్రాసు	86.0	73.3	0.76	16.90	50.74
కడలూరు	85.0	74.2	1.87	22.28	52.94
నీలము	89.4	70.1	...	5.52	89.80
కోయంబట్టూరు	89.6	71.0	...	10.29	22.29
తిరువనాంతలీ	86.0	72.9	0.64	7.71	88.18
నాగపట్టణము	85.8	74.7	0.84	19.38	54.98
చువ్వర	91.2	74.8	...	4.65	88.58
పొంబర్	88.3	77.5	0.82	10.65	87.00
తిరునల్వేలి	15.05	28.34
తిరువేండ్రము	84.8	77.1	...	11.02	64.51
కొచ్చిక్	90.2	78.0	...	18.20	114.51
కాలికట్టు	90.4	75.7	...	19.11	117.16
మంగలూరు	89.4	76.6	...	8.44	125.68
తెంగళూరు	85.5	66.4	...	2.90	85.87
మెరకార	78.6	62.6	0.56	5.50	125.48
కొడేకనాల్	66.0	52.7	0.05	8.27	52.18

అంతటను చిన్న చర్చను పడుచున్నది గోపాలపురంలో 0.85 నర్చము కురిసెను. మేఘములు లేవు. పగటివేడిమి సర్పారులలో 4 నుండి 6 1/2 డిగ్రీలు తక్కువగ నున్నది దక్షిణమున రాత్రివేడిమి 3 డిగ్రీలు అధికముగ నున్నది కడపలో 0.80 బల్లారిలో చిన్న జిల్లన్నము కురిసెను ప.టి వేడిమి కర్నూలులో 4 డిగ్రీలు తక్కువ రాత్రివేడి 5 డిగ్రీలు ఎక్కువగానున్నది. నెల్లూరులో ఎడతెగిలేకనుండి 12 గ కాలము 3.57 వర్షముపడినది మద్రాసులో 0.76 వర్షము పడినది పగటివేడిమి మద్రాసులో ఎక్కువగను, నెల్లూరులో తక్కువగ నున్నది. తూర్పుతీరమున వర్షము యింకను కురియు నూచనలగలవు. ఆర్. ఎస్. సామూరు, వాతావరణకార్యదర్శి.

గురుకావగుదెబ్బలు

కాంగ్రెసు విచారణసభము

నివేదికను ప్రచురించుట

(నిన్నటికేము)

అహింస యోధానము

అకాలీలు కట్టెలుగొట్టుకొన బోయినందువలన యెవరికి గాని యెట్టికష్టమును గలుగజేయ నుద్దేశించలేదని స్పష్టముగా నున్నది. కట్టెలొనుటకు తనకుపాతకుగలదని వారు నిలవజెట్టుకొనిరి. దాని నేమాత్రమును సంఘేషాంపనకర్తలేరు. ఆస్తిని పాడుచేయవలెనని ఉద్దేశ్యమేమియు లేదు. క్రిమినలు(ప్రాసీజరు కోడ్లు 144, 145, 147) సెక్షన్లక్రింద నేమియును వారిపాటుంక పయపలేదు. వాకు తమకు పాతకుగలవనిని తేసికపుడు అల్లరిజేయవలెనను నుద్దేశ్యమేమియు లేదని చెప్పవచ్చును. క్రిమినలుగా పాడుకాటికప్పుటయైన వారియుద్దేశ్యమని చెప్పవలయు. పాడుకాటికప్పుటపుడు అది క్రిమినలుగ పరిణమించుటకు ఆస్తిని వారలకేదో హానియో అస్తినికష్టమో జేయును ద్వేషమొనరింపజేయవలెను. ఒకవేళ పాడుకాటికప్పుటను పాతకుండిచేయుటవలన చేసిన హానినియేమియును లేదు. ఇదివరలో మహాత్మా అకాలీలను వారిసామ్రాజ్య కాపాడుట కంగీకరించుటవల్లను, గురుద్వారమును ధర్మప్రతిమును వారిస్వాధీనముననుండుట వల్లను కట్టెలుగొట్టుట ఆచారమగుటవల్లను, యిదివరలో నెట్టిఅటంకములేకుండ కట్టెలుగొట్టుకొన నిచ్చుటవల్లను యావయములన్నియును ధ్వంసమగుట చేత జతలస్వాధీనవిధములుగాననియు అకాలీలనిర్బంధముగ తమపాతకును శలాంబంపజూడలేదనియు మేముగట్టిగనమ్ముచున్నాము. వారి ఉద్దేశ్యము ధర్మప్రతిమునకై కట్టెలుగొట్టుట మాత్రమేయైనపుడు అయ్యదిస్వాధీనవిధమునిగాని అల్లరిజేయు నుద్దేశ్యముండెననిగాని యెవ్వరును అనజాలరు. ఈవిషయమై జంజరి, భూము లెవరిస్వాధీనమున నున్నవో నిర్ణయించుట అనవసరము. మహాత్మాగారిని ఇటీవలు బంపి సామ్రాజ్యకామపరీక్ష జేసి సామ్రాజ్యమునుదీసికొనుమని కోరగా అడ్డుజేయలేదు. కావున యీజతలను చెదరగొట్టుటలో పోలీసువారు జేసినది స్వాధీనమాయన విషయమై మేమువిచారించిన యితరవిషయములేచాలును. గురుకావగుదాలో గుంతాల, రాజనస్సి, రాణివాలాచిన వంతునమీదగా బోవుచున్న కొట్టినపుడు అల్లరిగాని పాడుకాటికప్పుటగాని యేమైనయున్నదనజాలరు. అదారిని గురుకావగుదాపుట అకాలీయత్రికలకు పాతకుగలదు. సెక్షన్ 144 క్రింద నిషేధపుటు తరువేమియు లేనపుడు, ప్రజాశాంతికి భంగమేమియు గలుగజేయునపుడు వారు వెనుకకు దిగిపోవుటలేదనుట యుక్తముగ నున్నది. కావున ప్రభుత్వమువారు యీదెబ్బలు కొట్టినందులకు దెబ్బపాతు స్వాధీనకావ్రము ప్రకారముగాని రాజకీయముగాని యేమాత్రమును నిలవనేరదు. ఈవిషయమున అధికారులు జేసినపని చాలనిరంకుశముగను, స్వాధీనవిరుద్ధముగ నున్నది. తీవ్రముగ ఖండింపదగియున్నది. వీరుజెప్పునాకు, అల్లరిగాని పాడుకాటికప్పుటగాని గురుకావగుదాదా జరిగిన యెడల యేమాత్రమే వర్తించి యుండెడిది. అటువలెనను స్వాధీనవిరుద్ధము నుద్దేశముగాని, నేరముజేయు నుద్దేశ్యముగాని కానరాదు. ప్రజాశాంతికి భంగముగలుగజేయు మాట యేమియు గానరాదు. కట్టెలుగొట్టుతోయనపుడు కొట్టినవను మృతులు విడుగురకు తక్కువయే యుండెడిది.

డాక్టరు మణిరాం (సం 15 సాక్షి) 9 వ తేదీని తడవకు విడుగురు బోయినట్లును, 10, 11, 12, 13 తేదీలందు నల్లరు అకాలీల చూడబోయినట్లును జూచినట్లు చెప్పెను. కర్తరసింగు 13 వ తేదీ ముగ్గురు నల్లరును అకాలీజతను పోగా జూచితినిని జెప్పెను. ప్రేమసింగు సోధబన్సగారు నల్లరు అకాలీలు గల జతలను మూటిని జూచితినినియు వారిని నెట్టెంబరు 10 వ తేదీని కొట్టిననియు జెప్పెరి. బి. మోహంద్రసింగు గారు నెట్టెంబరు 10 వ తేదీని నల్లరు చూచిన నున్న మాడు జతలను కొట్టినట్లుల చెప్పుచున్నారు. యస్. వారనంసింగుగారు అకాలీలు నల్లరుండగా పోలీసువారు విచారగురుండిరని చెప్పుచున్నారు. పండిత కే. సంతానంగారు 10 వ తేదీని ఒక్కొక్క జట్టులో నల్లరుండిరని జెప్పుచున్నారు. పండిత మేలరా మ వా ఫా గారు 10 వ తేదీని 12 మంది అకాలీలను నల్లర చూచి కొట్టినట్లుల చెప్పుచున్నారు. డాక్టరు భాక చం దేవు గారు ముగ్గురు అకాలీలుమాత్ర ముండిరనియు తక్కినవారందరను పోలీసువారేయనియు చెప్పుచున్నారు. మూజాం అలీగారు నల్లరున్న జట్టును పట్టుకొనిరనియు తమత ముగ్గుర జట్టు రాగా అట్లే పంపివేసిననియు చెప్పుచున్నారు.

ఒక్కొక్క సారి దెబ్బలను తగాదా భూమిపైగాక సిక్కుల స్వాధీనముననున్న చోటగూడ కొట్టిరి. ఇట్లు అవతల

గొట్టినట్లుల ఆగస్టు 31 వ తేదీని తీసికొన్న ఫోటోగ్రాఫులు గలవు. నెట్టెంబరు 10 తేదీని మూడుజట్టులను గురుద్వారా వరణములోనే కొట్టినట్లుల జ్ఞాపకమని లాలా దునిచందుగారు చెప్పుచున్నారు. మొదటి జట్టును 9 వ గురువు జేవాలయము ప్రక్కనున్న తీగలప్రక్కనే గొట్టినట్లుల ప్రేమసింగుగారు చెప్పుచున్నారు. యస్. మోహంద్రసింగుగారు దెబ్బలన్నియును గురుద్వారము లున్నచోటనే కొట్టబడినట్లుల జూచితినిని జెప్పుచున్నారు. ఈ భూమిలోని అకాలీలు యేపనుల కైన రావచ్చును. గురుకావగుదా దెబ్బలు కొట్టినది తగాదా భూమిలో గాక గురుద్వారా భూమియందని డాక్టరు భాను చంబదేవు గారు చెప్పుచున్నారు. బి. గంగసింగును కొట్టినపుడు దివాలము గురుద్వార సరిహద్దులలోనే జరుగుచుండెనని బాగులగారిని లాలాగిరిధరలాలుగారు జెప్పుచున్నారు. ఈనిదర్శనము లన్నియుజూడ గురుకావగుదాదా యైనను పోలీసువారు క్రి. ప్రా. కోడ్లు 177-123 సెక్షన్ల క్రింద నిర్బంధముగ చెదరగొట్టుటకు పాతకు లేదనియే మాఅభిప్రాయము.

కనీసలమునే ప్రయోగించిరా?

ఇకను రెండవవిషయము ప్రభుత్వమువారు కనీసలమునే ప్రయోగించితిమను చెప్పు వాదమున కేమైన ఆధారము గలదేమో చూడవలయును. ఆప్రయోగించినవలను అన్నిసమయములందును చాలయెక్కువగాను, ఒక్కొక్కసారి కూరముగూడనుండెనని మేము గట్టిగ జెప్పగలము. పరిస్థితులబట్టి చూడ అంతటిపని అవసరము లేకపోయెను. పోలీసువారు యీనిర్బంధప్రయోగమును జేయుటకుముందు అత్యుత్తేసిప్రాసిక్యూటు జేయుచుండిరి. అన్నిసంఖ్యల నామగనే వరల అరెస్టులకు దిరిగిరి. అకాలీలు అరెస్టు గుటకు సిద్ధముగ నే యుండిరి. ఈ జతలు యిద్దరు ముగ్గురు నల్లరు వరుసగా ఒకదానివెనుక నొకటి యుండి, అవగనే చేతులు ముడుచుకొని ప్రార్థనాగీతముల పాడుకొనుచు కూర్చొనుటజూడ పోలీసువారు వారిని అరెస్టుయినట్లుల జెప్పగనే సరేయని సిద్ధముగ మాట్లాడకుండ జెయుటకు వచ్చెదరని జెప్పవచ్చును. సాక్షులకేతులు దెల్పినదాని ప్రకారము చూడ ప్రభుత్వము యొక్క యుద్దేశ్యము జతలను చెదరగొట్టుట కాదని దోచుచున్నది. ఉద్దేశ్యము శాంతిభంగము గలుగకుండ కాపాడుటయు, నేరములు జరుగకుండ జేయుటయు నైనయెడల ప్రభుత్వమువారు రావనిని సులభముగ జేసియుండెడివారే. ఇంకా పోలీసువారు జేసినపనులే శాంతిభంగకరములుగ నుండెను మెక్స్ పర్సన్ గారు యిదివరకు దెల్పిన క్రిమినలు కేసులో అంగీకరించిన దానిని జూడగను, ప్రభుత్వప్రకటనములో దెల్పినదానిని జూడగను యిట్లు జేసినట్లు చాల అశ్రేయముగ నున్నది. మకు రాజకీయపక్షపాత మేమియు లేకుండజూచెదను. అప్పుడే ఆసాధారణకృత్యములు పంజాబు ప్రభుత్వమునకు మహదవమానకరములును నాగరక ప్రభుత్వమునకు దేనినైనను నీచముగ నుండునట్లులను గాన్పించును. అకాలీలు దెబ్బలు తినుటకు ముందుగాని, తిన్నపిదపగాని యేమాత్రమును ఉద్దేశ్యమును కలుగజేయలేదనియు యిట్లు అకనీస దౌర్జన్యమునైనను ముందేఅలోచించి ప్రారముగ ప్రయోగించిననియు మేము హించుచున్నాము. మేము విచారించినసాక్షులు ముఖ్యముగ వైద్యులుదెల్పిన వివరము బట్టిచూడ అమితముగ బలమును ప్రయోగించిననినమ్ముచున్నాము. ఇదిగాక జతలను గురుకావకొన్నియోమెళ్ల దూరమునఆసిననియు, పెద్దమునుప్పు లెందరో వద్దని అటంకపరచినను బలప్రయోగము జేయబడిననిగూడ మేమునమ్ముచున్నాము. బాగాగాయములతగిలిపెట్టెలియక పడి మునుముచున్నాము. బాగాగాయములవారు వైద్యసహాయము జేసిన విషయము మాత్రము దాటివేయవలయు. అకాలీలు ప్రభుత్వవైద్యులచేచిత్తుజేయబడుట కంగీకరింపలేదని చెప్పు కారణముమానవకాయిత్యభావముగల ప్రభుత్వమునకు మాత్రమును తగినదిగాదు. ఈవిషయమై విమర్శన ముక్తలేదు.

దెబ్బలవృత్తాంతము

మొదలు గురుకావగుదాలో కొట్టిన దెబ్బలనుగూర్చి యిచ్చినసాక్ష్యము ముప్తముగజెప్పెదము. ఇందులకు స్వాధీనమృతముగాని మరయే యితరమైనట్టిగాని ఆధార మేమియు లేదు. అదారిలో కొట్టిన దెబ్బలు యేవిధముగ జూచిననుఅనాలోచితములును, అసాధారణములునుగాక ఒక సాక్షి వల్లించినట్లుల ప్రకారముగను, నిర్దయాత్మకముగ, నుండెను.

రాజనస్సి—ఆగస్టు 28 1922

అకాలీజత నేమియు కొట్టుటలేదుగాని పోలీసువారు ఆరోజున రాజనస్సిలోఎక్కి బండ్లు అనుచోట సామాన్యపు సిక్కుమహాశయలను కొట్టిరి. 127 సెక్షన్ల క్రింద గుంపుండరాదు. చెదరపామ్మని యుత్తరువుయేమియు లేదు. ఆదెబ్బలు

తిన్న వారుగురుకావగుదా కట్టెలుగొట్టు బోవుచున్నారో మరియేమైననేరముజేయ బోవుచున్నారో యేమియు అనుమానము లేదు. దీనినిబట్టి కొట్టుటకు కారణమేమివచ్చెనో తెలియగలదు. అందులకు కారణమేమో ఉన్నదని ప్రభుత్వమువారు జెప్పనది నిలవకుండపోవును. అమృతసరములో బట్టలవర్తకుడు బి. చం చం సింగు (సాక్షి నెం॥) సోదరునితోను ఆ శవాంధ్రతోను గురుకావగుదల బోవుచుండగా పోలీసువారు తనతిట్టి చెట్టుకొమ్మకుకట్టి అప్పుడే విరిచికొట్టిననియు, బండిలో నెక్కిన సోదరుని జేకరినియు, తనను సోదరుని గూడ చెంపదెట్టెను కొట్టిననియు, సోదరుడు నైకిందిసికొనపోగా మరల గొట్టిననియు చెప్పుచున్నాడు. ఆయనను, సోదరుని డాక్టరు బి. యస్. పాలుగారు పరీక్షించిరి. ఆసర్టిఫికేటు కమిటీవారి యెదుట దాఖలుకాబడెను. అమృతసరం ఖాల్సాకాశేజిలో వృత్తకాస్త్రపు ప్రాశెసరు సర్దారు రాజేంద్రసింగు యీవిషయమును ధ్వంసపతము యీసంగతి జరుగగనే ప్రత్యేకలకు వ్రాసినట్లుల చెప్పుచున్నాడు. రాజనస్సిబజారు దుకాణములలో కూర్చొన్న అకాలీలకు నల్లలపాగాలున్నవని కొట్టినట్లుల దుకాణదారు బి. బెలుసింగు వ్రాతములకముగ వాక్కులమునిచ్చెను, బీటీగారును, సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టరు ఆక్రంఅలీఖానుగారును బి. శారనం సింగును, సింగుభక్తకృష్ణదర్శి, కొట్టి నల్లరతోజాటు ఎక్కాబండ్లు ఆగచోటికి దీసికొనిపోయి మరలరాదా దెబ్బలు కొట్టి, గుదాలుపెట్టగా విడుగురును పడిపోయి.

రాణివాలవంతున

ఆగస్టు 30, 1922 అమృతసరమునకు 10 మైళ్లదూరములో గురుకావగుదాలోనున్న రాణివాల వంతునమీద అకాలీజతనుకొట్టినట్లుల అమృతసరములో వైద్యవృత్తిజేయుచుండెను డాక్టరు గురుభక్తసింగు [సాక్షి 82] చెప్పెరి. ఇవల ఆగస్టు 31 ని గుంతాలవంతునవద్ద దెబ్బలకుముందే 30 వ తేదీని దెబ్బలుకొట్టిరి. అది మధ్యాహ్నము జరిగెను. జత సంఖ్య 70 యుండెను. అకాలీలు పోలీసువారిని నెట్టుకొని పోలేరుగాని వారిని లాటిల్తోను సన్నీలతోను పొడిచి, చెట్టుకాడులాగి కొట్టిరి. పది పదిహేనుమంది పడిపోయిరి ఆయన జెప్పుచున్నాడు.

బి. వారణసింగు [సాక్షి 45] గూడ రాణివాలవంతునవద్ద కొట్టినట్లును పడిపోయినవారునాతేగూడ కొట్టినట్లును చెప్పుచున్నాడు. కొందరు దెబ్బలకు నిద్రపోయినట్లు. ఆయనకు నాలుగైదు లాటి దెబ్బలు తగిలెను. ఎడమమాచేతికిక్రింద ముంచిదెబ్బలు తగిలెను. ఇప్పటికిని అమచ్చగలదు. చాల రోజులు నెతురుకారెనట. మూడునాలుగురోజులు ఆయన ఆసుపత్రిలోనుండెనట. ఆయన కింకను మోకాలువాపు అట్టేనేయుండెను. నడుచుటకుబలములేదు. పండ్లురెంచువాడిపోయెను. పండ్లమీద కొట్టుటవలన నెతురు కారుమనేయుండెను. జతలను ఒక్కతెలియనంతవరకు కొట్టినని ఆయనచెప్పుచున్నాడు. పోలీసువారు దుప్పట్లను, కృపాణములను దీసికొని దూరమున పోలాలలో పారవేసిననియు, డబ్బుమాత్ర మేమైన నున్నయెడల కాజేసిననియు ఆయన చెప్పుచున్నాడు.

గుంతాలవంతున 31 ఆగస్టు 1922

ఆగస్టు 31 వ తేదీని గుంతాల వంతునవద్ద కొట్టినట్లుల లాహారు వందేమాతరం విలేఖరి మిల్లీరాం భరద్వాజగారు చెప్పుచున్నారు. ఆయనస్వయముగ జూచినవిషయములనే వందేమాతరంలో ప్రకటించెను. ఆరోజున రాజనస్సికి ఈశాన్యముగ రెండుమైళ్లదూరమునుండియే లాటిల్తో నెట్టివేసిరి. 35 మందికి గాయములు బాగాతగిలెను.

సెప్టెంబరు 1:— గుంతాల వంతునవద్ద సెప్టెంబరు 1 వ తేదీని 95-100 అకాలీల జతలను బలవంతముగ చెదరగొట్టిన విషయములగూర్చి 12 మంది సాక్షులు దెల్పెరి. ఈసంగతులన్నియు వివరముగ సర్దారు సింగుగారు దెల్పెరి. ఆయన యిదివరకివిషయములన్నిటిని ఖల్సా దినపత్రికలో ప్రచురించెను. ఆయనను కమిటీయెదుట విచారంపగా ఆజత పోలీసువారిని నెట్టుకొని పోలేదనియు, వారి నట్టుతరువుజేయగనే నేలపైకూర్చొనిరనియు, గజ్జపుడండు అగ్గిసరు ఉత్తరువుపైని యూరోపియనులు గుట్టులపై ముందుకు వెనుకను అకాలీలమీద స్వారిజేయ కొందరకు గాయములు తగిలెననియు జెప్పుచున్నాడు. పండిత మిల్లీరాం భరద్వాజగూడ యీగజ్జములు తొక్కినట్లును, అకాలీలను రోడుప్రక్కను గుంటలోనికి దొర్లించి ఒక్కతెలియనంతవరకు కొట్టినట్లును చెప్పుచున్నాడు. పతహర మంజి కేమో బాగా గాయములతగిలినట్లు యన చెప్పుచున్నాడు. కరంసింగు, భజనుసింగుగార్లపై గుట్టుపుగెట్టెల గర్జలుండెను. రతనసింగు నడుముపై తలను నలు గాన్పించెను. డాక్టరు భానుచంబదేవుగూడ యీగజ్జములు మీదుగా బోనిచ్చుటను జూచితినిని చెప్పుచున్నాడు. మర్క ప్రదేశములందు బుద్ధిపూర్వకముగ కొట్టినని ఆయన జెప్పుచున్నాడు. డాక్టరు మణిరాం గూడ ఆంబు

తెన్నయేర్పాటులేవనియు, లేవజూయ్యేవారికెల్ల ఆఫీసులు తన్ని పడవేసిరియు, ఒకసిపాయి అకాలీనాకని బాగుతో కొట్టెననియు జెప్పెను. అకాలీను జాట్టుపట్టుకొని లాగియు, కాట్టుపట్టుకొని లాగియు, బురదనీళ్లున్న గుంటలలో పడవేసియు చాల అవమానములజేసిరి. పోలీసు లాతీలకు ఒకవైపు యిత్రడిపొన్ను, మరొకవైపు యింప పొన్నున్నట్లును, బరువుగను మందముగ నున్నట్లును, శేరు బరువైనయందవచ్చుననియు, ఇనపవోడుగు అరంగుశమురవరకు డుననియు ఆయన జెప్పుచున్నాడు. మహాంతగాని ఆయన మనఃస్థులుగాని యెవరును లేరనియు ప్రభుత్వపు మనఃస్థులే యుండిరనియు వాటిని పండిత అమరసింగుగారు. జెప్పుచున్నారు. అకాలీలకు ప్రతికూలు రెవరును ఆయనకు గాన్పించలేదు. అకాలీలు మామూలుగ దౌర్జన్యరహితముగ నుండి ప్రార్థనా కీర్తనలను బాడుమండిరని ఆయన జెప్పెను. అకాలీను చాల మంది మర్మభాగములందు పొడిచినట్లు బి. భేమసింగుగారు గూడ చెప్పుచున్నారు. అకాలీలపై గుఱ్ఱములను వోక్కించుచు పోనిచ్చినట్లు డాక్టరు నందలాలు రంపాలగూడ జెప్పుచున్నారు. ఆయనయే ఒకకి గాయముచకు వుట్టెను.

రాజానస్సీ, 2 సెప్టెంబరు 1922

లాహోరుజిల్లా అకాలీలు 100 మంది జతభాయి లేవల సింగు నాయకత్వమున గురుకాచాగుతు పావుమండగా, ఎక్కాబండ్లు ఆగచోట నూర్యానమానను వేళ ఆపబడి దెబ్బలువేయబడెను. వీని నన్నిటిని చాలవంది స్వయముగ జూచినవారు కమిటీ యెదుట పాత్రమునిచ్చిరి. పంజాబరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసభ కార్యద్యు లాలాధునిచందుగారు యిట్లుచెల్పిరి. "పోలీసువారు జతను వెనుకకు పొమ్మనిరి వారు పోకపోగా లాతీలతో మోడిరి. ఆదిచాల ఘోరముగనందెను. సహింప కేకముగ నుండెను. శరీరములో అన్నిచోట్లను, తల, పీపు, భుజములు, అరచేతులు, పొత్తికడుపు, రొమ్ము, నడుము, యొక్కడపట్టిన నక్కడకొట్టిరి. కొట్టినతరువాత పడేసివోక్కి కొడువెం, లాగుకొనిపోయిరి పోలీసు అంబ్యులెన్సు లేకపోయెను. పోట్లు, వైద్యులుమాత్రము వెంటనుండిరి మెక్స్ ఫన్నుగారు చీటిగారును అధికారమున నుండిరి. దండాపోలీసుల పనిజేయుచుండిరి." అకాలీలు జౌర్జన్యరహితముగ నున్నట్లును, దెబ్బలుకొట్టినపుడు చేతులముడి చిట్టెకొని తలలవంతుకొని మార్గసిరినియు గోపాలదాసు కేగలగారు జెప్పుచున్నారు. మెక్స్ ఫన్ను గారును చీటిగారు గూడ దెబ్బలుకొట్టిన ఆయన జెప్పుచున్నాడు. ఈదెబ్బలను 7, 8 నిమిషములు కొట్టిరి. ఒక్కొక్కరుకు డజనుపైగా దెబ్బలు దగిలియుండవలయును. దెబ్బలు కొట్టుటకాగానే ఒళ్లు తెలియక పడిపోయిన అకాలీలను జాట్టుపట్టుకొని రోడ్డుప్రక్కకు లాగివేసిరి.

డాక్టరు మణిరాం యారోజున గాయములు ఎక్కువగ తగిలినట్లును యెముకలు క్రేళ్లు విరిగి పోయినట్లును చీటిగారు స్వయముగకొట్టుటలో పాల్గొనినట్లును చెప్పుచున్నారు.

జి. అమరసింగుగారుగూడ యారోజున వైరోజుకన్న దెబ్బలెక్కువగనందెననియు, కొద్దినిమిషములలోనే అకాలీజ తడిపావుమండెననియు ఒళ్లు తెలియకపోగానే జాట్టుపట్టుకొని లాగివేయుచుండి రనియు చెప్పుచున్నారు.

జి. సి. రాంపాలు గారు యెదేవిధముగ సాత్త్యము నిచ్చుచు ఒకరిద్దరు గాయములు తగిలినవారికి నీళ్లయిపోగా పోలీసు వారు వెడలగొట్టిన చెప్పిరి. ఒకక్రీమాయము తగిలిన వానికి దాహ మియిపోగా పోలీసువారుకొట్టిరి. ఆమె ఒళ్లు తెలియక పడిపోయెను లాలాబహదూరు సింగుగారు తానే ఒకగాయము గగిలినవానికి నీళ్లయిపోగా దెబ్బలు దింటినని జెప్పుచున్నారు.

ఈరోజున మనస్సుకు లాలకార్ ఆను ఒక వృద్ధక్రీ అచటగాయములు తిన్నట్లు సాత్త్యమునిచ్చెను. ఈవృద్ధక్రీని కొట్టినట్లుల మిల్లీ రాంగారును, నాథసింగుగారును స్వయముగ జూచిరి.

నగరాకొట్టగనే నూరుమంది జతను ఒళ్లుచెలియమండ కొట్టినను, చాలమంది అకాలీలను కంకరలో లాగివేసిననియు సయ్యితలేట్లావారు చెల్పిరి.

దెబ్బలు అన్నిచోట్ల కొట్టినట్లును కొందరను మర్మభాగములగొట్టినట్లును జాట్టుబట్టుకొనిలాగినిళ్లు, గడ్డికంకర, ముండ్లున్న చోట్లపడవేసిరి భాయి మధురసింగుగారు చెప్పుచున్నారు.

ఇదేవిధముగ బి. జత సింగు గారు చెల్పుచున్నారు బి. మోహనసింగుగారు పోలీసు వారు లాతీలతో కొట్టినట్లును, అకాలీలను జాట్టు, కాట్టు, చేతులు పట్టుకొని కంకరవారుగా లాగి గుంటలో పడవేసినట్లును చెప్పుచున్నారు.

మేకు అబ్దులు రహమానుగారు పోలీసువారు లాతీలను క్రొవ్వుక్రొవ్వు కొట్టిననియు పొడిచిననియు, కంకరలోకి లాగిననియు జెప్పుచున్నారు.

ఇండిపెండెంటు అసోసియేటు ఎడిటరుగ నుండిన జి. ఎ. సుందరింగారు యాకొట్టుటను వర్ణించుచు దెబ్బలు శరీరములో

పంజాబు శాసనసభ

ప్రకటనసంఘము

అదనపు గ్రాంటులు

లాహోరు, నవంబరు 25:—పంజాబుశాసనసభ కార్యక్రమము నేడు ముగిసెను. ప్రభుత్వమువారు 25 అదనపు గ్రాంటులను కావలయునని గోరిరి. శాసనసభ గ్రాంటులను మంజూరు చేసి కార్యక్రమమును విరమించెను. సభ తిరిగివచ్చు దుగూడునదియు నిశ్చయింపబడలేదు. న్యాయశాఖ, పోలీసు శాఖయందు దప్ప తక్కిన గ్రాంటులు చర్చింపకుండగనే సభ వారు కాన్వేను జేసిరి. కాని యీరెండు శాఖల విషయమునను అనధికారులు తీవ్రముగ చర్చించిరి. ప్రభుత్వమునుగట్టిగ ఛిను ల్పించిరి.

అకాలీ నాయకులపై చేబడిన అభియోగమునందు న్యాయవాదులకును, సివిలు క్రిమినలుకోర్టులక్రింద ప్రయోగపు ఖర్చుల నిమిత్తమును, రూ 105,454 ల నియమలిన దని సర్ జాన్ మైనార్డుగారు కోరిరి పిర్చాద్ న్యాయవాదులకు యీ సొమ్ము వృధాగా నిచ్చుటకంటె అకాలీ నాయకులమీదినేను ఉపసంహరించి వారి పదభిప్రాయములను సంపాదించవలసినదనియు అనధికార సభ్యులు చెల్పిరి. ఈమెజిస్ట్రేటును రూ 70,000 లకు తగ్గించు ఖట శంకుసవరణలు ప్రతిపాదించబడెను. శాసనసభ సవరణలను ద్రోసివేసెను. దోబా, మెహ్రాజిల్లాలందు అదనపు పోలీసు నుంచుటకు శాసనసభ యియ్యనకొనలేదు. మిగిలిన పోలీసు అదనపు గ్రాంటు నిచ్చుటకు శాసనసభ ప్రతికూలభావములను జూపలేదు. పోలీసు అదనపు గ్రాంటును దగ్గించుటకు ప్రతి పాదించబడినసవరణ త్రోసివేయబడెను.

రూ 25000 లు ప్రకటననీరోను స్థాపించుటకు గావలయునని క్రిక్కుగారు కోరిరి. సరియైన సమాచారమును వారాపత్రికలకును, శాసనసభ్యులకును పరిపాలనవిధానము విషయమై ప్రభుత్వమువారు స్థాపింపబోవు నీరో నిచ్చునని అధికారసభ్యుడు నుడిచెను. గవర్నరు మెంటువారికెరవున ప్రకటన యేజెంటుగా నీరోచేయు రెండవవి, ప్రజలుక్రేడగా వినగోరుప్రభుత్వవిషయములను వారాపత్రికలందు ప్రకటింపబడుటకు నీరోవారాపత్రికసంపాదకులతోను యజమానులతోను నేనూభావమును సంపాదించును. ఉపన్యాసముల ద్వారాను, ప్రటన పత్రికల ద్వారాను, గోడలకంటించు పోస్టర్సువలనను వారాపత్రికలు చదువు వారికంటె వధిక సంఖ్యకులకు సంగతులను వివరముగా ప్రభుత్వమువారు రిందుమాలమున చెలియజేయుటకు బ్రయత్నించెదరు. సంవత్సరమునకు రూ 75,000 లు యిందునకు వ్యయ మగును, కడచిన షాల్సూసము లందు ఖర్చుకాబడిన సొమ్మునకు యిప్పుడు రూ 25,000 లు కోరబడెను. ఈ సంఘమునందు కొంతమంది వారాపత్రికల వారును, కొంతమంది శాసనసభ్యులను జేర్చి యిదియొక ప్రకటన సలహా సంఘముగ నియమింపబడును. ఈ సంఘమువారి సలహా ప్రభుత్వము వారు కొన్నిముఖ్య అంశములందు దీసికొనెదరు. ప్రభుత్వ మెల్లప్పుడును ప్రకటన సంఘమువారితో సంప్రతించుచుండును. ఇట్టి నీరో యిండియాప్రభుత్వమునందు గలదనియు నది అసంబ్ధిసభ్యుల విశ్వాసమునకు పాత్ర మయ్యెననియు క్రిక్కుగారు పల్పిరి. రూ 21,000 లకు గ్రాంటును దగ్గించుటకు నోకసభ్యుడు సవరణ ప్రతిపాదించెను. కాని సభ దానిని త్రోసివేసెను. చాలమంది సభ్యులు అడ్వైజరీగోడ్డు స్థాపించుట కంగీకరించిరి. కాని కొంతమంది సభ్యులు తీవ్రముగ ప్రతిభిటించిరి. ప్రభుత్వమువారు ప్రచారము నొనర్చి ప్రజలన్యాయమైన కోర్కెల నరికట్టుటకు తోడ్పడునని విమర్శకుల యభిప్రాయము.

రాష్ట్రీయులకోర్కెను నరికట్టుట నీరో యభిప్రాయముగాదనియు, మిత్రునివలె వారాపత్రికలోని ఆవేశమును బట్టించునట్టివాతలు మొదలగు అంశములను సాధ్యమగు నంత వరకు తగ్గించుటయు నీరో ముఖ్యముగ పనిచేయునని క్రిక్కునన్నిభాగములపై బడెననియు పడిపోయిన వారిని రోడ్డు ప్రక్కకు లాగినియు చెల్పుచున్నారు.

డాక్టరు వరకురాను శర్యగారు ఆరోజు దెబ్బలు కొట్టుట యొక్కవగ నుండెనని చెప్పుచున్నారు.

డాక్టరు ఖాను చందుదేవుగారు, పోలీసులు లాతీలతో కొట్టిననియు, ముందు నగరాకొట్టినది దండపోలీసుల కుడ్డెగము గలగజేర్పాటు కనియు చెల్పిరి. (సశేషము)

గారు విమర్శకులకును ప్రతిపక్షులకును సమాధానమిడిరి. ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనలను తీర్మానములును తగినంత ఫలమునకు రాలేదు. అనుభవశాలురగు వారాపత్రిక నిర్వాహకులచే వ్రాయబడిన వ్యాసములను, వేటుమెంటులను ప్రభుత్వాభిప్రాయమును స్పష్టికరించుటకు వారాపత్రికల కంపబడును. ఏరాజీయ పత్తుమునుగాని సంఘమునుగాని నెదుర్కొనుటకు నీరోప్రచారముగావించదని ప్రభుత్వసభ్యుడు అభయమిచ్చెను. వివిధసంఘము అందును వర్ధిల్లుచున్న భేదాభిప్రాయములను బోగొట్టుటకు ప్రభుత్వము ప్రయత్నించును. ఈ కార్యమునకు అనధికారుల నూచనలు అంగీకరింపబడును. ప్రజలమతమునందుగాని, వారి న్యాయమైన కోర్కెలను నరికట్టుటయందు గాని లేక సాంఘిక భేదాభిప్రాయములను పెంపొందించుటకు గాని ప్రభుత్వమువారు బూనుకొనలేదని సభ్యుడు పల్పెను. గ్రాంటు నీయబడెను.

(ఆ. ప్రె.)

హిర్నూరులో మతకలహములు

నలుగురు మహమ్మదీయులను అరెస్టుచేసిరి

అకోలాలో మూర్తిజాగృహతాలాకాలో హిర్నూరు గ్రామమున హిందువులు అన్నివీధులలోను వాద్యములను మ్రోగించుచు ఊరేగింపులను జరుపుటకు పూర్వము మహమ్మదీయులనుమరించి ఒడంబడికను వ్రాసియిచ్చిరి. ఆఒడంబడిక యిప్పుటికిని హిందువుల కడనున్నది. ఆప్రకారము వారు హరితిత్వైన ము ఊరేగింపును జరుపుచుండగా మహ్మదీయుల వారు జాద్యములను మ్రోగించుచుండదని మహమ్మదీయులు కొందరు నితోధింపగా నలుగురు మహమ్మదీయులను అరెస్టుచేసిరి. అప్పుడు పోలీసు నూపర్వెంటు ఆరంభింపగారు స్వయముగా ఆ చటనుండి అల్లరి కలుగకుండచేసి ఊరేగింపును సాగించిరి. ఆనలుగురినైనను కేసుచేయబడును.

హత్య జేయయత్నించుట

మలపాటిమునప్ప అనునతడును, మరిఆర్డును, కె. అత్తున్న అనునాతనిని హత్యజేయుటకు శ్రయత్నించి ఆతని కపాచ ముగుగాయము గలిగించిరనియు లాలిగాడు అను నతనిని కొట్టిననియు చేబడిన కేసునందు కర్నూలుజిల్లా సెషన్సు జెడ్జివిధించిన శిక్షపైనుద్దాయి మోక్షోద్దనకు గావించుకొనిన అప్పీలును ఈదినమున న్యాయమూర్తులు వాలెను మాధవన్నాయగార్లు పరీక్షించిరి.

కె. అత్తున్న అనునతడు కర్నూలుజిల్లా పత్రికొండతాలాకా కొట్టులగ్రామములో నొకకన్నులేడు. 1, 5 ముద్దాయిలు ఆతనిమేనల్లరికొడుకులు. అత్తున్న సుబ్బయ్య అనునామెయొక్క మాతురును పెల్లిజేసికొనెను. సుబ్బయ్యకు 20 ఎకరముల ఆస్తిగలదు. ఆమెవిధవరాలు. ముద్దాయి ఆమెను నుంచుకొనెను. 1 ముద్దాయికి మొదటిభార్యవల్ల 9 సంవత్సరముల కొడుకుగలదు. ఆతనిని సుబ్బయ్యయే పెంచుచుండెను ఆపిల్లవానికి తనఆస్తిని బ్రాన్స్ ఫురజేయుటకు సుబ్బయ్యయత్నించెను. అత్తున్న అందుల కాక్షేపించెను. అందుచే 1 ముద్దాయికి అనికి విరోధము గలిగెను. 8-2-24 తేదీన అత్తున్నయు, అట్టిని పాలేరగు లాలిగాడు అనుమాదిగయు, గ్రామమునకు 2 క్లీ మెల్ల మారముననున్న తమ పొలమునకు వెళ్లిరి. ఆరాత్రి అత్తున్న అచ్చట తన బుడివిద జల్లలో పండుకొనెను. లాలిగాడు కొంచెము దూరములో పండుకొనెను. రాత్రి రెండు జాములప్పుడు 1 ముద్దాయియు మరొకరును బల్లెములతోను గొడ్డళ్లతోనువచ్చి అత్తున్నను యెదిర్చికొట్టిరి. అత్తున్న ఆర్తనాదమునిని లాలిగాడుతనగా అతనినిగూడకొట్టిరి. బల్లెపుపొట్టులను అత్తున్న స్వహత్యపడిపోయెను. తుదకు వుత్తయను వైద్యశాలకు గొనిపోగా వైద్యసహజమువలన బ్రతికెను. ఈ కేసునందు సెషన్సు జెడ్జి 8 ముద్దాయిలనువందల వేసి 1 ముద్దాయికి 5 వత్సరముల శిక్ష విధించెను.

అప్పీలునందు ముద్దాయి తరపు న్యాయవాది వాదించుచు అత్తున్నకును ముద్దాయికిని విరోధమునియు, అతని సాక్ష్యమును నమ్మరాదనియు, అంతియగాక కార్యము రాత్రి జరుగుటచే చీకటిలో సరిగ గుర్తింప వీలులేదనియు, అర్ధము ముద్దాయిల సందర్శనను సాక్షులను విశ్వసించకపోయెను గాన, 1 ముద్దాయి సం దర్శనము నగుండ ప్రాసిక్యూషను సాత్త్యమును విశ్వసించరాదనియు వాదించిరి. న్యాయమూర్తులు పైవాదన నంగీకరించి ముద్దాయిపై శిక్ష తొలగించిరి.

ముద్దాయితరపున: న్యాయజేంటు గ్రాంటు గారుచే కే. క్రినివాసకాపుగారును వాదించిరి.

అహమదాబాదు మ్యూనిసిపాలిటీ

హైకోర్టు ఆపీలు

ఇండియా మున్సిపల్ ప్రతికూలముగానే
హైకోర్టు వారు కూడ తీర్పు చెప్పిరి

అహమదాబాదు మ్యూనిసిపాలిటీ వారు స్వతంత్రముగా
సాంఘిక సౌకర్యాలను కట్టి వానినిమి తము వ్యయపరచిన
1,68,620 రూపాయలుగ, వారివలన రాబట్టినవి 150 యిం
డియా మున్సిపల్ టెన్సిన్ దావాను అహమదాబాదు జిల్లా జడ్జి కోర్టు
వేసినందున యిండియా మున్సిపల్ బొంబాయి హైకోర్టులో
ఆపీలు చేసెను. ఈ దావాను ప్రధాన న్యాయమూర్తియను
న్యాయమూర్తి క్రంపుగాడును విచారణచేసి ఆపీలును కోర్టు
వేసిరి. మ్యూనిసిపాలిటీ వారికి అనుకూలముగా క్రిందికోర్టు వారు
చేసిన తీర్పునే ఖాయపరచిరి. (ఆ. ప్రె.)

బెల్గాం కాంగ్రెసు మహాసభ

అధ్యక్షుడవని సంగీతకరించుట

ఎంగు యిండియా పత్రికలో మహాత్ముని ప్రకటనము
“ఎన్ని విధములనో భగవంతుని ప్రార్థించియు,
అత్యధికముగ ఆత్మపరీక్షగా విచికిచియు బెల్గాం కాం
గ్రెసు మహాసభ కధ్యక్షుల వహించు గౌరవమును
అంగీకరించుటకు నేను చివరకు నిశ్చయించితినిగాని
భయనంశయనంభ్రమములు నన్నింకను బాధిం
చుచునే యున్నవి. దేశమునందలి విద్యాధికులలో
కొద్దిమంది తప్ప తక్కినవారి కందరికిని నాకును
అభిప్రాయభేద మత్యధికముగ కనబడుచున్న యద
నున, నే నీ మహాసభ కధ్యక్షుల వహింపవలసి వచ్చి
నది. విద్యాధికులలో అధికవిఖ్యాతి లేని యవతులు
కొద్దిమందితప్ప తక్కిన మేధావులందరును సాభావ
ములకును నావిధానమునకును ప్రతికూలురుగా ను
న్నటులే కనబడుచున్నది. కాని జనసామాన్య
మునకు నాపై ప్రేమ గలదను నమ్మకమువలనను
తమవలెనే నేనును మాతృదేశమును గాఢముగా
ప్రేమించుచున్నానని విద్యాధికులలో పలువురకు
నమ్మక ముండుటవలనను దేశచరిత్రయం దత్యంత
క్లిష్టమగు సీతరుణమున నేనే అధ్యక్షుల వహింప
వలెనని వారు శాసించిరి. నేను వారిజిజ్ఞాసు తిర
స్కరింపగూడదని తలచితిని. దేశహితార్థము దేశీ
యులు నాకు విధించిన సేవను చేయుటయే నాకర్త
వ్యమని గ్రహించితిని. మకాలానా మహమ్మదాలీ
గారి ఆహ్వానము సంగీకరించిన అన్ని రాజకీయపక్ష
ముల ప్రతినిధులును బెల్గాం కాంగ్రెసు మహాసభకు
ప్రతినిధులుగా రాజాలకున్నను ప్రేక్షకులుగా నైన
రావలె నని వారి నాహ్వానించువిషయమున భారత
కాంగ్రెసు సంఘమువా రెటుల నిర్ణయించునది
యును తేలువరకును నేను అధ్యక్షులను గూర్చిన
విషయమును నిర్ణయింపకుండ వేచియుంటిని.”

మో. క. గాంధీ.

నైజాముగారి

పత్రికా బహిష్కరణములు

ఇంగ్లీషుమునుస్మృతిక వంతు వచ్చింది

నైజాముగారిని హయాను ఇబ్రహీముతో పోల్చుచు
యిటీసెల కలకత్తా యింగ్లీషువాను పత్రికలో ఒక వ్యాసము
ప్రకటింపబడినందున ఆ పత్రికనుగూడ బహిష్కరించుచు
నైజాముగాని ఉత్తరపు ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె.)

పంజాబు ప్రచారము

డిశంబరు 2 వ తేదీని జరుగును

డిశంబరు 2 వ తేదీని మహాత్ముడు అహమదాబాదు
నుండి పంజాబుకు బయలుదేరును. (ఆ. ప్రె.)

వంగరాష్ట్ర నిర్బంధశాసనములు

లిటను ప్రభువు సమర్థించుట

మరియొక ఉపన్యాసము

డినాజిపూరులో జరిగినసన్యాసభలో వంగరాష్ట్రము
గవర్నరు లిటను ప్రభువుగారు సన్యాసవ్రతములకు ప్రత్యుత్తర
మిచ్చుచు మరల నిటులనుడిచిరి:

“గతసంవత్సరము సెప్టెంబరు నెలలో నిర్బంధశాసనము
లక్రింద చర్య జరుపుటకు దొరతనమువా రుపక్రమించిరి. తనా
దిగా నేటివరకును 98 గురిని స్టేటు ప్రజనరులుగా చేసిరి. ఎడతె
గకుండ మరకుగా జరుగుచున్న ఆరాజకత్తులలో పనిచేయుచు
న్నవారిపై సాక్షము నంతను దొరతనమువారు గుదిగుచ్చుచు
న్నపుడు ఆబద్ధపుసాక్షము నెల్లడికామండనుండుట కవకాశమే
లేదు. ఒకరిద్దరుచెప్పినంతమాత్రమున నెకరినైనచర్యజరుగలేదు.
ఒకరికొకరి కెట్టిసంబంధమును పరిచమును లేనివారిని బహు
మందిని పెక్కునెలలనుండి పెక్కుసంఘములలో నేర్పరచి వా
రిద్వారా స్థిరముగ నిలువదగినసాక్షమునే సంపాదించి దొరత
నమువారు చేర్చి యుంచుచున్నారు. అట్టి విషయవరంపరలో
నెవరైన ఆబద్ధులను తెలిపినచో ఇతరసాక్ష్యమువలన నది ప్రు
వచడనపు డది ఆసత్యమని వెంటనే స్పష్టము కాకమానదు.

వెనుకటిసారి విప్లవప్రయత్నములు జరిగినపుడు ఆరు
ఏండ్లలోను 12 మందిపై చర్య జరుపబడెను. వారిందరినిగూ
డ పిమ్మట వదిలివేసిరి. వారిలో పలువురు ఆకాలమున జరిగిన
చర్యలను పిమ్మట ప్రకటించిరి గాని వారిలో నొక్కరినైన ఆ
న్యాయముగా ఆరాజకత్తులలో చేర్చినట్లు గట్టిగా నెవ్వరును
ఆశ్రేషించియుండలేదు. ఈకేసులను బహిరంగ న్యాయస్థానము
లో విచారణచేయుటకు వీలులేదని సహేతుకముగా నేను తె
లిపియున్నాను. రహస్యముగా విచారణ చేయుటకై హై
కోర్టు న్యాయమూర్తులనే యిద్దరిని నియమించక జిల్లాజడ్జిలనే
యేల నియమించవలెనని కొందరాశ్రేషించిరి. రహస్యముగా వి
చారణ చేసి ముక్తా యీ లు దోషుల నియో కా
రనియో రహస్యముగా దొరతనమునకు సలహానిచ్చువని కార్య
నిర్వాహక సంబంధ మగువనియే యగును. న్యాయవిచారణ
సంబంధము కాజాలదు. గాన యిట్టిపనికి హైకోర్టు న్యాయ
మూర్తులను మేము నియమింపజాలము. వారిసలహాను కోరు
టకు దొరతనమువా రి కభ్యంతరములేదు గాని యిట్టి విషయ
మున సలహానిచ్చుటకు హైకోర్టు న్యాయమూర్తులే అంగీకరింప
లేదు గాన వారిని నియమించుటకు వీలుకాలేదు. ఆరాజక
త్తులను పూర్తిగా నడచివేసిన పిమ్మట మరల నీ రహస్యవిచా
రణకు సంబంధించిన రికార్డును పరిశీలించుటకు హైకోర్టు న్యాయ
మూర్తులనే వెనుకటిసారిగూడ దొరతనమువారు కోరిరి.
ఈసారియును అటులే జరుగగలదు.

నేను గవర్నరుగా వచ్చినపిమ్మట ఆగ్రహమును కలి
గించునట్టి పని ఏదియును జరుగ లేదు. నేను బహిరంగముగ
ప్రసంగించుట కవకాశము కలిగినపు డెల్ల భారతజాతీయత
పట్ల నాకు సంపూర్ణముగ సానుభూతి కలదనియే తెలిపియుం
టిని. నియమబద్ధముగ అభివృద్ధికి దొరతనమువా రెట్టి నిరోధ
మును కలిగింపలేదు. మంత్రిత్వము వహింపవలె నని నేను
స్వరాజ్యపక్ష నాయకుని కోరితిని. దేశమునకు మేలు కలుగు
టకు నిర్వాహ విధానమే సహాయకముగాని నిర్మాతనవిధా
నము కాదు గావున నిర్వాహవిధానమును కొనసాగించుట కవ
కాశమును కలుగజేసెదనని నే నాయన కరిగించితిని. నేను
నా అంతరాత్మకు విరుద్ధముగా ఏపనిని చేయలేదు. జార్జి న్య
మును ప్రేరేపించుటకు తగిన మాటలను నేను పలుకలేదు.
అట్టిపనులను నేను చేయలేదు. ఏ నను
దొర్లన్యము తో నన్ను బెడరింప జూచుచు
న్నారగాన వాని నడచుటకు నేను వెనుదీయను. కేవలము
సిద్ధాంతరూపకములగు వాదములపైననే ఆధారపడి మీరు
మమ్మిప్పుడు నిరసించుచున్నారగాని కొంతకాలము గడచిన
పిమ్మట ఆరాజకమునుండి రాష్ట్రమును కాపాడినందులకు
మిరీ మమ్ము ప్రశంసింపగలగుదురు. వెనుక ఆరాజకమువలన
రాష్ట్రము చాల ఘోరముల పాలైనది. ఈసారి యీరాష్ట్ర
మున జాతీయత సరహత్యపాతకములవలన కలుషితముకాకుండ
కాపాడినందులకును సక్రమాభివృద్ధి శీఘ్రముగా కలుగుట కవ
కాశమేర్పరచినందులకును మిరీ మమ్ము ప్రశంసింపగలరు” అని
లిటను ప్రభువు నుడివెను. (ఆ. ప్రె.)

ప్రభుత్వ ఋణములు

మహాత్ముని వ్యాసము

ఎంగు యిండియా

“ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్న ఋణములను తీరస్కరిం
చుటనుగూర్చి గయా కాంగ్రెసుమహాసభలో చేయబడిన తీర్మా
నమునుగూర్చి నేను వ్రాసినవ్యాసము యంగుయిండియా పత్రి
కలోనే ప్రకటింపబడినందున చాలమందికి దురభిప్రాయము క
లిగినట్లు కనపడుచున్నది. ఏకీభావమును కోరుచున్న యీతరు
ణమున నీవ్యాసము ప్రకటింపబడుట కడుశోచనీయును. వారవా
రమును వచ్చులేఖలకు జవాబులిచ్చునందర్బయిన మూడునెలల
క్రితమే ఆవ్యాసమును నేను వ్రాసితిని దానికంటె ముఖ్యముల
ని తమకుతోచినవ్యాసములకు తావునిచ్చుటకు నాసహాయ
తీవ్రాసమును నిలిపియుంచిరి. దానిని వారు ప్రకటించినపుడు
తానివలన వాదప్రతివాదములు కలుగవచ్చు
నని యు ఏకీభావమును కలిగించుటకు వాస్తవ
దుమన్న వ్యాసముల కిది ఆసంబద్ధమనియు వారు గమనింప
కుండ ప్రకటించిరి. కాన నిపుడా వ్యాసమును అనుకూలము
గాని తరుణమున ప్రకటించినందులకు నేనును చింతించు
చున్నానుగాని నా అభిప్రాయమును మాత్రము మార్చుకొన
జాలను. గయా తీర్మాన మెటులున్నను నా అభిప్రాయము
మాత్రము స్పష్టముగా నే యున్నది. ఈ దొరతనమువారు చేయు
చున్న ఋణముల నన్నిటిని తీరస్కరింపవలెనని నా అభి
ప్రాయముకాదు గాని యీ దొరతనమువలన అధికార
మును విశేషరహితమునపుడు వారు చేసిన వ్యవహారమునందలి
మంచిచెడ్డలను పరీక్షించుట ఆకరమే యగును. ఇంకొక దేశము
నందలి ఖనిజసంపదను సంపాదించుటకు ఆదేశమునందలి యొక
సంఘమున కీ దొరతనము వారు పది కో
ట్ల రూపాయలని చెప్పదరనుకొందము. అట్టి
ఋణమును స్వరాజ్య ప్రభుత్వమువారు నిరాకరించుట న్యాయ
మగుటయేగాక ముఖ్యకర్తవ్యముకూడ నగును. ఈ దొరతనము
వారు 88 కోట్ల భారతీయుల ధర్మకర్తలవనియు న్యాయము
గాను గౌరవముగాను వ్యవహరించుచున్నామనియు చెప్పకొను
చుందురుగాన మొదటిసంజెయు మీరుచేసిన వ్యవహారము లన్నిటి
లోను కళంకానుమానముగలవానినన్నిటినిగూడ పరీక్షింపవలసి
నదే యనిగూడ నేను చెప్పసాహించెదను. [మో.క.గాంధీ]

బొంబాయి సభలు

సి. వై. చిత్రామణిగారు

“బొంబాయిసభలో తీర్మానము నుపసాదించుచు నేనొ
సంగిన ఉపన్యాసమున “ఆరాజకత్తులనడచుటకు మూలం
చట్టములే చాలునని” తెలిపినట్లు పత్రికలలో ప్రకటింపబడెను.
నేనట్లు తెలుపలేదు. “ఆరాజకత్తులనడచుటకు ప్రత్యేకచట్ట
ములు అవసరమా కాదా అనువిషయమున న్యాయవాదులతో
నే భిన్నాభిప్రాయములున్నపుడు ఇతరులపలే నిర్ధారణచేయ
జాలదు. ఒకవేళ ప్రత్యేకశాసనములు అవసరమనియే నిర్ణయిం
చినను శాసనసభల అనుమతిని బడయవలసియుండెను. ఏది ఎటు
లైనను రాజప్రతినిధి కోరినట్లుల దేశీయులు యీకరింపశాసనము
ల నామోదించుట కిది చాలమితిమీరియున్నది. అనుభోరణిలో
నేను మాటలాడితిని” అని చిత్రామణిగారు వ్రాసిరి.

ఏ. రంగనాథ మొదల్యారు (ఎం. ఎల్. సి.) గారు
వంగరాష్ట్ర నిర్బంధతీర్మానమునందలి మొదటి భాగ
మునకు డాక్టరు బిసెంటు, తేడీ ఎమిలీ, యమునాదాసు ద్వా
రకాజాను, ఆర్. డి. మురార్జీగారు మాత్రమే ప్రతికూలము
గా ఓటుయిచ్చినట్లుల పత్రికలలో ప్రకటింపబడెను. నేను
గూడ ప్రతికూలముగానే ఓటుయిచ్చితినిని చెప్పవలసియున్న
ది” అని రంగనాథమొదల్యారు గారు వ్రాసిరి. (ఆ. ప్రె.)

ఈస్టు యిండియా రైల్వే

దొరతనమువారికి వశపరచుట

డిశంబరు నెల 31 వ తేదీని యీస్టుయిండియా రైల్వేను
దొరతనమువారికి వశపరచెదగు. ఆ సంవత్సరమున ఆనాడు
ఉత్పన్నము జరుగునుగాన రైల్వేబోర్డు చీఫ్ కమిషనరు ఆ
నాడు కలకత్తాలోనుండును అని పయినిరుపత్రిక వ్రాసినది
(ఆ. ప్రె.)

హైకోర్టునకీళ్లకు అడ్డుకేలు అధికారము

కలకత్తాలో 48మంది హైకోర్టునకీళ్లను అడ్డుకేలులుగా
చేయవలెనని సిఫార్సుచేయుగా. వారినలుగురి 25 వ తేదీని అడ్డు
కేలులుగా ప్రమాణముచేయించిరి.

దక్షిణదేశమందు ఆంధ్రభాషా ప్రచారము

పండితమండలివారి సానుభూతి

బహిరంగసభ

నిన్నటిసాయంత్రము ట్రిప్పి కేసు కలెటరుభవనమునందు పండితమండలివారి యాజమాన్యమున "దక్షిణాంధ్రభాషాభివర్ధనసభ" వారిని ప్రశంసించుటకు ఉద్యమముపట్టె తమసానుభూతిచెల్పుటకును బహిరంగసభ జరుపబడెను బ్రహ్మాశ్రమి. యా. శాస్త్రిగారధ్యక్షతవహించి శ్రీయుతులు చిలుకూరి శ్రీరధద్రావు, పంచాగ్నల ఆదినారాయణశాస్త్రి, వరదరాజంపంతులు, కేశవరామకృష్ణరావు, రామస్వామినాయకర్, భువనగిరిశాస్త్రి గార్లు మున్నగుప్రముఖులు సభ నలంకరించిరి. ప్రథమమున పంచాగ్నల ఆదినారాయణశాస్త్రిగారు పండితమండలి తరపున సభ్యులకు స్వాగతమిడుచు, పండితమండలి సంస్కృతిగ్రంథములను ఆంధ్రీకరించి వాఙ్మయాభివృద్ధిని గావించు కేల ప్రచురణపంపయెనను, దక్షిణదేశమందలి ఆంధ్రసాహిత్యములు సలుపబడుచున్నందున అట్టి ఉద్యమమునందు పాల్గొనుట ప్రతిఆంధ్రునకు ధర్మముగాన తాము తమసానుభూతిని తెలుపుటకు దక్షిణాంధ్రభాషాభివర్ధనసభవారికి సలహా లనొసంగుటకును సమావేశమయ్యెను ఉద్దేశ్య మని తెలిపిరి

అధ్యక్షులు

దక్షిణదేశమందు ఆంధ్రులమాతృభాషను, ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వమును, నాగరికతను, గౌరవమును పోషించునట్లేముతో ఆంధ్రభాషాభివర్ధనసభ స్థాపింపబడినది పండితమండలియొక్క సహాయములేక దక్షిణజిల్లాలలో గట్టిప్రచారము సలుపుట కవకాశములేదు. పండిత మండలివారి టిట్టి చెయూతగొసంగుచున్నందులకు దక్షిణాంధ్రుల తరపున నేను వారికి కృతజ్ఞతను చెల్లుచున్నాను. దక్షిణదేశమును తెలుగుభాషచాల మార్పుచెందినది చాలభాగము అరసాంప్రదాయానుసరణమైన తెలుగుమాటలను వాడుచున్నాను. ఆంధ్రులు ఆ నేతుహిమాచలము. బర్మా మొదలగు దేశములందును వ్యాపించియున్నారు, ఒక్క దక్షిణజిల్లాలలో కేవల ఆంధ్రులుగలరు. ఒకేభాష నాగరికత, గలిగిన ఆంధ్రులు తమ దేశమునుండి దేశమందలి పలుభాగములకు వెళి అచ్చట నివసించువారి సంపర్కముచే తమభాషను, వ్యక్తిత్వమును గోల్పోవుచున్నారు. వానిని ఉద్ధరించుట ఆంధ్రులెల్లకును విధి దక్షిణాంధ్రులు మనభాషను జూచి మిక్కిలి యానందింతురు. భాషవై అభిమానము వారికి గలదు. అభివృద్ధిపడెనను అభిలాషయు మొండుగనున్నది. కాని వారి నిస్సహాయులై యున్నారు. భాషనుబట్టి, వాఙ్మయము, చట్టమును నడుపఁచించి నాగరికత ఈ మాటిననుసరించి జాతీయత ఆధారపడి యుండును. దక్షిణదేశమందు ఆంధ్రోద్యమం నామమాత్రావశిష్టమై యున్నది. కాన ఉత్తరసర్కారుల చెన్నపురియందు ఆంధ్రులెల్లరు అన్నివిధముల వారికి గౌరవపడుట కర్తవ్యమును, విద్యుక్తధర్మము వై యున్నది పండితమండలివారు ఆంధ్రభాషను ఎక్కుడుసేవ చేయుచున్నారు ఆంధ్రప్రపంచమును స్వల్పముగ అర్థికపరిస్థితులతో కాలక్షేమముజేయువారు పండితులైయున్నారు. ఇతరసాహిత్యము విజ్ఞానమును తెడజల్లుటకు పండితులై అర్హులు. ప్రస్తుతిము మనశమున పండితావరణ ఏమియు లేదు. ప్రభుత్వమువారు ఇటీవలయములందు ఎవిధముగ శ్రద్ధగలిగించుకొనరు కాన పండితయస్సు, మన వృద్ధి మనమే చూచుకొనవలెను. వాఙ్మయమును పోషించెడి ధనికులు చాల స్వల్పసంఖ్యాకులు, పాతలు కవులు వ్రాసిన యనేకగ్రంథములు సహాయములేని కారణమున అముద్రితములై యున్నవి. ఇట్టి కష్టములు పులియుండుటచే ఆంధ్రులెల్లరు భాషాభిమానము జాత్యభిమానము పురికొల్పి పండితులు కవులు, ఎల్లరు ఏకీభవించి దక్షిణాంధ్రసాహిత్యము భాషాభివృద్ధికి, ప్రచారమునకు తోడ్పడవలెను

పంచాగ్నల ఆదినారాయణశాస్త్రిగారు — ఇదివరకు జరిగిన ఆంధ్రభాషాభివర్ధనసభయందు ముఖ్యగ సంఘస్థాపన చేయుట, ప్రచారకులకు దక్షిణదేశమునకు పంపవలెననియు తీర్మానించినట్లున్నది. ఏదేశమనందైన భాషాప్రచారముచేయబూనిన అచ్చటి పరిస్థితుల గమనించవలెను తెలుగువారు కి, లేక కి శతాబ్దములక్రితము రాజుల ప్రాపకమై దక్షిణదేశ

మునకు వెళ్లియున్నారు. ఇంతకాలమునుండి దక్షిణాంధ్రులసంపర్కముచే సాంప్రదాయములు భాష చాలమారినవి. తిరిగి ఆంధ్రులగౌరవమును, సాంప్రదాయములను, భాషాప్రాతస్త్యమును ఆంధ్రచరిత్ర ఆదిగాగలవానిని వారికి అభిలాషగలుగునట్లు నచ్చజెప్పట ప్రచారకులొకచేయవలసినవిధి. వారు మరచివెళ్ళితిని తిరిగి విస్మృతము గావించి ఆంధ్రోద్యమముపట్ల అనారాగము జనింపజేయవలెను. ఇందుల కెవరు సమర్థులు? ప్రచారకులు ఉభయభాషలు (సంస్కృతాంధ్రములు) నేర్పినవారుగాని, ఒకభాషయందు పండితులుగ నుండువారుగాని యుండవలెను. కేవలము ఆక్షరముల బోధించువారలేగాక మన ఆచారవ్యవహారములను, మతసాంప్రదాయములను బోధింప సమర్థులు పండితులు, కవులు నెల దల గు వారు. పండితుడు కవి యున్నప్పుడు యముగ ని పెట్టి విద్య గ ర ప గ ల డు. ఇందుచే ఆదరణలేక తమ జ్ఞానము బయల్పడుటకు అవకాశలేనట్టి పండితులకు ఆదరణ ఉపపత్తిని గలిగించినవారు మయ్యెదము. పండితుడు అణగియున్న ప్రాచీనగ్రంథములను సంపాదించి వృద్ధికి తేగలడు. కేవలము పాఠశాలలో చదువుచెప్పటేగాక పురాణపరమము మొదలగువానిని సలుపగలడు. స్వల్పముగ అర్థికపరిస్థితులతో జీవయాత్ర గడవగలడు.

కావున అన్నివిధముల పండితులనే ప్రచారకులుగ పంపుట సంబంధము మరియు ఏప్రదేశమునకు ప్రచారముల పంపబడుదురో ఆధారపడవలెను ప్రచారకులకు వ్యయమందు సగము భరించుగట్టి ఏర్పాటుగావించిన, ప్రచారకులు ఉభయములకు బాధ్యులై పనిచేయుదురు. ప్రచారకులు వెళ్ళి సంఘస్థాపించి యీతావులం దున్నట్టి సానికులగు ఆంధ్రులను సభ్యులుగ చేర్చుకొనవలెను. తెలుగుదేశమునుండి పండితులు రారని సంతయింప బని లేదు

దక్షిణదేశమందు హిందీప్రచారకులలో ఆంధ్రులెందరోగలరు అట్లే తెలుగుపండితులను ప్రచారమునకు వెనుదీయరు. పండితమండలివారిందులకు సంసిద్ధులుగన్నారు. పండితమండలివారు కొన్ని తీర్మానముల నుపపాదించి సంసిద్ధపరిచి గాని కొంతవచ్చు జరిగినతర్వాత కేశవరామకృష్ణరావుగారు, చిలుకూరి శ్రీరధద్రావుగారు మున్నగువారిసలహాలపై ఈదిగువతీర్మానములను గావించిరి.

తీర్మానములు

ఆంధ్రభాషాభివర్ధన సభవారు దక్షిణదేశమందు ఆంధ్రభాషాప్రచారము చేయబూనినందుల కభినందించుచు ప్రచారము చక్కగ నెరవేరుటకు, ప్రచారకులు మున్నగువారికి అచ్చట కలిగిన సౌకర్యములు లభింపజేయుటకు పలుగా నుండునటుల మరొకందరునుగూడ కార్యనిర్వాహకవర్గమునందు చేర్చవలయు నని ఈసమావేశము సలహా నొసంగుచున్నది.

(2) పండితమండలి యాజమాన్యమున సమావేశపరపబడిన ఈబహిరంగసభవారు దక్షిణాంధ్రభాషాభివర్ధనసభవారు తలపెట్టిన మహోద్యమమును శ్లాఘించుచు ఆయుద్యమమునెడల సానుభూతి చూపుచు వారికి తమచేతనైన యావత్సహాయమును చేయగలరని తీర్మానించుచున్నారు.

ప్రథమ తీర్మానమును రామస్వామి నాయకర్ గారుపాదించుచు భాషాప్రచారము విరివిగ జరుగవలెనని ఆంధ్రభాషాభిమానులను మరొకందరును తేర్చుకొని వారికిని ఈయుద్యమమందు శ్రద్ధను ప్రోత్సాహమును గాగింపవలె ననియు దక్షిణాంధ్రశ్రీయుతులము ముఖ్యముగ తెలుగు నేర్పబడవలెననియు తెల్పిరి.

భువనగిరిశాస్త్రిగారు తీర్మానమును బలపరచుచు ప్రస్తుతము కేవలము ఉభయభాషాపండితులపై గౌరవ మెక్కువగ లేదనియు, ఆంధ్రభాషాపరిచయము గలిగి లాభిక జ్ఞానముగలవారే జనాకర్షకులై యున్నారనియు, ప్రథమమున జేయుప్రచారము దక్షిణాంధ్రులకు ఆంధ్రత్యమందును, స్వభాషయందును అభిమానము క్రమగలిగించుటయే యని నుడివరి.

తీర్మానము సభ్యులెల్లరచే అంగీరింపబడెను

రెండవతీర్మానము అధ్యక్షులచే ఉపపాదించబడి సభ్యులయమోదమున ఉడిసినవిధప సభాకార్యక్రమమును ముగించుచు అగ్రాసనాధిపతిగారు ఆంధ్రగిర్వాణభాషలయందు పాండిత్యము గలవారినిప్రతిమే దక్షిణజిల్లాలకు ప్రచారకులుగ పంపిన అభ్యసించువారలకు త్వరలో మంచిభాష ఆలవడుననియు, ఉత్తరజిల్లాలయందలి ఆంధ్రులను దక్షిణదేశమందలిసమర్థులగు ఆంధ్రద్రవిడసాహిత్యులకు ఉద్యమమునకు చేయదగుయావత్సహాయము చేయవలెననియు, జాతీయకళాశాలలవారును, సంఘసంస్కర్తలును, రాజకీయవేత్తలు, ఎల్లరును తండ్రితండ్రులపా

షించెడిధర్మమున ఈయుద్యమమును వృద్ధిచేసి జనుప్రదముగు నటుల జూడవలెను. ఆంధ్రదేశయువజనులు స్వార్థత్యాగమునకు ప్రసిద్ధిజేసియున్నారు. అట్టివారెల్లరు సమకూడి ఏకాన్యములై కృషిసలుపవలె నని నుడివరి.

అధ్యక్షులకు వందనములతో సభ ముగిసినది.

నైన్యాధికారుల సమావేశము

యుద్ధసమస్యలు

నైన్యాధికారుల పర్యటనము

ధిల్లీ, నవంబరు 25:— నాలుగునైన్యాధికారులు, ముఖ్యనైన్యాధికారులయు సమావేశమందు ప్రతిసంవత్సరమున ముఖ్యసేనాధిపతి అధ్యక్షతవహించి నైన్యమునకుజేరినముఖ్యసమస్యలను, నైన్యమును సామర్థ్యముగను చక్కగ నుంచుటకు దీనికొనవలసిన సదుపాయములను గురించియు ఆలోచనలు సల్పుచుండును ఇట్టిసమావేశము యిటీవల ధిల్లీలో జరపబడెను. నైన్యముయొక్క అభికారస్థానమందు పెక్కునైన్యాధికారులు సమావేశమగుటచే పరిస్థితులుచర్చించుటకు అదనుగలిగెను. ముఖ్యసేనానియుగు రాలిన్ సన్ గారియాజమాన్యమున నైన్యాధికారుల పర్యటనము జరుపబడును. బోధనాభ్యసన కాలమందు నేర్చుకొనుటకు పలుగాని సమస్యలను ప్రత్యక్షముగ నేర్చుకొనుటయు, విమానములు, వీల్డుఆర్టిలరీ, ఆర్మీకాయలు మొదలకు యుద్ధసాధనములను ఉపయోగపరుచుటకును యావత్పర్యటనము అపూర్వమగు సదుపాయముల నిచ్చుచున్నది. 25-వ తేదీ బుధవారమునా దేవర్యటనము ప్రారంభమై నాలుగినవలలో నంత్యముగను. యుద్ధము నిజముగజరుగుచున్నట్లుగ భావించబడి యావత్పర్యటనముసల్పబడుచున్నది. పంజాబులోని నైన్యము సంయుక్తరాష్ట్రములకు ముఖ్యపట్టణమైన ధిల్లీ నగరము మట్టడించుటకు వచ్చుచున్నట్లును, అచ్చటకొటకుపడవలెనునైన్యము కేంద్రీకృతముగు నట్లును తలచబడుచున్నది. రెండు పక్షములవారును యుద్ధము సల్పుచున్నట్లును, ముందుగ జముమునుబొందుటకు ప్రతిపక్షము వారును ప్రయత్నించుచున్నట్లును, ఈజయముచే మూడవపక్షమువారును రాజపుటానా సంస్థానము ను తమయందు గలపుకొనుటకును యత్నించుచున్నట్లును అనుకొనవలయును ఈమహాకల్పితమైన యుద్ధము వికసించినకొలదిని యుద్ధశాస్త్రమువర్ధిసింది వారికి లెక్క మాతన పరిస్థితులుపృష్టమగును. లెఫ్టెనెంటు జనరల్ సర్ జి. యం. కియూ.పాట్రిక్కు లెఫ్టెనెంటు జనరల్ వాకర్ గార్లు ప్రతిఘటింపుచున్న నైన్యములను నడపువారు. సుమారు 120 మంది నైన్యాధికు లీపర్యటనమునందు పాల్గొను చున్నారు. వీరిలో టెక్నికల్ శిబిరములలో నివసించుచున్నారు. పర్యటనమువలన పెక్కులాభములు గలవు. చాల మంది అధికారులు సమావేశమై అభిప్రాయములను వెల్లడిచేయుటకును పరస్పరభేదాభిప్రాయములను చర్చించుటకును పలుకలుగును.

(ఆ. ప్రె)

రాజప్రతినిధి పర్యటనము

రాజకుమారుల విందు

సర్. ప్రభాకంకర్ పట్నాణిగారు సన్మానపత్ర మర్పించిరి

రాజకోట, నవంబరు 24:— రాజకుమారుల కళాశాలయందు రాజప్రతినిధియు పరివారమును నేడొక సమావేశమున పాల్గొనిరి. పడమటి హైందవసంస్థానాధీశ్వరు లందరును సమావేశమై రాకుమరులందఱును చక్కనివిందు రాజప్రతినిధికిచ్చిరి. ఆటలతోనుపాటలతోనుకార్యక్రమముముగిసెను. మాండ్రేపు చముస్థానాధీశ్వరునుప్రకారము పడమటిఇండియా ప్రెస్సయేజేసీ అమలులో బెట్టుటకునేటిసాయంత్రము నొకదర్బారుగావించబడెను.

భావనగర సంస్థానముయొక్క కేంద్రపరిపాలన సంఘాధ్యక్షుడుగు సర్ ప్రభాకంకర్ పట్నాణిగారు సంస్థానాధీశ్వరుల తరపున రాజప్రతినిధి కొక సన్మానపత్ర మర్పించెను. రాజప్రతినిధి ఉచితరీతిని సమాధాన మిచ్చెను. (ఆ. ప్రె)

సర్ పి. లాయడ్ గ్రీముగారు తమచేరును సర్ పిలిప్ కళాశిఫ్ విప్రుగు మార్పుకొనెదరు.

ఆంధ్రపత్రిక

1924-వ సం॥ నవంబరునెల 27-వ తేది

గురువారము

ఈజిప్టు విన్నపము

ఈజిప్టు, నాగరికజాతులకు పంపిన విన్నపము, మిక్కిలి ముఖ్యమయినది. ప్రాచ్యప్రతీచీ సంబంధమునం దిట్టి సందిగ్ధసమయ మెన్నడును తలసింపలేదు. ఈజిప్టునందు జరిగిన ఘోర దురంతమునకు ఎల్లరును చింతింపక మానరు. జగ్గుల్ పాపాగారును ఈజిప్టురాజుగారును అత్యంత వివాదము నలిపిరి. నేరస్తులను కనుగొని దండించుటకు వాగ్దానము జేసిరి. ఈజిప్టుకు స్వాతంత్ర్య మొనగి ఎంతకాలమో గాలేదు. ఇంకను నిరోధము లనేకములుగలవని వారు మొరలిడుచున్నారు. అట్టితరీ, సామ్యుతను పహించి ఈజిప్టుప్రభుత్వమువారి వాగ్దానములను విశ్వసించిన, పరిస్థితులు చక్కబడెడివి. జగ్గుల్ పాపాగారులేని ఈజిప్టు, హంతకులైన హంతకుల నాటకమువలె నుండును. ఈజిప్టు అభివృద్ధికంతకును అతడే ముఖ్యకారకుడు. అతనివై గల ప్రేమ ప్రజలకింకొకరిపై లేదనుట స్పష్టము. జగ్గుల్ గారు అతనేర్చుతో మెలగిరి. అత్యంతశాంతముపహించిరి. బ్రిటీషువారి అంత్యసందేశమునందలి ముఖ్యమగు షరతుల నంగీకరించిరి. నష్టపరిహారద్రవ్యము నిచ్చుటకుసమ్మతించిరి. కాని, ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్యమునకును గౌరవమునకును భంగకరమగు షరతుల గోరుటయు, బలప్రదర్శనమువలన వాని కొనసాగింప జూచుటయు, ప్రజల కేవలంపు గలుగజేసెను. అందుచే ఈజిప్టుపరిపాలనమునందు జగ్గుల్ పాపాగారికిసానము లేకబోయెను. మితవాద మంత్రి వారిసానము నాక్రమించినను, విశేషప్రయోగము గలుగ నేరదు.

డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ బోలు పత్రిక లెంత సంతసించినను, యీ యవకాశము దీసికొని హిందూ దేశమునుగూడ ఎంత బెదిరించినను, విదేశ పత్రికాభిప్రాయములు బ్రిటీషు చర్యల నామోదించుట లేదు. ప్రస్తుతావకాశమును గైకొని, నేరమునకు సంబంధించని వ్యవహారములను పరిష్కరించు కొనుటకు, బ్రిటీషువారు ప్రయత్నించుచున్నటుల అమెరికనుపత్రిక లభిప్రాయ పడుచున్నవి. “ఈవినింగు న్యూసు” పత్రికాభిప్రాయము, అసందిగ్ధముగ నున్నది. ఈజిప్టు ప్రభుత్వమునకు సర్దారు లీప్టాకు గారిహత్య ప్రయత్నము లిదివరకే దెలిసియుండి, హంతకులను దండించుటకు వారికి యిష్టములేకున్నచో, బ్రిటీషు ప్రభుత్వచర్యను సమర్థింపవచ్చును. లేనియెడల, వీరి అంత్యసందేశ మత్యాశ్చర్యకరమనియు, 1914 సంవత్సరమున ఆస్త్రియా సర్వియాకు పంపిన అంత్య సందేశము నిది బోలియున్నదనియు, ఇస్లాం ప్రపంచమునందు ప్రాతికూల్యము ప్రబలవచ్చుననియు యీ పత్రిక తలంచుచున్నది. అమెరికను పత్రికలు బ్రిటీషు చర్యలను గ్రహింపజాలవని సరిపుచ్చుకొనువారుండువచ్చును. కాని ఫ్రెంచి పత్రి

కలు సయితము ఆశ్చర్యము జూపుటకు కారణ మేమియో యూహింప వలయును. ప్రాన్సు ఇంగ్లండు కలసి కట్టుగ మెలగుచున్నవి. ఉభయ దేశములను ఇంపీరియల్ మతము వలంబించుచున్నవి. రెంటి పరిపాలనక్రిందను ప్రాచ్యఖండనమున పాలింపబడుదేశములు గలవు.

ఫ్రెంచిపత్రికలు బ్రిటీషుచర్యలపట్ల భీతిజూపుచున్నవి. ఈజిప్టు సాడనుసమస్యలను వెంటనే నానారాష్ట్రసంఘమువారి నిర్ణయమునకు బంపవలయునని గోరుచున్నవి. నానారాష్ట్ర సంఘనియమములు ఇంగ్లండుచే తృణీకరింపబడుచో, సంఘము సత్వల పాలగుననియు, త్వరలో విచ్చిన్న మగుననియు, ఫ్రెంచిపత్రిక యొకటి దెలుపుచున్నది. ప్రస్తుతపు సంఘర్షణయందు ప్రాన్సు సరాసరి జోక్యము కలుగజేసికొన కున్నను తగవును నానారాష్ట్ర సంఘమునకు బంపవలయునని కోరుచున్నది. ఇంతవరకు ప్రాన్సుమాత్రము తిన్నగ ప్రవర్తించెనా యని యడుగవచ్చును. కాని ఎవరికివారు ఇతరులలోపములనెంచుచు, నానారాష్ట్ర సంఘప్రయోజనము నంతరింపజేయుచో, భావ్యభివృద్ధి కవకాశముండదు. యధనివారణకై జరిగిన ఒడంబడిక నిరర్థకమగును. ఈజిప్టు నానారాష్ట్రసంఘమున నింకను జేరనిమాట నిజమే. కాని, ఇంగ్లండు సభ్యురాలుగ నున్నది. నానారాష్ట్ర సంఘనిర్ణయము నంగీకరించుటకు ఈజిప్టు సంసిద్ధముగ నున్నది. అందుచే నీ తగవును పరిష్కరించుట కెట్టియభ్యంతర ముండజాలదు. కాని ఇంగ్లండు ఇందుల కంగీకరించునా యననదియే ప్రశ్నయేర్పడును. ఇంగ్లండు వెనుదగ్గుచో నానారాష్ట్రసంఘ ప్రతిష్ఠ యంతరించును. మా కందిన ప్రత్యేకవార్తల బట్టి, నానారాష్ట్ర సంఘమువారు ఈజిప్టువిన్నపముపై చర్య దీసికొనరని, తెలియుచున్నది. ప్రధానసభ్యురాలే యిటుల మెలగుచో, తదితరులు లక్ష్యము జూపెదరా?

డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ యూహ ప్రకారము, హేతువాదమును, భావాతిశయమును, ప్రపంచాభిప్రాయభితిని విడనాడవలెను. ఈ మూటిని విడనాడుచో, బలము గల వాని దే రాజ్యమగును. ధర్మము నకు చోటుండ నేరదు. ఇదియే అనుసరణీయమగు పద్ధతి యగుచో, నానారాష్ట్ర సంఘమువలని ప్రయోజన మేమి? అంతర్జాతీయ సభలవలన లాభమేమి? మరల పాతప్రపంచ చరిత్రయే జరుగుచుండును. కలహ నివారణమార్గము లడుగంటును. ఈజిప్టు ప్రపంచ పార్లమెంటు సభలకును, నానారాష్ట్ర సంఘమునకును తనసరక్షింపు డని వేడుకొనుచు విన్నప మంపుట జూడ, పరిస్థితులు దుస్సహ మగుచున్నవని గ్రహింపవచ్చును. ఈజిప్టు ఛేంబరువారు, ఈజిప్టు సాడనుల పూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును గోరుచు, రెంటిని వేరుజేయ వీలు లేదనిరి. ఈజిప్టు క్షమాపణ యిచ్చినను విచారము దెలిపినను, బ్రిటీషువారు ఈజిప్టు రాజ్యాంగ విధానమును తృణీకరించి, దేశపు వ్యవసాయమునకు భంగము కలుగజేసిరిని, విన్నపము దెలుపుచున్నది. శిక్షనిమిత్రము నీటిసాకర్మములను తగ్గించుట, నిరపరాధులను దండించుట యగును. వారి జీవనమునకు భంగము కలిగించినటు లగును. మాంఛెస్టరు గార్డియన్ పత్రిక సయితము, బ్రిటీషు వారిచర్యలను

విమర్శించుచున్నది. ఈజిప్టు సమస్య పరిష్కార మయ్యెడి యవకాశము తగ్గిపోవుచున్నదని, యీ పత్రిక చింతించుచున్నది. తుదకు ఇండిపెండెంటు లేబరుపక్షమువారుగూడ మేల్కొనిరి.

లేబరుపక్ష ప్రకటనను లీప్టాకుగారి హత్యను నిరసించుచు, నేరమునకు సంబంధించని క్రొత్త హక్కులను బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారు గోరుట పాడేగాదని దెలుపుచున్నది. వీరికోర్కెలు సఫలమగుచో, సాడనును ఇంగ్లండు కలుపుకొనినటు లగుననియు, నైలునదీ జలనిరోధము ఈజిప్టుకు నష్టముక్రిందను బ్రిటీషు ప్రత్తికంపెనీలకు మిగుల లాభముక్రిందను పరిణమించుననియు, లేబరుప్రకటనము స్పష్టముగ సూచించెను. సాడనుసమస్యను నానారాష్ట్రసంఘ నిర్ణయమునకుబంపుట యవసరమని, లేబరుపక్షము వారు హెచ్చరించుచున్నారు. ఇది శుభసూచకము. బ్రిటీషులేబరుపక్షాభిప్రాయము నాగరిక ప్రపంచాభిప్రాయమున కనుకూలముగ నుండును. ఈజిప్టువిన్నపమునకు ప్రోద్బలకరముగ నుండును. ఆంగ్లో ఈజిప్టుసమావేశము నేర్పరచి, ఈజిప్టునుండి బ్రిటీషు వారు పూర్తిగ వెడలిబోవుటకును, సూయజ్ కాలువ వ్యవహారమును నానారాష్ట్రమునకు బంపుటకును, లేబరుపక్షము ప్రోత్సాహపరచుచున్నది. లేబరుపక్ష మిటుల గోరుచుండ, కన్ఫర్వేటీపు ప్రభుత్వవైఖరికి బలముచాల తగ్గిపోవును. ప్రపంచాభిప్రాయమునకు కన్ఫర్వేటీపు సమ్మతింపక తప్పదు. నానారాష్ట్ర సంఘమున సమస్యను బంపవలసిన పనిలేదని, కన్ఫర్వేటీపు లిష్టించుచున్నను, తమ యభిప్రాయమును త్వరలోమార్పుకొనకతప్పదు. కన్ఫర్వేటీపుల దృక్పథము విశాలముగ నుండకబోవుట వింతగాదు. కాని, ప్రస్తుతస్థితికి లేబరుప్రభుత్వమువారుగూడ కొంతవరకు కారణభూతులే. ఈజిప్టుస్వాతంత్ర్యము గూర్చియు, సాడను వ్యవహారముగూర్చియు లేబరు ప్రభుత్వముతో సంప్రతించుటకు, జగ్గుల్ పాపాగారు ఇంగ్లండుకు వెడలినపుడు, మాక్స్ నాల్డుగారు వారి హితమునుతృణీకరించిరి. జగ్గుల్ పాపాగారు విఫల మనోరథుల వెడలిపోవలసినవైనను, ప్రస్తుతస్థితిలో బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారి కర్తవ్యమేమియో దెలుపనక్కరలేదు. నేరమునకు సంబంధించినంతవరకు ప్రతికారపు గోరుట భావ్యమయినను, ఈజిప్టు స్వాతంత్ర్యమును తగ్గించుటకు గాని, సాడను వ్యవహారమును సంక్లిష్టపరచుటకుగాని బూనక, లేబరుపక్షము వారి హితమును, ఈజిప్టు విన్నపమును వీరు సఫలపరచుట యుక్తము ప్రపంచశాంతియు సఖ్యమును శాంతిని గోరుచుండ, సంఘర్షణ కారణములను వెంచుట ఏమాత్రము భావ్యమగు నేరదు. ప్రాచ్యదేశములు బలమును మాత్రమే గౌరవించుననియు, సామ్యహితమును గౌరవించజాలవనియు దెలుపుట అనుచితము. స్వాతంత్ర్యము విషయమున, ప్రాచ్యదేశముల నొక పరిమాణమునుబట్టియు, పాశ్చాత్యదేశముల నింకొక పరిమాణమునుబట్టియు పరిగణించుటవలన, పెక్కు అనర్థమువాటిలుచున్నవి. పాశ్చాత్యదేశములవలె ప్రాచ్యదేశములు సైతము స్వాతంత్ర్యమును ప్రాణప్రియంగా భావించుచున్నవి. ప్రాచ్యఖండమునకు నిరంకుఃధికారమే అనుకూలించునని తలచుటకన్న పొరబాటు వేరొక టుండదు. మానవజాతి కంతకు స్వేచ్ఛ ముఖ్యము. ప్రభాశయ నిరోధ

మెక్కడనయినను నష్టమునే దెచ్చిపెట్టును. ఈసత్యమును గుర్రెటింగి తదనగుణ్యముగ పాశ్చాత్యజాతులు మెలగుచో, ప్రాచీనతీర్థి నమ్మేతనము సుసాధ్యమగును. అట్లుగోనిచో, నానారాష్ట్రాదినంఘములు నిరర్థకమై, ప్రపంచ పునర్నిర్మాణ మనంభవమగును.

నానామతసంఘము

నానారాష్ట్ర సంఘమువలె నానామతసంఘము నేర్పరచుట యవసరమని, లాహోరులో జరుగుచున్న ఆర్యసమాజ సమావేశమున నొక యవన్యాసకుడు సూచించెను. ఇట్టిసంఘముయొక్క ప్రయోజన మేమని యడుగవచ్చును. మతసహనమును పెంపొందించుటయే దీని యుద్దేశ్యమని, ఉపన్యాసకుడు నుడివెను. మతసంబంధమగు అసహనమును మాన్పవలెనను సంగతిగూర్చి పై సమావేశమున చాలసేపు చర్చజరిగె ననియు, హిందూ, మహమ్మదీయ, క్రైస్తవ, సిక్కు సంఘముల ప్రతినిధు లాహూరుకు వైచర్యయందు పాల్గొనిరినియు, ఇతరులను తమ మతములలోనికి చేర్చుకొనుటకు గాక మతప్రాశస్త్యమును వివరించుటకు పూనుకొనవచ్చునను నభిప్రాయము ప్రబలె ననియు, వినుట కెంతయు సంశయించెదము. పంజాబునందు మతకలహములు మెండుగ నుండెను. హిందూ మహమ్మదీయ వైషమ్యములు పంజాబునందు చెలరేగి విభ్రాంతి గలుగజేసెను. ఆర్యసమాజకు లొక పంకను, మహమ్మదీయు లింకొక పంకను అధికమగు పట్టుదలల జూపుటచే, పరిస్థితులు మిగుల విషమమయ్యెను. గాంధీమహాత్ము డిట్టి దుస్థితిని గాంచి, ఉభయులను మందలింపవలసివచ్చెను. ఆర్యసమాజ కలగూర్చి మహాత్ముడు నుడివిన వాక్యములు, మిగుల నావేశము గలుగజేసినను, ఫిమ్మట డిల్లీలో జరిగిన ఐకమత్య సమావేశమునకు తోడ్పడెను. శ్రద్ధానందుడు సంఘట్టనోద్యమమును విరమించుట కంగీకరించెను. నేడు ఆర్య సమాజమువారు ఒకరినింకొక మతములో కలుపుకొనుటవలన ఎక్కుడు ప్రయోజనము లేదనియు, హృదయము మార్పుజెందుట ముఖ్యమనియు గ్రహించినందులకు సంతసించెదము. మతమువలన గలుగదగిన ప్రయోజనములు చిత్తస్వస్థ్యము, ఇంద్రియ నిగ్రహము, దైవభక్తి, శిశ్వుప్రేమ మున్నగునవి గలవు. అందుకుమారుగ మతముకొరకు, మానవత్వమును వదలి పౌరాడుకొన మొదలిడుచో, మతిము ఉపద్రవ హేతువగును. ఈలోపము మతముందుగాని, మతకర్తలయందు గాని లేక, అందలి నిజార్థమును గ్రహింపజాలని అనుచరులందే గలదు. గాంధీమహాత్ముడు మతము అనుష్ఠానమునందే గలదనియు, బాహ్యచిహ్నములందు లేదనియు, ధర్మానుష్ఠానమునందు సుశిక్షితులై నకొలదియు ప్రజలు ఏకత్వమునే జూచెదరనియుబోధించెను. మహాత్మునిసంబోధనము నూతనమయినది గాదు. భారతవర్షమునందులనాది కాలమునుండియు మహర్షులు చెలుపుచున్న విషయమేగాని వేరుగాదు. మతసహనము భారతీయుల కుగ్గుపాలతో నేర్పబడుచుండును. ఏగ్రంథము జూచినను, ఇదియే గనుపించును. ఎవ రేవిధముగ తననుపాసించిన, వారి నారీతిననే తరింపజేసెనని శ్రీ

ఆంధ్ర గాంధీ మహాత్ముని వుజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను

27-11-24

యథాశక్తి ని తోడ్పడుడు

చందాలు కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వర కోశాధిపతివద్దను, ఇతరత్రను
రావు పంతులుగారికిచేసిన వసూళ్లు వసూలుమొత్తము
ఇదివఱకు 50601-14-8 ఇదివఱకు 24556-1-8 ఇదివఱకు 24781-1-8
ప్రతిపూజానిధికి సొమ్మునుబంపు చిరునామా:—కా.నాగేశ్వరరావు, నెం.7, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

కృష్ణభగవానుడు తెలిపియున్నాడు. మత సహనమన కింతకన్నను వేరునిదర్శన మేమిగావలయును? బౌద్ధమత స్థాపకుని భగవదవతారములలో నొకరినిగ పరిగణించుటయే, హిందూమత సహనభావమునకు నిదర్శనము. అట్టితరి, ఆన్యమతస్థులు అసహనముతో ప్రవర్తించినను కారణముచే, హిందూమత విశాల భావములను సంకుచితపరచుట న్యాయమగునా? అటుల గావించవలదనియే మహాత్ముడు గోరుచున్నాడు. ఆర్యసమాజ సమావేశము వారీరహస్యమును గుర్తించి, మతసహనమునకుపరస్పరప్రేమకును ప్రోద్బల మొనగుట లాభకరము. ఆర్యసమాజము పూనుకొనిన, పంజాబులోహిందూ మహమ్మదీయ కలహములంతరింపకమానవు. గాంధీ మహాత్ముడు పంజాబుకు డిశంబరు 2 వ తేదీన బయలుదేరి వెడలుచున్నాడు. మహాత్ముని పంజాబు పర్యటనము, హిందూమహమ్మదీయ నఖ్యమును బలపరచు నని నమ్మెదము. మహాత్ముని ప్రయత్నములకు పంజాబుదేశమునందలి వివిధమతస్థులును తోడ్పడుచో, పాంచాళదేశము హిందూదేశమునందు మరల అద్వితీయస్థానము నాక్రమింపగలదు.

కర్నాటిక్కు పింఛెనుదారులు

కిలాఫాత్ యుద్ధమము నందు పాల్గొనిన కారణమున, కర్నాటిక్కు ఫింఛెనుదారులకు కొండరికు ముట్టుచున్న వేతనములను మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు వెనుక దొలగించిరి. ఇది జరిగి చాల కాలమయినను, డాక్టరు నరేశ్వరుగారు కడచిన శాసనసభలో నీవిషయమై ప్రశ్నించి, వెనుకటి యుత్తరువులను రద్దు చేయగోరిరి. పశ్చాత్తాపము దెలిపినవారికి మరల పెన్నను లీయబడు చున్న వనియు, మిగిలినవారు పశ్చాత్తాపము జూపుచో నాలోచించెద మనియు ప్రభుత్వమువారు జవాబు చెప్పిరి. కాని అజద్ హిందూపత్రికా సంపాదకులును, కర్నాటిక్కు ఫింఛెనుదారును అగు అబ్దుల్ అతిఫ్ ఫరూకీగారు, తాము పశ్చాత్తాపము జూపుట కవకాశము లేదనియు, తాముజేసిన నేరమేమియు లేదనియు మాకు బంపిన లేఖలో స్పష్టపరచిరి. మహమ్మదీయులందరివలె, మహమ్మదీయ పవిత్రస్థల రక్షణకై, వీరును కిలాఫాత్ యుద్ధమమున జేరిరి. ఇందుకై వీరి ఫింఛెను లాగివేయబడెను. ఇట్టిచర్య అక్రమమని జూపుటకు, ఫరూకీగారు తగు కారణములను జూపుచున్నారు. నిజ మేమనిన, వీరి కిచ్చెడి పింఛెను

మామూలు పింఛెనులవలె ఉపకార వేతనముగాదు. ప్రభుత్వమువారి కొలుపు జేసినందులకు కృతజ్ఞతా పూర్వకముగ నిచ్చిన ధర్మముగాదు. కర్నాటిక్కునవాబులవద్దనుండి ప్రదేశములను దీసికొనినందులకుగాను, వారి సంతతివారికి పెన్ననుల నిచ్చుచున్నారు. అట్టిసిద్ధిలో భేదాభిప్రాయము గలవను కారణమున, పెన్ననులను తీసివేచుటకు ప్రభుత్వము వారికి హక్కు లేదు. ఇంతియగాక, ఫరూకీగారిపై కోర్టులలో నేరముమోపి శిక్షించియుండలేదు. దేనికని తాము పశ్చాత్తాపము జూపవలెనని ఫరూకీగారుడుగుచున్నారు. ఎట్టివాగ్దానము తాము జేయవలయునని వారు ప్రశ్నించుచున్నారు. తాము మహమ్మదీయులము గామని, ఫరూకీగారు దెలుపజాలరు. స్వరాజ్యసిద్ధికై సక్రమ దౌర్జన్యరహిత ప్రయత్నముల గావించుట నేరమని, ఫరూకీగారు తొవ్వకొన జాలరు. ఉబ్బుకొరకు తమ మనస్సాక్షిని కోల్పోవ జాలమని ఫరూకీగారు వెల్లడి జేయుచున్నారు. తమకు పింఛెను దీసివేయచో, తమకుటుంబములో నింకొకరి కిచ్చివేయుట ఆచారమని ఫరూకీగారు చెలుపుచున్నారు. తమసోదరునివదలిదూరబంధువగు ఆర్కాటుప్రిన్సుగారి అల్ల వెళ్ళులలో యీసొమ్మును జేర్చుట కెట్టికారణము గనుపింపదని, ఫరూకీగారి యుద్దేశ్యము. ఫరూకీగారు ధనలాభముకొరకు ఆత్మకారవమును కోల్పోవక, స్వాతంత్ర్యనిష్ఠను జూపి, ఇతరులకు మార్గదర్శకు లగుట ప్రతిసాపాత్రము.

లిట్టను ప్రభువుగారి హెచ్చరిక

లిట్టను ప్రభువుగారు మరల సమాధానము దెలుప బూనిరి గాని, అయ్యది నిస్సారముగ గనుపింపక మానదు. తీవ్రనిర్బంధ విధానమునకు తగిన కారణమును వారు జూపజాలకబోయిరి. నిర్బంధితుల కేసులను జల్లాజడ్జిల విమర్శనమునకు బదులు హైకోర్టుజడ్జిల కేల బంపగూడదను సందియమునకు బదులుజెప్పచు హైకోర్టుజడ్జి లిట్టనునికి సమ్మతింపరని, లిట్టను ప్రభువుగారు చెలుపుచున్నారు. ఈ హేతువు కడువిచిత్రముగ నున్నది. జడ్జి లిందుకు సమ్మతింపగ, హైకోర్టుజడ్జిలు ఏల సమ్మతింపరు? నిజ మేమన విశాలభావనమన్నితు లేవరును, విచారణలేకుండ శిక్షించుట కంగీకరింపరు. దేశమంతయు తమచర్యలకు ప్రతికూలముగ నున్నదని వెల్లడియైనను, లిట్టను ప్రభువుగారు తమపంతమును మానుకొనకుండుట, ఎట్టివివేకమో ప్రాజ్ఞలూహింప వచ్చును.

విదేశ వార్తలు

మహా సరిహద్దు

విచారణ సంఘము

లండన్, నవంబరు 25:—నిన్నటిరోజున విదేశాంగ కార్యాలయమున జరిగిన పథకు మహా సరిహద్దు నిర్ణయ సంఘమువారేగిరి. సామీప్య ప్రాచ్యదేశ ప్రతినిధులు అధినివేశ కార్యాలయ ప్రతినిధులు గూడ వచ్చిరి. బ్రిటిషు పటములను పరిక్షించి బ్రిటిషువారు జెప్పిన సంగతులను వినుట పూర్తి అయినపిదప వీరు మహా సరిహద్దు బయలుదేరెదరు. ఆంగ్లో-మిదగుల జోయెదరు.

చాంబర్లెనుగారు

ఇటలీకి జాతిసమితి బ్రిటిషు ప్రతినిధిగ వీరు వచ్చారు. రోములోనున్నప్పుడు పార్లమెంటు డిశంబరు 5 తేదీన హెరియట్టుగారితో మాట్లాడి 6 తేదీకి ఇటలీ కేటను.

కమ్యూనిస్టులను త్రోసివేయుట పోలీసుతో డిక్రీనుట

లండన్, నవంబరు 25:—గ్లాస్టో దగ్గర క్యాంబూ స్టాంగుదగ్గర ప్రచురులగు కమ్యూనిస్టు పెరిపులను ఉద్యోగములను పారద్రోలుటచే సంఘము గల్గెను. పోలీసువారు గుంపములతో తలుపులను తెరిచి ఇంట్లో ప్రవేశించి వీరు నీటితో మునిగిరి. మీద ఆయుధములు తరిసెను. ఇద్దరు కమ్యూనిస్టులు ఆశ్రయించుబడిరి. ఇంట్లోనున్న వారు పోలీసుతో యుద్ధముజేసి రని జెప్పవచ్చును. పోలీసువారిచే చాలమంది తిరుగుబడికాని తరువాత పోలీసువారు రంతన సెన్సుడిపరిచిరి.

హెరియట్టుగారియందు విశ్వాసము

ప్రెంచి పార్లమెంటు తీర్మానము

లండన్, నవంబరు 26 — 818 అనుకూలముగను 196 ప్రతిపాటురుగను ప్రెంచి పార్లమెంటువారు హెరియట్టుగారి యందు నమ్మకముగలదని తీర్మానించిరి. మంత్రివర్గమువారు పెట్టుబడిదారులుగాని ఆర్థికవ్యాపారులనుండి గాని డబ్బుతీసి కొనిన అపవాదములు అన్నియు నిరాశారమని తీర్మానించిరి. కమ్యూనిస్టులకు వ్యతిరేకముగ రిపబ్లికనులను బలపరచుచి తోడ్పడెదమని హెరియట్టుగారు ప్రకటించిరి.

ఆంగ్లో-పెర్షియా చమురుకంపెనీ

వార్షిక పథ

లో నిరుగు సలహాకర్తను తయారుచేసిన చమురుకంపెనీ ఖర్చు యెక్కువయ్యె ననియు పెట్రోలుఖర్చు ప్రపంచమందంతటను ఎక్కువగుటచే ఇట్లాయెననియు ఈనాలుగు 412000/00 టన్నుల చమురును తయారు చేయగల్గితి మనియు సర్. చార్లస్ గ్రీన్వేగారు తెలియజేసిరి.

నదూసియస్ ను ప్రెంచి ప్రభుత్వమువారు మన్నించిరి

నల్లమందు సలహాసంఘమువారి సూచనలు

లండన్, నవం. 25:—నల్లమందును గూర్చి సైసంఘము వారి సలహాల నాలోచించుటకును, అమెరికనుల సూచనలను ఆలోచించుటకును సభకురాని ప్రభుత్వమువారి సూచనలను చర్చించుటకును ద్వితీయనల్లమందు సంయుక్త సంఘమువారు తమపనిని పూర్తియగుటచే రేపు నిండుసభక్రింద గూడును.

ప్రత్యేక పరిశీలనసంఘము కూడదని బర్జోయినుగారనిరి. అంతర్జాతీయ పరిశీలనమును కనీసముగ నుంచవలెననియు, జాతీయ పరిశీలనమే లాభకరమనియు, ఎగుమతినిగూర్చి అధికారుల సలహాను మున్నగువాటిని సూచించిరి. హేగుబడిబడికను ప్రెంచివారు బలపరచవలెనని గోరుచున్నారనిరి. ప్రతిపాటున అన్ని దేశములవారు ఎగుమతి దిగుమతి లెక్కలను తెలియజేయవలె ననిరి.

ఈజిప్టు పరిస్థితులు

నూడానులో ప్రజలభావములు

లండన్, నవం 25:—బ్రిటిషు ప్రకటనములు నూడాను లో సంచలనమునుగలుగజేసెను. నూడానులకు నూడాను ప్రభుత్వమును ప్రత్యేకించెద మని బ్రిటిషువారు జేసిన ప్రకటనము సం తపమును కల్గించెను. మరికొన్నిచోట్ల ఇంకను కఠినచర్యగావలె ననుచున్నారు.

నూడానును ఈజిప్టునుండి విడదీయవలెనని నూడాను హెండ్లెస్ట్రీక గోరుచున్నది. నూడానునుండి పూర్తిగా ఈజిప్టు ప్రజలను లేకుండజేయవలె ననుచున్నది.

ఈజిప్టులో అలగ్జాండ్రీయాదగ్గర శిలముగల ఇద్దరు బ్రిటిషు సైనికులు 48 గంటలనుండి కనిపించుటలేదు. అధికారుల కి సంగతిని తెలియజేసిరి.

ఈజిప్టు క్రొత్తమంత్రివర్గమేర్పడుటచే పరిస్థితులవిషయా వస్థ కొంతవరకు తగ్గవచ్చునని లండన్లో అనుకొనుచున్నారు.

మంత్రివర్గమున ఏర్పాటులు అందరికిని వచ్చినవి. అన్నిమతముల వారును గలరట. అందరును మితవాదులు. రాచకీయములందే గాక ఇతరవిషయములందు గూడ ఘనతపపించిరట. క్రొత్త మంత్రివర్గమునకు ఈ పరిస్థితులన్నిటిని ఆలోచించి చర్చించుటకు వ్యవస్థియవలెనని లండన్లో కొందరుకొనుచున్నారు. తరువాతి పరిస్థితుల వడిమడుకు తగ్గననుకొనుచున్నారు.

బ్రిటిషు మంత్రివర్గమువారు సేను సమావేశముగాలేదు. ఈజిప్టులో విదేశీయుల సంరక్షణమునుగూర్చి ఆలంబీప్రభువు జెప్పినట్లు జరుగుటగారు జేయకపోవుటచే అలగ్జాండ్రీయా గుంకములను ఆక్రమించుకొనవలసివచ్చెను. కాని గుంకముల మామూలుఏర్పాటులకు ఈ ఆక్రమణభంగము రాదని ఆలంబీగారనిరి. త్వరలో అదిగూడ లేకుండ ఏర్పడునని ఆశించుచున్నారు.

కెయిరోలో బ్రిటిషుమంత్రి

వచ్చేవారము ఆరంభమున కెయిరోలో సేవల్లి హెండర్స్ గారు బ్రిటిషుమంత్రిగ అధికారమును స్వీకరించెదరు. ఇతడు పూర్వము కాక్స్టాంటినుపోలిస్లో విదేశాంగమంత్రిగ నుండెను.

ఆలంబీప్రభువుకు తోడ్పడుటకు ఈ మంత్రిని నియమించిరి.

ఈజిప్టు పరిస్థితులు విషమించునని ఇండియాలో మత కక్షిదారులు జోక్యముకలుగజేసికొనరని ఇండియానుండి అధికారిత్వా తెలియచున్నది.

నైలు లోయ

బిటనుపరిస్థితులు

లండన్, నవంబరు 22:—ఈ ఏర్పాటులవలన నైలు లోయలో బిటను పరిస్థితులు మరింత బలపడుననుకొనుచున్నారు. నూడానును బ్రిటిషువారు కలుపుకొనెదరను వదంతులకు ఆధారములేదు. జరుగులుపాడుగారు ఇదివరలో ఈజిప్టునుగూర్చి లండన్లో మగ్నాన్లుగారిని గలిసికొన్నపుడు జెప్పిన సంగతులను మరల చర్చించుటకు అవకాశములేకుండ జేసెదరు.

రాచకీయపరిస్థితులు విషమించినగాని విశేషముగ సైన్యములను కేంద్రీకరణము జేయరట.

వేల్పుయువరాజు

దక్షిణ ఆఫ్రికాకు రివల్వులను నౌకమీద వెడలెదరు.

ఇంగ్లండు-జర్మనీ

వర్తక రాయబారములు

వర్తకపు టొడంబడిక

డి ఆదిరక్షప్రభువు జెన్సలో జర్మను ప్రతినిధితో వర్తకపు టొడంబడికనుగూర్చి చర్చించుచున్నాడు. బ్రిటిషు ప్రతినిధులుగ వర్తకాభిసంఘ నిపుణులు విదేశాంగ కార్య ధురంధరులును నియమించబడి జర్మన్ ప్రతినిధులు విదేశాంగ ఆర్థిక వర్తక నిపుణులనుండి ఏర్పరచిరి.

విదేశాంగ కార్యాలయము

బ్రిటిషు, నవంబరు 25 ఇరాకు సరిహద్దు కమిషన్ సభ్యులను చాంబర్లె గారి విదేశాంగ కార్యాలయమున కలిసికొనిరి

ఇరాకు సరిహద్దు

బ్రిటిషు ప్రతినిధులు గాపాడవలెననుట

లండన్, నవంబరు 12 — ఇరాకు సమస్య చాల సున్నితమైనదనియు బ్రిటిషు సైన్యాధికారులులేనికే అరబ్బు సేనలనుపయోగించుటకు వీలులేదనియు కుర్దులు ప్రతిష్టకు వాటుబడువారనియు బ్రిటిషు ప్రతిష్ట తగ్గినచో కుర్దులు తురుష్కులతో వికమగుదురనియు అస్సేరియనులు మంచి సైనికులనియు ఇరాకులో చముగు గోడురును యభివృద్ధి జేయుటకు ముందు భయములేకుండ అభయమును నీయువలెననియు అట్లు జేసినచో లాభకరముగ నుండుననియు దీనికి ఇండియాతో సైమానిక మార్గము నేర్పరుదుటయే సాధనమని అరబ్బులలో ఆస్సేరియనులకు స్వాతంత్ర్యరాజ్యముల నిచ్చెదమని జేసిన అభయములను మన్నింప వలెననియు కాని తమంతటతాము సమర్థులగుటకు ముందు బ్రిటిషు సహాయములేకుండుట ఉపద్రవముండు సేమాయను భయమగుచున్నదనియు బాంస్కా ప్రభువు కనయిరాకు అనుభవమును తెలియజేసెను. దేశములో అల్లరులు, అరాచకము బయలుదేరిన తురుష్కులచెతిలో చిక్కుకొనెరనియు ఆప్రదేశములో బ్రిటను తన పనిని పూర్తి జేయుననియు ఆశించిరి.

యార్కు ప్రభువు

జార్జి సార్వభౌముని ద్వితీయపుత్రుడు యార్కు ప్రభువు తూర్పు ఆఫ్రికాకు డిశంబరు 4 తేదీన ఇంగ్లండునుండి బయలుదేరును. నాలుగు నెలలవరకు సంచారము సల్పున. ఈ ప్రయాణ మాసందర్భమున యార్కు ప్రభువు అధినివేశ కార్యాలయమునకు వెళ్లెను.

జెన్సో ప్రభువు

మ్యాజిలండు గవర్నరు జనరలుగ పనిజేసెను. అధికార కాలము పూర్తియగుటచే ఇంగ్లండుకు తిరిగి వచ్చుచున్నాడు. అధినివేశ కార్యదర్శి ఆయన సేవకు కొనియాడుచు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి తంజినంపిరి.

రష్యా ప్రభుత్వపు హెచ్చరిక

చేంబరులేనుగారి సూచనలు

అసందర్భముగ నున్నది

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

రషియా ప్రభుత్వమునకు బ్రిటిషువారు రసిన సూచనలనుగూర్చి రషియా ప్రభుత్వ ప్రత్యయకు ఇజ్యవ్వియా, యెట్లు వ్రాయుచున్నది జినోపు లేఖ అధికారిత్వావచ్చినదని చేంబరులేనుగారు రుజువుజేయలేదు కమ్యూనిస్టు పక్షము వారికిని సోవియటుప్రభుత్వమునకు దగ్గర సంబంధము గలదని చేంబరులేనుగారు అసందర్భముగా నున్నది చేంబరులేనుగారివ్రాత సోవియటుప్రభుత్వముపై నొత్తిడి కలిగించి తమవరకుకొప్పించునట్లు జేయుటకై జేసిన యత్నము. ముగితి యేమియు వెనుక తగ్గనిసిన పనిలేదు.

ఈజిప్టునిరసనపత్రము

జాతిసమితి సభ్యులకు తెలుపకుండుట

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

ఈజిప్టు పార్లమెంటువారు, పంపిన నిరసనపత్రము 2 తిసమితివారికి అందినది. కాని సెక్రటరీయేటువారు సభ్యులందరకు జరియజేయుట లేదు. ఏమన ప్రభుత్వముల గానియే సంఘముండి వచ్చిన పత్రములనుగాని సభ్యులకు ప్రకటించరట.

స్థానిక వార్తలు

టీచర్స్ మేనేజర్స్ కాన్ఫరెన్స్:- వాల్తేళ్ళు రోడ్డులోనున్న సభావతిచెట్టి ఎల్.మెంటరీ పాఠశాలలో పై సభ ఆచార్యుల సంఘమువారు శనివారం 4 గంటలకు ప్రైవేట్ డేంట్లు ఎన్నిక భోజనవసతులు ఇతర వ్యవస్థలును గూర్చి చర్చించుకున్నారు.

గవర్నరు ప్రభుత్వ మైలాపూరు శాలగృహమును చూచుట:- మైలాపూరు బాలగృహమును (సదరాసురా వ్రా చాలాభ్యుదయ మార్గసంఘశాఖ) గవర్నరుగారి భార్య దర్శించి సంతోషమును వెల్లించినది ఎం. ఇ. కజిన్సుగారు వ్రాయుచున్నారు.

అఖిల భారత ఆయుర్వేద మహామండలి వి యోగిరసభ:- శనివారము సాయంకాలము 4.30 గంటలకు ఆదెప్పమొదటిపిథి వేపేరి, నెం 6 గృహమున పైసభజన గుఱు అఖిల భారత ఆయుర్వేద సభజనపు తేదల స్థాయింపు రాష్ట్ర సంఘములకు కార్యదర్శుల సభ్యుల నియమించుట, అఖిల భారత విద్యాపీఠపరిషత్ తేదల నిర్ణయించుట యాకార్యక్ర మ్మున చర్చింపబడునని కార్యదర్శిగారు వ్రాయుచున్నారు.

మదరాసు ఆయుర్వేద కళాశాల:- ప్రభుత్వ మువారు భారత వైద్యపాఠశాలను స్థాపించినపుడు మీ పనియే ముగిసినది అందుకు మిథులు నన్ను గుఱుచున్నారు. కాని అట్టి పాఠశాలలను తేమావ్యాపించుచున్నాయి. అట్టి పాఠశాలలు మాకు చేతోడుగా నుండును. మేము 16 సంవత్సరముల నుండియు ఎందుకు శ్రమ పడుచుంటిమి. గో పాలాచార్యులవంటి పండితులు అఖిల భారత ఆయుర్వేద సభా మండలిని స్థాపించి ఆయుర్వేద శాస్త్రమును నెందులకు మొదలు పెట్టిరో అందులకు ఫలితముగ నిశిబంతులు పేరుటచే యిట్టి పాఠశాలలు వృద్ధిచూచు మాకు సంతోషకరము. తేమావ్యాపరపాఠశాల మాకు మరింతయు తాపామును కలుగజేయునుగాక. ఇట్టి పాఠశాలలకు నున్నియోకావలెను.

ఈసందర్భములోనే ప్రజలకు నేనొకసంగతి మనవిచేయుచున్నాను. ఇక నుండియు మా కళాశాలలో శరీరమును శోయుట శస్త్రచికిత్స మొదలగు నూతన పద్ధతులకు తగిన పరికరముల సమకూర్చుము. జననెలలోనూ జూలైలోనూ గూడా అనగా రెండు సార్లు విద్యార్థుల చేర్పుకొందుము. ఇటువంటి జాతీయ పాఠశాలలో చేరగోరువారి దరఖాస్తుల సంగీకరించెదమని ఆచార్యుల డిప్టీ పతిగారు (కళాశాలాధ్యక్షులు) తెలుపున్నారు.

మదరాసు రాకపోకలు:- విద్యాశాఖమంత్రి హాస రబుల్ హక్. ఎ.పి. పాత్రోగారు బందరు వెజవాడ గుడివాడ ఒంగోలులందు సంచారము చేయుటకు నిన్న బయలుదేరిరి. ఎం. ఇ. కాంచనకా ఫస్టురివిమ్యూ బోర్డు మెంబరు సర్. ఎం. సి. టి. ముత్తయ్యకెట్టిగార్లు నిన్న వెళ్లిరి. జ్యూలయిక్ జేమ్సు కాటన్, సర్. కె. వెంకటరత్నం నాయుడు కె. టి. గార్లు యీపుడయము వచ్చిరి. కె. పి. కేశవినన్ గారు మల బారునుంచి యీ పునముం వచ్చిరి.

ఉపన్యాసములు:- వై. ఎం. ఐ. వీ. వారి యాజమాన్యముక్రింద గోల్డేనులో 5-30 గంటలకు ఉపన్యాసములు జరుగును.

వారము తేదీ విషయము వక్ర సుక్రవారము 28-11-24 నేటిరాజకీయములు తేదీ ఎమిలి రేపటిరాజకీయములు ల్యూ టెనెన్ మంగళ, 2-12-24 క్రొత్తరమ్యాను గూ ప్రాఫెసర్ ట్విన్ అభిప్రాయములు వారి ఎఫ్. వార్డు, ఎం.పి.డి.డి

పంజాబు సనాతనధర్మ సభ

రావల్పిండిలో 27 వ తేదీని ప్రారంభమగును ఈనెల 27 వ తేదీని రావల్పిండిలో పండిత మజనమోహన మాలవ్యాగారి అధ్యక్షతక్రింద పంజాబు సనాతన ధర్మసభ ప్రారంభమగును 28, 29 తేదీలలో గూడ జరుగును. అత్యధికముగా ఏర్పాటులు చేయబడిన చాలమంది సనాతనహిందువులు రావల్పిండి వెళ్లుచున్నారు కోహటునుండి అగతివలె వచ్చిన హిందువులు చాలమంది యిప్పుడు రావల్పిండిలో నున్నందున యీసభకు ప్రత్యేక ప్రాముఖ్యత యేర్పడినది. (ఆం. ప్రె.)

తాతా ఇనుము, ఉక్కు కంపెనీ

రక్షణ నీయ వలయునని టారిఫ్ బోర్డు వారి నిశ్చయము

ప్రభుత్వము వారు నిశ్చయము నిరాకరించిరి

బొంబే లోని మలయునని భారత సామ్రాజ్య సభకు సూచించెదరు

ధిల్లీ, నవంబరు 26:- తాతా అయిర్స్ అండు స్టీలు కంపెనీ వారి రింకనుతమ పరిశ్రమకు రక్షణగావలయునని గోరగా యిండియా ప్రభుత్వము వారి రిడిగవ నుదహరించిన తీర్మానమును ప్రమరించిరి. తీర్మానము టారిఫ్ బోర్డు వారి నిశ్చయముపై వాదార పడి యున్నది. టారిఫ్ బోర్డు వారి నూతన కంగీకారము జూపినను రక్షణము బొంబే సురూపమును దాల్చునలయునని ప్రభుత్వము చెప్పుచున్నది.

తీర్మానము

ఉక్కు పరిశ్రమరక్షణ చట్టమునందలి రెండవశక్లను ప్రకారము రాజప్రతినిధిగారి కీయబడిన అధికారముల నుపయోగించి నెలసినని తాతా అయిర్స్ అండు స్టీలు కంపెనీ వారి యేజంట్లకు తాతా అండు సన్న శాఖలచేసిన దరఖాస్తు విచారింపుటకు 1924 సంవత్సరము ఆక్టోబరు 8-న తారీఖున గావింపబడిన తీర్మానము ప్రకారముగా రిపోర్టుచేయుటకు టారిఫ్ బోర్డు వారికి చెబుపబడినది. సమగ్రముపై టారిఫ్ బోర్డు వారి రిపోర్టు ప్రభుత్వము నకు చేరెను. ఏ ధరల ప్రకారముగా ఉక్కు యాదేశమునకు దిగుమతి అగుచున్నదో, మారకపురేటు 1 పిల్లెం 6 సెనును లోపుగ నుంచబడుట చేతను విదేశములందలి ఉక్కు ధరలు పడిపోవుటచేతను తాతా అయిర్స్ అండు స్టీలు కంపెనీ వారు తయారు చేయుచున్న ఉక్కు పావుల రెట్టు క్రిందిపగుచున్నదో, టారిఫ్ బోర్డు వారు విచారణ సన్నరి. రక్షణ నీయుటకు ఉక్కు పరిశ్రమ రక్షణ చట్టము యొంత మాత్రమును లాభించలేదని కమిటీ వారి అభిప్రాయము. ఉక్కు పరిశ్రమకు రక్షణ నిచ్చుటకు సామగ్రిల రూపమున లేని ఉక్కు పైసభిక మైనపన్ను విధించవలయుననియు, తదనురూపముగ ఉక్కుతో దయారుచేయబడిన వస్తువులపై పన్ను వృద్ధిచేయవలయుననియు, టారిఫ్ బోర్డు వారు నిశ్చయించుచున్నారు. ఈవిధన పట్టికయందు టారిఫ్ బోర్డు వారి సూచించబడిన నూతనల సంగ్రహముగ చెల్లుబడినవి -

వస్తువుల తరగతి	ప్రస్తుతము దములులో సన్నపన్ను రూ	నిశ్చయించబడిన పన్ను రూ
అయిర్స్ అండు స్టీలు పాళములు	40	75
అయిర్స్ పాళములు	35	65
గృహనిర్మాణమునకు నుపయోగకరమైన ఉక్కు భాగములు	30	65
నిర్మాణమునకు కావలసిన అయిర్స్ భాగములు	20	50
పలకలు	80	55
కల రేకులు	80	52
గాల్వనైజ్డ్ ఉక్కు	45	76
కళాయిచేసిన యనుపరేకు	80	104
రైలుపట్టాలు, ఫిట్ స్టేలులు మామూలు రకము, బరువైనవి	14	30
డిప్ టేలిక యెనవి	40	75
స్టీలు, యనుప వస్తువుల ధరపై పన్నులు	25 పెరసెంటు	25 పెరసెంటు-రూ 60
ధరపై	ధరపై	రు.
బొగ్గుతోటలు	25 పెరసెంటు	25 పెరసెంటు-47
దూలములు, గొట్టములు	15 పెరసెంటు	25 పెరసెంటు-44
కోణములు		
ఫ్లే విక్రే పెడ్డుపలకలు	25 పెరసెంటు	25 పెరసెంటు-41
డిప్ రేకులు	15 పెరసెంటు	15 పెరసెంటు-40
కలకలు	రు 40.	రు 75
జువ్వలు	25 పెరసెంటు	25 పెరసెంటు-35
తిగమేకులు	రు 60	రు 90

ఉక్కు పరిశ్రమ చట్టమువలన ఉక్కు కీయబడిన రక్షణ జాలదని టారిఫ్ బోర్డు చెప్పిన విషయము ప్రభుత్వము వారి కంగీకరించుచున్నారనియు, అట్టిలోని రెండవశక్లనులోని (ఎ) క్లాజు ప్రకారము అట్లుకే దేశము నెరవేరదనియు, కాననసభకోర్టును అమలులో పెట్టుటకు ఉక్కు పరిశ్రమ కింకను రక్షణమువసరమనియు ప్రభుత్వము వారి కంగీకరించుచున్నారు. రక్షణ నీయుటకు టారిఫ్ బోర్డు వారు చెప్పినవిధమున భరించరాని పన్నులను విధించ నవసరము లేదని ప్రభుత్వము వారి అభిప్రాయము. మొట్టమొదట బోర్డు వారు రిపోర్టులో జూపబడిన విధానమున ప్రభుత్వము వారు తక్కులు చేసినాడ, వ్యయము చేయువారు ను మాకు రెండుకోట్లపన్ను భారమును వహించ వలయుననియు, పన్ను

పూర్తిగ విధించబడినయెడ ధరలుపూర్తిగా బెరిగినప్పుడు ఉక్కు పరిశ్రమకు సంవత్సరమునకు 50 లక్షలు మాత్రమే లాభించుననియు తోచుచున్నది. దిగుమతికాబడిన ఉక్కు సరకు దేశమునందు విస్తారముగ నిల్వయున్నదనియు, యానిల్వయున్న సరకంతయు ఖర్చు అయినగాని తామునూచించిన నూతనపన్ను విధానమువలన ఉక్కు పరిశ్రమకు లాభముగలుగదని టారిఫ్ బోర్డు వారు చెప్పుచున్నారు. సరకులుగా తయారుకాబడకుండునన్న ఉక్కు మిద పన్ను వృద్ధి చేయబడినయెడ ఉక్కు సరకుల మీదగూడ పన్ను వృద్ధిచేయబడవలయుననునది మిక్కిలి అభ్యంతరమైన నూతన. ఇట్టి ప్రతికూల స్థితులందు టారిఫ్ బోర్డు వారు ఉక్కునకు రక్షణ నీయవలయునని సూచించుటచే రక్షణ నిచ్చుటకు బదులు 'బొంబే' నిచ్చిన నది ఉపయోగకరముగ నుండును. కడచిన జూను 1-న తారీఖున విధించబడిన పన్నువలన ప్రభుత్వము వారు దలచిన మొత్తముకంటె సభికముగా ఆక్టోబరు 31-న తేదీనాటికి రవి న్యూ సమకూరెను. ఉక్కు మిద వేయబడిన పన్నువలన మొత్తము మీద 106 లక్షలు ప్రభుత్వము నకు వసూలయ్యెను. పన్ను వృద్ధి చేయుట చేకసినను 50 లక్షలైన యీ మొత్తములో గలదని ప్రభుత్వము వారి అభిప్రాయము. ఉక్కు పరిశ్రమచట్టమునందలి 2, 4 శక్లను ప్రకారము గవర్నరు మెంటు వారి సూచనల సామ్యు అధికమైనప్పటికిని, రక్షణపన్నుల వసూలుచేయుటచే నికరమైన ఆదాయము మిగులనని ప్రభుత్వము వారి అభిప్రాయము. కాన జన పరిసెలలో భారత సామ్రాజ్య కాసనసభ సమావేశము కాగానే యిది వరకు ఉక్కు పరిశ్రమకిచ్చిన రక్షణగాక 'బొంబే' కూడానిచ్చిరక్షింపవలసినదని యిండియా ప్రభుత్వము వారు నిశ్చయించినందు, 'బొంబే' యేరూపమును దాల్చునో ఆను విషయము దానికి సంబంధించిన వివరములు పూర్తిగా నాలోచింపవలయును. కాని పై చెల్లుబడిన ఉక్కు తరగతులమీద విధించవలయునను పన్ను పరిమితియు, హిందూ దేశములో తయారుకాబడిన ఉక్కు వస్తువుల కీయబడు 'బొంబే' యు ఉక్కు పరిశ్రమకు సరియగు ఆర్థిక రక్షణ కల్పనట్లు జూచి విధింపబడవలయును. 'బొంబే' లనిచ్చుట మంచిదని వారతనము వారి అభిప్రాయము. యిండియాలో తయారుకాబడిన ప్రతిటన్ను సరకుమీదను రూ 20 లు 'బొంబే' గా నీయవలయునని కాసనసభకు నిశ్చయించబడుచును. బొంబే లు నొక సంవత్సరమునకు మాత్రమే నీయవలయుననియు, (కడచిన ఆక్టోబరు 1-న తేదీ మొదలు రాబోవు సెప్టెంబరు 30-న తేదీ వరకును) ప్రభుత్వ మియవలసిన 'బొంబే' భాగము 50 లక్షల రూపాయలకు మించ గూడదనియు, అప్పటి స్థితి: తులనబట్టి మార్పులవసరమైనయెడల విషయము తిరిగి విమర్శింపబడి కాసనసభ వారి ఆలోచన కొరకు మార్పులు రాబోవు శీతాకాలమునగూడ ఆసంబ్ధి సభలో చెట్టువలయుననియు, ప్రభుత్వము వారు అభిప్రాయమిచ్చుచున్నారు. ఉక్కు పరిశ్రమ రక్షణ చట్టములోని రెండవశక్లలో జూపింపబడిన రక్షణతప్ప మరేయేవిధమైన రక్షణ సూపమును విచారింపుటకు అధికారము టారిఫ్ బోర్డు వారికి లేదు. కాని అదనముగా 'బొంబే' ల నిచ్చుటకు టారిఫ్ బోర్డు వారు సంపూర్ణముగా అంగీకరించిరి (ప్రభుత్వము వారు చెప్పుచున్నారు. (ఆం. ప్రె.)

* * * మదరాసు రంగును నగరములకు వెడలుట

మానుకొనెను

పునహా, నవంబరు 26:- టారిఫ్ బోర్డు విచారణ యంతయు బూర్తి అయ్యెను. మొదట దలచిన ప్రకారముగ మదరాసు రంగును నగరములకు వెడలుట మానివేసెను. మదరాసు ప్రభుత్వము, మదరాసు వర్తిక సంఘము టారిఫ్ బోర్డు వారి రాష్ట్రమునకు వచ్చుట లాభదాయకముగ నుండదని సమాధానమందిరి. సిమెంటు విషయము మాత్రమే సాక్ష్య మియవబడుననియు సిమెంటును రక్షణబర్మాదేశమున కవసరము లేదనియు చెల్లుబడు. నని బర్మా వాణిజ్య సంఘము వారు చెప్పిరి. కలకత్తా వెడలి కాగితములు, అచ్చునకు నలయు సిరా, సెమెంటు, మాక్లీయమ్ క్లోరైడ్ విషయములకు రక్షణ వసరమలేదాయన సమగ్ర పరిష్కరించుటకు కలకత్తాలో సాక్ష్యము బోర్డు వారు దీసికొనెదరు. డిశంబరు నెలాఖరులో పున కలకత్తాలో ఈ విషయములపై విచారణ పూర్తి గావింపబడును (ఆం. ప్రె.)

భారతీయ చిత్ర కళ

డా॥ కజినగారి యువనాటము

ప్రాచీన ఆధునిక చిత్రకళలను గురించి చాక్షురు కజినగారు మ్యాజికులాంతరు సహాయముతో నిన్న సాయంత్రము గోకేలే భవనమున నుత్సాహ జనకముగ నుపన్యాసము నొస గిరి. కజినగారి రాసందర్భమున ప్రాచీన ఆధునిక చిత్రకారులు రచించినవానిని ప్రదర్శించి, లాంతరునందు, చిత్రపుయ్యెక్క రంగులు గాన్పించకపోవుటచే సామాన్యముగా నా చిత్రపుయ్యెక్క సాందర్భమును గమనింపలేమనియు, అయినను భార తీయప్రాచీన చిత్రపుల సందర్భమున నీయసౌకర్య మంతయధి కము గాదనియు నుడివిరి. రంగులు లేకయే సాందర్భముగ గన్పించేయు జీవకళయు, ఇతర గుణములును వానియందు గలవు.

ప్రాచీన చిత్రకళ

అజంతాగుహలందు గాననగు, అద్భుతముగ చెక్కడము లును రంగుల చిత్రపులును వాదాపు 15 శతాబ్దములకు పూ ర్వము రచింపబడెను. వానిని గాంచినయెడల నప్పటికే అత్యంత తృప్తికలిగియుండునట్లు గాన్పించును. వానిని జూచిన యెడల, చిత్రకారుని యందుండవలసిన గుణములలో శాస్త్రీయ శిక్షణము అంత ముఖ్యమైనదిగానియు, సృష్టి చుటకు గాఢమగతాంశము అతనియందుండవలసిన ప్రధాన గుణమనియు తెలియనగును. ఈ గుహలందు చిత్రపులన్నియు తెల్లనిసున్నముతో గోడలపై వేయబడెను. వానియందు జీవ మును సాందర్భమును పూర్తిగా మూర్తిభవించియుండును. ఈ చిత్రకారులు ముందుగా కొలతలువేసికొని ప్రారంభింపలేదు. తమయందు సంపూర్ణముగ విశ్వాసముతో వారు ప్రారంభించి ఎట్టి సహాయము లేకయే చేతితో వ్రాసిరి. అర్థచంద్రాకార ముగనున్న, లతలుగల, పటమున, గోడమీద చెక్కబడిన ఒక స్త్రీ విగ్రహపు పటమును ఒక స్త్రీయును కలివాడును గలపట మును జూసిరి. అందు బాటుడు, బుద్ధుని కుమారుడుగు రాజులు లుడు. అతని భుజముపై కుడిచేయివేసి ఎడమచేతితో బాలుని ఎడమచేతికి ఊత నొసగుచు చెనుక నిలచున్నది అతని తల్లి, ఈ పటమునందు బాలుని దృష్టిని, అతని తల్లియొక్క దృష్టిని ఒకే చోట ప్రసరింపజేయు చాల అద్భుతముగ చిత్రింపబడెను. అజంతా చిత్రపు పటములును, ప్రతి పాతకాలయందును, కలాకాలయందును నుంచవలెను. వానిని గురించి వ్యాసముల వ్రాయనట్లు విద్యార్థులను గోరుచుండవలెను. ఇట్లునర్చుచో నైదు వత్సరములలో భారతీయ చిత్రకళను పునరుద్ధరింప వచ్చును.

అజంతా చిత్రకళ, భారతదేశమునం దొక్క చోట నేగాక, అన్ని భాగములందును విస్తరించెను. ఇటీవల పుదు కొట్ల సంతానమునందు గాంధీబడిన పరిశోధనలవలన, అక్కడగూడ, అజంతాలో గాన్పించిన మాదిరి చిత్రపులే గాన్పించెను. ఈకళాపద్ధతి సిల్హను మొదలగు దేశములకుగూడ వ్యాపించెనుటకు నిదర్శనములు గాన్పించుచున్నవి.

రాజపుత్రయుగము

ఏడవ శతాబ్దారంభము నుండియు పాఠశుతము అణగి పోయి, హిందూమతము తిరిగి విజృంభించెను. చిత్రకళయందు గూడ నీమార్పు గాన్పించును; 7వ శతాబ్దమువరకు గోడలపై చెక్కడములతోను, చిత్రపులతోను వారు సంతృప్తి నొందలేదు. అంతటితో శిల్పము చెనుకబడి చిత్రపటముల రచించు పద్ధతి వ్యాపించెను. ఈ పద్ధతి 9వందల సంవత్సరములవరకు సాగెను. ఈకాలమున రచింపబడి నచిత్రపులు సామాన్యముగా పరిమాణమున చిన్నవిగ నున్నవి. వీనియందు అత్యధికముగ నైపుణ్యము గాన్పించును. ఈయుగ పు చిత్రపులు మానవజీవితమున కెక్కువ సమాపముగ నున్నవి. అజంతా చిత్రపులవలె మానవజీవితముతో సంబంధములేకుండ నుండవు. మానవజీవితముతో నెక్కువసంబంధముండునట్టి చిత్ర పులు, విషయముల ప్రజలకు బాగుగ బోధింపగలుగుచుండును. ఈకాలమున వ్రాసబడిన చిత్రపులందు, చిత్రకారుడు ఒక యెత్తుప్రదేశమునుండి క్రిందివస్తువుల జూచిన నెట్లు గాన్పించు నో ఆవిధముగ వ్రాసినవియు, సమతలమున నిలచిజూచిన నెట్లు గాన్పించునో అట్లు వ్రాయలేదనియు అది ఒక లోపమనియు కొందరు చెప్పుచున్నారు. కాని అదిలోపముగాదు, సమతల ముననిలచి చూచినట్లు వ్రాయుచో ముందున్నవన్న వస్తువులే పటమునంతట ఆక్రమించి చెనుకవస్తువు లేమియు గాన్పించవు. అన్ని వస్తువులను సరిగా గన్పించునట్లు చిత్రించుటగాను

చిత్రకారుడు తన మనస్సు నున్నత ప్రదేశమునుంచి జూచి రచించును. గంగా వరతలాపటమున, నృత్య మొనర్చు చున్న కృష్ణుని పటమును, గోవుల తోలుకొని వెళ్లుచున్న కృష్ణుని పటమునుజూచి యువనాటములు అందలి సాందర్భమును వివరించిరి.

మ హమ్మదీయకళ

తరువాత నుపన్యాసములు మొగలుపరిపాలకుల కాల మునాటిచిత్రపులనుజూపుచు ఆప్పుడు 200 సం॥లు హిం దూమహమ్మదీయకళలు రెండును సమీకృతములై అత్యద్భుతముగ నభివృద్ధిపెంచెనని నుడివిరి. మొగలుప్రభువులు భారతదేశమునకు వచ్చినపుడు కొంతమంది పర్షియను చిత్రకారులనుగూడ దెచ్చిరి. క్రమక్రమముగా పర్షియనుకళ భారతీయకళయందు కలసి పోయి స్వచ్ఛమగు దేశీయకళగ మాత్రే. అక్కడను పాజహానును చిత్రకళను బాగుగపొందిరి. ఈ కాలమునందుగుల చిత్రపులేగాక కలములతో ఒక్కొక్కగీతల తో చిత్రపులరచించు పద్ధతిగూడ ఏర్పడెను. వారురంగులను గాని మాడెట్లుగాని యుపయోగింపరు. వారుమనస్సునందొ కద్యమునుహమించుకొని, ఆకారమువచ్చునట్లు గీతలతో రచించెదరు. ఈకాలమున యభార్యకళ్యముల రచనఎక్కువగ వ్యాపించెను.

ఆధునిక చిత్రకారులు

ఆధునిక చిత్రకారుల చిత్రపుల ప్రదర్శించుచు, భారత దేశమున చిత్రకళనుతిరిగి పునరుజ్జీవింప జేయుటకుముఖ్యకార ణులగు హచ్చెలుగారివద్ద కలకత్తా చిత్రకళాపాఠశాలయందు వి ద్యనుగలచిన అవనింద్రనాథటాగూరు గారు, తిరిగి దేశము నందు భారతీయచిత్రకళకు ప్రాణమువోపెనని యువనాటము డు నుడివెను. దక్షిణయిండియానుండుగూడ కళను పునరుజ్జీవిం పజేయుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. దక్షిణయిండియాకు స్వకీయమగు కళగలదు. ఇటీవలగతవేసం గియందు, తంజావూరు మొదలగు ప్రాంతములందు జరిగిన పరి శోధనలు ఈవిషయమును బలపరుచుచున్నది. గగనేంద్రనాథ టాగూరు, గీతల బొమ్మల (caricatures) వ్రాయుటయందు చాల నేర్పరి. వీరు పాశ్చాత్యకళనుండి కొన్నివిషయములను దీసుకొని భారతీయకళయందు మిశ్రమమొనర్చి, కడురమ్యము లగు చిత్రముల వ్రాయుచున్నారు. వారు రచించిన సమద్రము దరిని "వైతిస్యని" పటము విక్రీలి సుందరముగనున్నది.

ప్రచారవట్టిగారు, చిత్రకళయందత్యద్భుతములగు చిత్రపులు వ్రాయుచున్నారు. వీరి చిత్రపులు గంభీరభావము లతోను, సుబోధకములుగనుండును. వీరురచించిన "స్త్రీపురు షులు" అనుపటము చాల బాగుగనున్నది. అందు పురుషుడు బాణముల సంధించుచున్నాడు. స్త్రీ అతనికిసహాయమై వెనుక నుండి బాణముల నందిచ్చుచున్నది. ప్రపంచ జీవితమున స్త్రీపురుష అన్యోన్య సహాయకారభావము బాగుగ వర్ణింప బడెను. సృష్టియందు స్త్రీపురుషులు తేరుగావనియు ఒకటి యనియు బాటుచున్నది. బుద్ధుని వైరాగ్య వనలంఛించుటకు పూర్వము అతడును భార్యయు నుద్వాసముననుండగా నొకశబ్ద ము ను వి ను ను. ఆ త డు స ం సార ము ఖ ము ను వదిలి మానవిముక్తికి ప్రయత్నము లొనర్ప వలెనని అతనికి వినవచ్చినట్లుండును. అతనిభార్య నొకచేతితో అతని కాకలిం చుకొని మరయొక చేతితో త్రోసివేయుచు అతని విధ్యుక్తము ను నిర్విహింప ప్రోత్సహించుచున్నట్లును బుద్ధుని ఎదుటనున్న స్వచ్ఛమగు పుష్పములు ఆతని యానంద్యమును గ్రహించిన ప్రభావముతో తలలువంచి నమస్కరించుచుండునట్లును చుట్టి గారురచించిన చిత్రపు కడురమ్యముగ నున్నది. కలింగ సం గ్రామమునందు విజయమునైన తరువాత, అందువలనగలిగిన ప్రాణహింసచే మనస్సుతిరిగిపోయియున్నసిథి యందున్న అశో కుని పటమును లక్ష్మీ, దర్గ, సరస్వతీ చిత్రపులను ప్రదర్శించి వానిగంభీర భావములను వివరించి యువనాటములు చుట్టి గారి కళానైపుణ్యమును ప్రశంసించిరి. చుట్టి గారు అందరు ఆంధ్రజాతీయకళాకారుల యందు చిత్రకళా తరగతిని నడుపుచు కళాభివృద్ధి కెంతయు తోడ్పడుచున్నారని కజినగారు నుడివిరి.

కృష్ణహరిచూరము

విన్నడల్లి 1-కి 0-4-0 (6 డబ్బీల మందుగలది) 1-కి రు 2-0-0 ఈ చూరము... కృష్ణహరిచూరము మొదలగువాని... అనుబంధమున... అనుబంధమున... అనుబంధమున...

చిత్రవిద్య

ముట్నూరి కృష్ణారావుగారి ఉపన్యాసము.

(స్వకీయవిలేఖరి)

బంధుః—శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల తృతీయ చిత్ర కళా ప్రదర్శనసందర్భమున శ్రీయుత ముట్నూరి కృష్ణారావు గారు చిత్రవిద్యనుగూర్చి 22 వ తేది శనివారము సాయంత్రము కళాశాల భవనమున మహాపన్యాస మొసగి శ్రోతల నానంద పరచిరి. ఉపన్యాససారాంశము:—

గత మూడువార్లు సంవత్సరములనుండి చిత్రవిద్యను గూర్చి మహాపన్యాస మొసగు జరుగుచున్నది. ముఖ్యముగ శ్రీ చుట్టిగారు యీ కళాశాలకు వచ్చినప్పటి నుండియు, శ్రీ దామెర్ల రామారావుగారి ప్రోత్సాహముచే రాజమహేంద్ర వరమున చిత్రకళాప్రదర్శనము ప్రారంభింపబడినట్లునుండియు చిత్రవిద్యావిషయమున సంఘటనలు ప్రారంభమైనవి. రష్యాలు యీ విషయముగూర్చి చర్చలు, వ్యాసములు ప్రారంభించిరి. ఈకళావిధానముందు ప్రాచ్య, పాశ్చాత్య యను రెండుపద్ధతులు గలవు. వీనినే Symbolism అనియు Illusion అనియు వ్యక్త పారింతురు. సింబాలిజమునగా స్వకీయ రూపకల్పన చేయుట. ఇల్లూజిన్ ఆర్ట్ అనగా ప్రకృతికి ప్రతిబింబముగా చిత్రించుట. నూయోనిచిత్రపు వ్రాసిన విషయముగా నూయో డెడల ఉద యించుచున్నా డా యని భ్రమ కలుగజేయుట. ఈ రెండుపద్ధ తులను (Idealism, Realism) అని వాడుటయు కలదు. చిత్ర విద్యాలక్షణములతో నీరెండు మార్గములలో నేది సమన్వయ మగుచున్నదో చూడవలెను.

యూరపు ఖండమున ప్రథమమున గ్రీకుదేశములో నీ శిల్పవిద్య బయలుదేరినది. వారు మానవుని రూపమును యథా ప్రకారము చిత్రించిరి. ఆరూపములు అంగసౌష్ఠ్యము కలిగి ఆతి మనోహరములుగా నుండియున్న వనుట కెట్టిసంశేపము లేదు. పిమ్మట రోమును ఆర్థులో ఆలేఖ్యములు (Paintings) రోమును నుండిర కుడ్యములపై చిత్రింపబడిన మానవ విగ్రహములు అంగనిర్మాణమున నెట్టి లోపములు లేకుండు నిజమైన మానవమూర్తులలో యని భ్రమ కలుగజేయు నవిగ నున్నవి. పదునెనిమిదవ శతాబ్దమున అను ఫోటోగ్రాఫునందలి ప్రతిబింబములవలెనే చిత్రించుచుండిరి. ఆకాలమున ప్రకృతికి భిన్నముగ నేమార్పు చేసినను దానిని చిత్రదోషముగ భావించు చుండిరి. 18వ శతాబ్దము చివరను బింబ ప్రతిబింబ వ్యాయము ననుసరించి చిత్రపులు వ్రాయుట దాస్యము, కవులు శిల్పులు స్వతంత్రులు ప్రకృతిని అనుకరించుట వారిధర్మము కాదను భావము బయలుదేరినది. క్రమముగ శిల్పులు ఏభావమును ఉద్దీపనము చేయ జెంచిరో దాని కనుగుణమయిన మార్పు చేయువచ్చు నను ఉద్యమము బయలుదేరినది. ఎప్పుడు స్వాతంత్ర్యము వచ్చినదో అప్పుడు భిన్నభిన్నమార్గములు బయలు దేరుట సహజము. పొస్టు ఇంప్రెషనిస్టులు, క్యూబిస్టులు, పూబ్లిసిస్టులు అను అనేకతరగతులు, సంప్రదాయములు గల వారు బయలుదేరినారు. మొత్తముమీద అందలు స్వాతంత్ర్య ము ఒప్పుకొనినను చేయదగినమార్పు యొకతరము కను విషయ మున భేదము కలదు. ఈ సూతనమతమువారిని (Bolsheviks of the Modern art) అని అన్నారు. వీరికి నీతి నియమము లేదను ప్రతివాదము బయలుదేరినది. వాదములదారిని వాద ములు జరుగుచున్నను చిత్రకారులు తమ హస్తకళలముచే రసజ్ఞులను స్వాధీనము చేసికొను చుండిరి. జేకు, కాఫెలు మొదలయినవారు నూతన వస్త్రాలను సంప్రదాయములను యే ర్పాటుచేయు చుండిరి. వీరిని బాల్విష్టుల నన్నవారే వీరిని ఆచర్యముగా పెట్టుకొన జొచ్చిరి. బరన్సు, బ్లేకు మొదలయిన వారు రూపమునంతను మార్చి వారి భావానుగుణ్యముగా యెట్టి ఆకృతి కల్పిస్తే బాగుండునని తోచినదో అప్రకారము వ్రాసినారు. బరన్సు బొమ్మలలో అంగనిర్మాణము ఎంతవికృతముగా ఉండవలెనో అంత వికృత ముగా ఉండును. మానవునియే అత్యీయ శక్తిగలదో దానిని ప్రకాశింప జేయుటకు సామాన్య మానవునిరూపము చూలదు. వారు రసజ్ఞులగుట, భావనచేసి మనోహరరూపముల సృష్టించిరి. ఆది అంగవిద్యాసమున మంటువడినను లేజన్ను, శక్తిభావము కొంత పడలేదు. మనలను వాస్తవజగతును డిలీషియోని పెట్టి పూర్వము మనము చూడలేని ఒకవిభావమైన సూతనరసజగతును చూపించుచున్నవి.

మానవునికి భావము వెల్లడిచేయుట సహజము. దీనికి సాధనము భావ. మానవుడు మనస్సు వృద్ధియొకటిగా భావ,

సంజ్ఞాపరికరములను వృద్ధి చేసికొనినాడు. భావ ఒకసాత్తు గాదు. సర్వామానవులది. భావ వ్యవహారమునకు చెందినది. ప్రాకృతవ్యవహారములను సంబంధించిన సంస్కారము కొంత యున్నాడు. వారు వారిసాధనయందు గ్రహించిన భావములను యీ భావములనునే ప్రాకృతమానవులకు తెలియజేయువలె కాని అతడు ఆ భావము నూతన అర్థములను, అలంకారములను, భావములను కల్పించి చెప్పెను. ఈశ్వరుని ఆఖండ తేజస్సును వ్యక్తము చేయుటకు కవి 'ఆదిత్యవర్ణనము' పరస్తాతో' అని చెప్పినాడు. భౌతిక తేజస్సునకు అతీత మైనదని నుడివినప్పుడు మీ మాంసచేతను, మననముచేతను దానిని అర్థము చేసికొనుటకు యత్నించును. మామూలుమాటలనే మంత్రబద్ధము, ఛందోబద్ధము చేసినప్పుడు తానికి నూతన అపారమే యమైనకత్తి వచ్చును. దానిని కవులు, రససిద్ధులు ప్రాణకత్తి చే నింపగలరు. మానవుని భావప్రపంచము అతివిశాలమైనది. కవుల భావమాడ చాలదు. మానవునిభావ స్థూలము. శిశువుచే రససిద్ధులు ఛందోబద్ధముచే వీలు గానిదానిని స్వర సమ్మేళనముచే రాగమున అతీతావస్థకు తీసికొని వెళ్లెదరు. ఒకడు సంగీతమును ఒకవిధమైనగీతన్నాడు. అనభవములో లేని వానికది అటుల నే యుండును. అ కల్పమునకు, కల్పమునకు మధ్య ఉండేది స్వరము. గాయకుడు మొదట ఒకకీర్తనను అవలంబనముగా చేసికొనినను రాగము అలాపనచేసేచే స్వరమునకు తీసికొనివెళ్లును. స్వరరీత్యా చూచిన అస్వాభావికముగా నుండవచ్చు. సంగీతముతో నెవరు మాట్లాడరు. భావ యేలా సర్వజనీనమో సంగీత మట్లుకాదు. అది సంస్కారలసాత్తు. దానిని గొప్పవిద్యగా నెంచుచున్నాము. సంస్కారలభావ, కవులభావ, గాయకులభావ అని యేవిధముగ మెట్లు ఏర్పడినవో అటులనే రూపమునను మెట్లుగలవు. పిల్లి చీకట్లో చూడగలదు. డేగ వేలగజములయెత్తునుండి చూడగలదు. కొన్నిక్రిములకు సహితము అతీతమైనకత్తి గలదు. మన కట్టికత్తి లేదు. మానవుని ఇంద్రియపటుత్వకత్తి తగ్గిపోయినది. కారణములు చాల ఉండవచ్చును. కాని పరిణామవాదులు మానవుని మనశ్శక్తి అభివృద్ధిచుగలచేత ఇంద్రియశక్తి తగ్గినదనుచున్నారు. మానవుని నేత్రము రూపమును చూచునప్పు డొకవిధమైన అవరోధమును పొందుచున్నది. అది మోహభయములచే కావచ్చు. ఎట్లన, తామునుచూచి పాముని భ్రమపడవచ్చు. అది మనోవికారమేకావచ్చు. నేను దానిని చిత్రంచవలెనంటే నా చిత్రభ్రమ ననుసరించి దానిని పాముగనే వేసెదను.

భూమి మనకు బలపరుపుగా గనిపించుచున్నను ప్రకృతి కార్యక్రమాలు భూమి గుండ్రముగా ఉన్నదగుదురు. భూమిచుట్టు నూర్చుడు తిరుగుచున్నటుల మనకు గనిపించుచుండగా కార్యక్రమాలు నూర్చునిచుట్టు భూమి తిరుగుచున్నదనెదరు. భావవిదుడు సంస్కారి, రససిద్ధుడు తనకు జగత్తుకనిపించినట్లు వ్రాయవలెనా లేక ప్రాకృతమానవులకు కనిపించినట్లు వ్రాయవలెనా యనునదే ప్రశ్న. చిన్నికృష్ణవదనగవ్యారమున బ్రహ్మాండము నవలొకించిన యశోద కృష్ణునిఁ ద్రించుచో సామాన్యపిల్లవానివలె చిత్రించునా? భక్తులయాపు సామాన్యమానవులయాపు ఒకటిగాదు. జ్ఞానులకు సృష్టి బ్రహ్మ మయము. మనకు కలుగ గాదు. శిల్పి లెప్పుడు రసావేశస్థితిలో చూచి మనకు దానిని అపూర్వమైన దివ్యరూపమున కనబరచెదరు. అవి ప్రాకృతమున గుణముగ లేవనిన అది నా అజ్ఞానమును తెలియజేయును. నిజముగ ఆరూపమును చిత్రింప నెంచు కవులు, శిల్పులుకూడ ఒక ఉన్నతకృష్టితో చూచిన విఫలులుగానే భావింపదగుదురు. కాని వారు రసంధాళులు. శబ్దమున మెట్లు ఉన్నట్లు రూపమున మెట్లుగలవు. చూపు వికసించినవారి విషయముననే మాట్లాడుచున్నాము. ఆరోహణానందోహణములు లయజ్ఞానము తెలిసినప్పుడే అనందింపగలము. కావున కొంతసంస్కార ముండవలె ననుతి. సంగీతసంప్రదాయము జీర్ణమయిన మనము అర్థము చేసికొనగలము. కాని ఇంగ్లీషుసంగీతమును మనము అర్థముచేసికొని అనందింపలేము.

ప్రజలలో జీర్ణించిన భారతరామాయణకథలనే కవులు తీసికొనినటుల చిత్రకారులుకూడ మనకు దెలిసిన ఆ కథలయందలి రసపట్టులను చిత్రించుచున్నారు. దైవికకథలు చిత్రించిన మన కేమి బోధపడగలవు? ఒక సాధనమాత్రము చేయవలసి వున్నది. ఒక పూర్వగాధను తీసికొనినప్పటికి ఇప్పుటి పరిస్థితులనుండి మన మనస్సును తొలగింపవలెను. విష్ణుమూర్తిని చిత్రించునప్పుడు శంఖచక్రములకు బదులు ఆధునిక కాలమునకు చెందిన బ్యూగిలో పిస్తోలు హస్తములందు చిత్రించిన నెంత అపభ్రంశముగా నుండునో యూహింపవచ్చును.

ఏనుక్రిస్తును శిలువపైగాక విద్యుచ్ఛక్తిచే నశింపజేయు నేకుర్చి మిదనో నానీనుని జేసిన వాచిత్రువు ఏమిభావోద్దేజము కలిగింపగలడు? అటులనే మనకు కొన్ని అనాదియైన సంప్రదాయములు భావములు గలవు. మామూలు త్యాగరాజాకృతియైనను దానిని భక్తుడు అపూర్వమైన ప్రాణకత్తితో నింపును. మన దేశమున శిల్పి మానవరూపమును ఆదర్శముగా పెట్టుకొనుటకు బదులు, ధ్యానశ్లోకమును మననముచేసి చిత్రించును. పాశ్చాత్యదేశములలోనే స్త్రీనో, పురుషునో యెదుట నుంచుకొని చిత్రించెదరు. బొంబాయి ఆగ్రహారములో సశ్చిగుల్లిలో నుండి వివారకాంతనో దెచ్చి యే సీతాదేవి వేషము వేసి కూర్చుండబెట్టి వేయుదును. కాని కలభష్టు యైనజాణియందు మహా పతివ్రతాశిరోమణియైన సీతామహాదేవియొక్క తేజోరూపమెట్లు విలసిల్లగలదు? మన పద్ధతిలో సీతాదేవి నే యవధ్యతో చిత్రింపదలచితమో దానినిగూర్చి ధ్యానించి చిత్రించెదము. బర్రా జోన్సుకూడ కేసలము మానవాకృతి విషయశాస్త్రముగా యెంచినాడు.

రవివర్మ మనదేశమున చిత్రవిద్యను ఉద్ధరించినవాడే. ఆయనకు పూర్వము యేమెలిన్నప్పుడో బొమ్మలనో యిండ్లలో పెట్టుకొనుచుంటిమి. రవివర్మ రియలిజముపద్ధతికి చెందినవాడు. ఆయన చిత్రకవులను వెలుగునీడల అనుసరించి వ్రాసినాడు. వానియందు దైవకత్తి లేదు. ప్రభుత్వచిత్రకళాశాలలు మనపద్ధతికి భిన్నములు. మనకార్యములలో చిత్రవిద్యాలక్షణములు చెప్పబడియున్నవి వానిని మనము నేర్చుకొని పరిచయము చేసికొనవలెనగాని పరిహాసము చేయరాదు. ఇట్టి చిత్రపదర్శనములకు మొదటనున్న ప్రతికూలత యిప్పుడు లేదు. ఇచ్చటిపద్ధతి అజంతాపద్ధతి. ఈపద్ధతిలో కేఖాలాల్లిత్యము ప్రధానస్థానము వహించుచున్నది. రాజపుట్, మొగలు పద్ధతులలో జిలుగు, నగిషీపనీ, అలంకారము ఎక్కువ. భావపుష్టి తక్కువ. వంగదేశ చిత్రకారులు బహులలిత్యులైన భావములను కనబరచెదరు. వారి బొమ్మలలో అవయవపుష్టి తక్కువగానుండి బహుకోమలముగాను నున్నితముగాను నుండును. మన చటర్జీగారి బొమ్మలు అట్టివిగావు. వీనిలోకత్తి బాగావున్నది. వారిలో లేదు. ఇప్పుడు దేశమునకు కావలసినది కూడ కత్తియే. చటర్జీగారు కత్తిఉపాసకులు. కావుననే వారి బొమ్మలలోకత్తి బాగావున్నది. వీరిచిత్రకవులు, అభిమన్యుడు, భిష్ముకు శక్తినిబాగా చూపుచు మంచి అవయవపుష్టిగలిగియున్నారు. వీరికత్తియు అపారము. నందలాల్ కొన్నివిధములయినవే నేయగలడు. వీరు అన్నివిధములయిన చిత్రముల వ్రాయగలరు. వీరిబొమ్మలలోని కత్తి కోమలత్వము చెడనికత్తి పిమ్మట విద్యార్థులచిత్తరువులగూర్చివర్ణించిచాలప్రశంసించియుండిరి. వీరు చివరకు చెప్పిన యొకవిషయము విద్యార్థులు గమనింపదగియున్నది. అంగిరస్థాణములకుసంబంధించిన లక్షణముపూర్తిగ దెలిస్తాని సందర్భముబట్టి వానిని విడనాడవలసి వచ్చినప్పుడు విడనాడవలెగాని నేర్చుకొనక యుండరాదు.

ఉపన్యాసకులకు వందనములతో సభ ముగిసెను.

ఆంధ్రచిత్రకళ

ఇటీవల తమ దైనికపత్రికలో వెలువడుచు వచ్చిన ఆంధ్రచిత్రకళకుగూర్చిన వృత్తాంతములను చదివెయింటిని ఆ వృత్తాంతవిషయమై స్వల్పభేదాభిప్రాయముల కవకాశము కలిగినది. కావున వెంటి సామాన్యప్రదర్శనమునకు చిత్రపుల సంపిత యాంధ్రచిత్రకారులు మా యాంధ్రభారతీయ చిత్రకళా పరిషత్తుకు చెందిన చిత్రకారులే గలగుచేత నీ విషయమై నాకు దెలిసిన నిజాంశముల నిందు పొందుపరచి సంపూర్ణవార్త నంపుచున్నాను. గత 18-11-24 తేదీ పత్రికలో 'సామాన్యప్రదర్శనము—ఆంధ్రదేశీయచిత్రకళ' అను శీర్షికక్రింద ప్రచురింపబడిన వృత్తాంతమందు వెంటి ప్రదర్శనమునకు చిత్రపుల సంపిత చిత్రకారుల నామములును, ఆ చిత్రపుల నామములును తెలుపబడుచు కేసేడియన్ జాతీయ చిత్రకళాప్రదర్శనమున కెన్నుకొనబడిన చిత్రపుల పేర్లు రెండుకూడ నీనుబడినవి. ఈ విషయమంతయు సత్యమే. ఈవార్త ప్రచురణమగుసరికి నాకు తెలిసిన వృత్తాంతమునూ అంతే. కాని అనంతరము శ్రీయుత చామరూర భావ్యకార్లు రావుగారి చిత్రపుమాడ నొకటి కేసేడియన్ జాతీయప్రదర్శనమున కెన్నుకొనబడిన వృత్తాంతము తెలియవచ్చినది. కావున మాచిత్రకారుల చిత్రపులగూర్చి యింతవరకు తెలిసినసంపూర్ణ వృత్తాంతమును నిస్సంశయముగా చదువలదగు నెరుంగుటకు నీదిగువ నివేదించుచున్నాను.

వెంటి ప్రదర్శనమున కంపబడిన చిత్రపులు.
దామెర్ల రామారావు గారిది. (3):—'కార్తీకపూర్ణి మ'; 'అజంతావిభవము'; 'సిద్ధార్థరాగోదయము';

వరదా వెంకటరత్నంగారిది (1):—'నటరాజు'.
చామరూర భావ్యకార్లు రావుగారిది. (2):—'సనారి శ్వర'; 'గోపికలు'.
వీటినుండి కేసేడియన్ జాతీయప్రదర్శనమున కెన్నుకొనబడినవి.

1. రామారావుగారి 'సిద్ధార్థరాగోదయము'; 2. వెంకటరత్నంగారి 'నటరాజు'; 3. భావ్యకార్లు రావుగారి 'సనారి శ్వర'.

గత 19-11-24 తేదీపత్రికలో 'ఆంధ్రచిత్రకళ' యను సంపాదకీయ వ్యాసమున నీచిత్రకారుల చిత్రపులు బహుమతిని బహసినవి అని వ్రాయబడినది. అందుమూలమున చదువరులు ఏ పతకములనో ద్రవ్యబహుమానమునో పొందినవని యభిప్రాయపడుదుకేమో యను అనుమానముచేత నట్టి బహుమతిని యీ చిత్రపులు పొందలేదని యిందుమూలమున తెలియబరచుచున్నాను. ఇండియాప్రభుత్వమువారు మనదేశమున బహిరంగ ప్రదర్శనములలో యెన్నుకొని తమ ఖర్చున నీ చిత్రపుల నన్నింటిని పంపి యున్నారు. అట్టివాటికి పతక బహుమానములను గాని ద్రవ్యబహుమానములను గాని యిచ్చుట కేర్పాటు చేయ వెంటిప్రదర్శనమునకును అచటనుండి కేసడాకును వెల్లిన మా పరిషత్ చిత్రకారుల చిత్రపులగుర్చి ముందుముందు వచ్చు యేవార్తనైనను పత్రికాముఖమున ప్రచురింపనున్నాను. లేదు.

ఈలేఖను పూర్తిగా తమపత్రికలో ప్రచురింపవేడెదను.
డా. వెంకట్రావు.

కాశీ హిందూ విశ్వవిద్యాలయము

ఆంగ్లభాషలో వక్రత్వము

అఖిలభారత పోటీపరీక్ష

"ప్రత్యేక సంఘప్రాతినిధ్యము జాతీయత ఏర్పడుటకు నిరోధకము" అను విషయమునుగూర్చి ఆంగ్లభాషలో చర్చించు విషయమున నాల్గవ పోటీపరీక్ష 1925 జనవరి 20నవారమున కాశీ హిందూవిశ్వవిద్యాలయమున జరుగును. భారతదేశమునందున్న కళాశాలలలో ఏకకాలవారైన పోటీచేయదలచినచో ఆనుకూలముగా నొకరును, మాటలాడుటకు యిద్దరువిద్యార్థులు పంపవలెను. బాగుగా ఏకకాలవిద్యార్థులు నెగ్గెదరో అకళాశాలకు ఒక వెండి సరస్వతివిగ్రహము యియ్యబడును. పోటీచేసిన విద్యార్థులలో శ్రేష్ఠులైనవారికి ముగ్గురుపురుషులకు. మూడును స్త్రీకి ఒకటి యును చాల విలువగల బంగారుపతకము లియ్యబడును. భారతదేశవిఖ్యాతిని గాంచిన ముగ్గురు గొప్పవిద్యార్థులు పరీక్షకులుగానుందురు. (అ. వెం.)

ఆర్యవైశ్య మహాసభ-గుంటూరు

ఆర్యవైశ్యస్త్రీలసభ

"రాజమహేంద్రవరము ఆర్యవైశ్య స్త్రీ సదనమునకు నూపర్చెంటుగానున్న శ్రీమతి బత్తుల కామాక్షమ్మగారి ఆధ్యక్షతక్రింద డిశంబరు 7, 8 తేదీలలో గుంటూరులో 1 మూడవ ఆర్యవైశ్య స్త్రీలసభనుగూడ జరుపవలెనని 26 వ తేదీని కన్యకాపరమేశ్వరీ దేవాలయమున జరిగిన స్త్రీలసభలో నిర్ణయింపబడినది. ఆసభకు 200 మంది స్త్రీలువచ్చిరి. శ్రీమతి మాతేటి కనకమ్మగారిని సన్మానసంఘాధ్యక్షురాలినిగా ఎన్నుకొనిరి. సన్మానసంఘ మేర్పరుపబడినది. ఆర్యవైశ్య స్త్రీలసదరును విచ్చేయ బ్రార్థితులు. (కార్యదర్శి తంజివూరు)

నర్ డబ్ల్యు బ్రాంకరుగారు

ఇతడు డిశంబరు 28 వ తేదీకి క్షేట్టుకు వచ్చును. జనవరినెలలో ఢిల్లీకివచ్చును. (అ. వెం.)

ఒక విశ్వవిద్యాలయపండితుని రాక

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలోని విస్కాన్సిన విశ్వవిద్యాలయ పండితుడగు డాక్టరు ఎడ్వర్డు అల్సన్రూ దాసుగారు అలహాబాదు చేరిరి. అచట విశ్వవిద్యాలయమున నుపన్యసించెదరు.

రివరెండు ఓట్లగారి ఆశ్చర్యకృత్య

కలకత్తాలో నెంటుజాను చర్చిలో చాప్లినుగానున్న రివరెండు డి. బి. ఓట్లగారు 28 వ తేదీ ఉదయమున తుపాతో కాల్యుకొని మృతినొందెను. (అ. వెం.)

భారతదేశంలో నిర్బంధవిధానం

సర్ శంకరనాయుడుగారు.

(నిన్నటి తరువాయి)

సర్ శంకరనాయుడుగారు న్యూఢిల్లీలో పత్రికలో భారతదేశమునందలి నిర్బంధవిధానముగూర్చి ఒక వ్యాసము వ్రాసి యుండిరి. అందు కంగరాష్ట్రవిభజనమునకు జరిగిన ఆంధ్రోత్సవ ఆసమయమున అమలుజరుపబడిన భారతదేశసంక్షేప చట్టము తద్వారాజరిగిన ప్రజాక్షోభముగూర్చియు, పిదప ప్రజాతీర్థప్రసవించిన రాజ్యాంగసభయు మొదటిభాగమునందు డిలటరీయైతి. అది నిన్నటిదిని ప్రకటించబడినది. తరువాయి యాదిగల ముద్రతము. (ఆ.ప.సం.)

భారతదేశ సంక్షేపచట్టము తిరిగిరాజ్యాంగమును రూపమున వచ్చుటచే భారతదేశమునందు అసామాన్యముగా నాందోళన చెలరేగెను. ఇది ప్రభుత్వము నమలుజరుపబడిన పంజాబు రోషాపూరితమయ్యెను. అమృతసర్, లాహోరు, జలియన్ వాలా బాగ్ లకు విరుద్ధములైన అరెస్టులు, విచారణలేని శిక్షలు ఒకదాని వెనుక నొకటి వచ్చినవి. అసహనాధ్యక్షమునకు గల రెండు కారణములలో యీ చట్టముకంటే ఇండియాకు ఇంగ్లాండుపైన నమ్మకము పోయెను.

ఇట్టి పరిస్థితులలో నూతన సంస్కరణకాసనభగ్గుడైన, కాసనభగ్గులందరును సద్భావముతోడనే యుండిరి. అసహన వాదులు బయటకుండిరి.

రాజ్యాంగమును తీసివేసిరి. భారతీయులను సైన్యము నందు జేర్చినవలెనని కాసనభగ్గులు శిష్యాత్వజేయుచు ఏకగ్రీవముగా తీర్మానింపగా దానికి ఇండియాదొరతనమువారంగీకరించిన కన్సర్వేటివులకునువాడు ఇండియామంత్రి నిరాకరించెను. వైస్రాయిగారు ఆర్థికసభ్యుని కలహాపై కాసనభగ్గులు నిరాకరించినను అసహ్యకరముగా ఉప్పుపన్నును రెట్టించుచు నెను. ఈరీతిగా ఇండియామంత్రిగారును, వైస్రాయిగారును సంస్కరణ విధానమును పోతమొనర్చిరి. రాష్ట్రీయగవర్గులు గూడ వారినినానందించి సంస్కరణలకు వ్యతిరేకముగ నడచుకొనిరి.

అసహనవాదులపక్షము బలపయ్యెను. తిరిగి తమ స్వపరిపాలనాందోళము ప్రారంభించిరి. మితవాదులు వారిని నిరుత్సాహపరచి, దూరమునిలచిరి.

అంతట ఇంగ్లాండులో కార్మికపక్షము ప్రభుత్వమునకు వచ్చెను. ఇండియాలో గొప్ప యాతలు వ్యాపించెను. స్వపరిపాలనము ప్రసాదించబడు నని ఎవరో కొలది మంది భావించిరిగాని, యీ సారి ఇండియాదేశమునకు లేబరుప్రభుత్వమువారు తప్పక గొప్పలాభము నొనగూర్చగలరనియు, తద్వారా కొంతకాలమునకైన స్వపరిపాలన బడయవచ్చుననియు ఆశకులు ఆశకరియిండిరి.

ఈ యాశలన్నియు అడియాపలయినవి. లేబరుపక్షము వారు అధికారమువహించినవెంటనే యేమియుజేయరనిలండను లోనున్న ముకుడెలియెను. కాని, వారు యితరపక్షములకున్న యెక్కువచొరపుజేసికొని, దారుణనిర్బంధ సాధనముల బయటకు దీయుదురని యెవ్వరును డలంపలేదు. దీనివలన ఆంగ్లాండ్ ప్రభుత్వమునకు, ఆంగ్లాండుల పలుకుబడియు నాశనమైనది.

ఈచట్టముప్రకారము నేనిదివరకు దెలిపినట్లు, వాగ్వాదంత్రము, పత్రికాస్వాతంత్ర్యము, ప్రత్యేకవ్యక్తిస్వాతంత్ర్యముగూడ నశించును. విచారణలు హాస్యాస్పదములుగనుండును.

కొన్ని సూచనలు

ముద్దాయిలకు న్యాయముగా మామూలు న్యాయసానములందు సామాన్యకాసనములకంటే విచారణ జేసెదరుగాక. అట్లు సామాన్యకాసన ములందు చినచో సాక్షులను భయపెట్టి న్యాయము జేలకుండ జేయుదురని ప్రభుత్వమువారనుచున్నారు. కాని యుద్ధమునకు పూర్వము పోలీసు వారే సాక్షులను జేదరించి అసత్యముల పలికించిరి. పిదప ఉన్నతన్యాయసానములవారు ముద్దాయిల నిడువనని వచ్చెను.

సాక్షులను హింసించునందులకు జూరుమకై బహిరంగ విచారణలులేవు. ముద్దాయికి గాన, వాని వకిలనుగాని సాక్షి మొగిము చూపరు. ముద్దాయికి అతనిపైనున్న నేరములు, వచ్చినసాక్షులను (సాక్షులపేర్లలేకుండ) దెలియబరచెదరు. అనగా సాక్షియెవరో ముద్దాయికి తెలియనియరు. సాక్షులయి వలసినవాడు కోర్టుకు రాజాలనిచో వానివద్ద గ్రాతములముగా చెప్పి పోలీసువారు మేజిస్ట్రేటుగారికి దాఖలు జేసెదరు. అనగా న్యాయమూర్తులగూడ సాక్షుల పరీక్షించు నవకాశముండదు. ప్రస్తుతపరిస్థితులకుకారణమైనచట్టవిరేధిగా నున్నది. అట్టిచట్టమే సేరొకటి పునఃప్రకటయింపబడును.

కార్మికపక్షమువారికి మంచినవకాశ ముండదు. వారు దాని నుపయోగించుకొనలేదు. అయినను నారికా విషయమున హాస్యంక లేకపోయెను.

హిందూదేశ భావిదన సందిగ్ధముగ నున్నది. మామూలు దీయులు సాధారణముగా ఇంగ్లాండునందు విశ్వాసపాములు. మామూలుదీయు నానుకుని కోరికపైనే కాంగ్రెసుసభ యీయభ్యుసక్తిమూర్ఖుకొని, స్వాతంత్ర్యరాష్ట్రసమితిలోనొకటిగానుండుటయే భారతదేశముయొక్క ముఖ్యదర్శనని ప్రకటించెను. పంజాబుప్రజలు, సైన్యములలో సభికసంఖ్యాకులు, బ్రిటిషు పాలనకు వ్యతిరేకులుగానున్నారు. బెంగాలు విప్లవప్రదముగ నున్నది. మహారాష్ట్రలు, పాలక జాతి సంజాతులగుటచే మంచికట్టుదిట్టములు గలిగియుండి, తమ ఆంగ్లేయాభిమానమును జాగ్రత్తగా గుప్తపరచుకొనుచున్నారు.

ఇట్టి సహాయమునందు కార్మికమంత్రివర్గము రీడింగ్ ప్రభుత్వము అడవిలో కొరవెత్తనిచింది కాన్ఫిషరేషియన్ ట్టిచట్టము నమలుజరుప నాజ్ఞాపించెను.

భారతదేశమును ఇంగ్లీషు ప్రభుత్వ కుటుంబంలో నుండునట్లు జేయుట భారతీయులసామర్థ్యమునందే యున్నది నేను కొన్నేండ్లనుండి తలంచుచుంటిని. ప్రాతపద్ధతియే స్థిరస్థానంగా నుంచినయెడల చివరవరకుగూడ నీకతినిర్బంధ విధాన సహాయమునే పరిపాలించవలసి యుండును. బెంగాలులో అప్పుడే బహిరంగసభల ద్వారా నిరసనము ప్రకటించ బడుచున్నది ఉభయ జాతుల ద్వేషముల నభివృద్ధిజేసి, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును గౌరవహీనమునర్చి, సామాజ్యమునకు చెప్పరాని నష్టముకలిగించెడి యాందోళన త్వరలో ప్రబల గలదు.

న్యూఢిల్లీ పత్రిక విమర్శ

వైదానిగూర్చి 'న్యూఢిల్లీ' పత్రిక యిట్లు విమర్శించుచున్నది:-

ఎన్నికలు ముగిసినవి గనుక యింక మనము దీర్ఘముగా విచారించ వలసినది ఇండియాలో కార్మికప్రభుత్వము వారిచే ప్రారంభించబడిన నూతన నిర్బంధ విధానము గూర్చి. బెంగాలులో ప్రమాదకరముగ రహస్యకుట్ర బయటపడినట్లు తెలియచున్నది. పాత్యలు గావించుటను, బాంబులు విసరటను నిరాశూటముగ జరుపు ఒక సంస్థ నేర్పరులు కుడ్రేకంపబడినది. ఇందు క్వరాజ్యపక్ష నాయకులు, దానుగారి ముఖ్య సహాయకర్తలను గూడ యిందున్నట్లు దెలిసెను. ఇందుగల చిత్రేమన స్వరాజ్యపక్షమువారు, ఎంతతీవ్రముగా అతివాదులయినప్పటికిని, కొలదివంది మితవాదుల సహాయమున బెంగాలు కాసన సభయందును, భారత కాసన సభయందును, గూడ అధికసానముల సంపాదించిరి. ఈ రహస్యకుట్ర జగగుచున్నదని నమ్మకగు సాక్ష్యము రీడింగ్ ప్రభుత్వగారి కున్నయెడల తప్పక నాయకుల అరెస్టు జేయవలసినదే. మేము లేబరు పక్షము వార మగుటచే, సహజముగ నిర్బంధమునకు యిష్టపడువారము కాము గాని, పరిపాలనా బాధ్యతవహించినపుడు ప్రజల సంక్షేమార్థమై విధాయకమును నెరవేర్చుకుండ యుండనేరదు. కావున యిట్టివారుగవిప్లవము నెదుర్కొనవలసియుండును. అంతటితో మా యనుకుల వాదము ముగియును. వేరొకచో ప్రచురించిన బలవత్తర మగు వ్యాసమునందు ఇండియా ప్రభుత్వమునందు ఉన్నతోద్యోగముల నిర్వహించిన సర్ శంకరనాయుడుగారు, యిప్పుడు రీడింగ్ ప్రభుత్వగారు అమలు జరిపిన నిర్బంధకాసనము యిదివర కేరీతిగా ఫలింకెనో దెలుపుచున్నారు. ఇండియను పోలీసువారు, యిదివరకు పనిబూని దొంగ సాక్ష్యముల కల్పించినట్లు నింపబడియున్నారు. ఈ చట్టము ప్రకారము, వారు దెచ్చిన సాక్ష్యములు, సాక్షులకు పడకబోయినను అవి ఒప్పుకొనగగవే. క్రామపరీక్ష అవకాశము పోయినది. ఎట్టివాడైనను అసత్య నేరము మోపి, దానిని అమాయకు డనుభానిప్రాణమును తీయవచ్చును. ఇట్టి పద్ధతులు అరాచకమును, తొలగించునెవమున అభివృద్ధిజేయుటను యెక్కువగా నుపకరించును. మన పరిపాలనయందలి నీతిని తొలగించుచున్నది.

ఇండియాలో ఐర్లాండు సమస్యకు సరిపోయెడి యనభ సంత్రాప్తిం చినది. జాతీయ వాదులు, రీడింగ్ గారికి తెలిసినరీతిగా, సిద్ధాంతానుపదతుల నవలంబించుచున్నారు. మనము కతినిర్బంధవిధానముతో ప్రత్యుత్తర విచ్ఛేదము నియు, అప్పుడు విప్లవకారులదౌర్జన్యము నెదుర్కొని రెండుచుగలసి ప్రపంచ మంతటను గొప్ప అహహవాహ్యపరిప జేసినచో ఐర్లాండులో లాండుబార్నిగా రొసంగినట్లు ఇండియాలోగూడ ఒసంగవలసివచ్చునని వారు తేక్రవేసికొనుచున్నారు గానలయును. లేబరు పక్షమువారు 9 నెలల పరిపాలనయందు చలనములేక ఆత్మనిగ్రహముతో పనిజేసినందులకే యిట్టియనభ తలపడినది. భారతీయులు మాయండుచున్న యాశలన్నియు, ముగ్గునాల్లగారి ప్రభుత్వప్రత్యేకవల్లను, పంజాబు దురంతముల సహాయమున వైస్రాయిగానుండిన చెలమ్మసభ్యుల ప్రభుత్వము మంత్రిగా

జేయుటవల్లను, వమ్మయిపోయిన ప్రధానిగారు యాద్యీకము నందు పలుకుబడి సంపాదించుటకై ఇండియానిమయమున పనిజేయుట వెనుకదైర్చిరి. మామూలుజాతిలో లేకుండున అట్లుజేయక తీవ్రపడినారు. రాజకీయవిధాన సంస్కరణము ప్రారంభించుటకు వీలులేకున్నది. కాని మేము చేయదలచినది చాల మిగిలియుండెను. సివిలు సర్వీసులందును సైన్యమునందును భారతీయుల నియమించవలసినది భారతీయప్రజలు గోరినరీతిని రాజ్యాంగ విధానమార్పును గూర్చి విచారించుటకై ఒక సంఘము నేర్పరచి యుండవచ్చును. ఇదంతయు చాతావరణము కాంతిపరచుటకు గాకుండునా? ఫ్రెంచిసాతితో జరిపిన స్నేహ భావ ప్రకటన చర్యల నూ యిచ్చుట నే జరిపినచో భారతీయులుగూడ సంతసింపియుండును. పాయింట్ గూర్చి లేఖలు వ్రాయుటకన్న గాంధీదాసుగార్లకు వ్రాయుట అతి సులభము. ఆప్రయత్నమే జేయలేదు. మనముగూడ ఇండియాను బోలెలు లేక బిరుదులపక్షముచూచు పరిపాలించినట్లే వీరిమి. కార్మికులు కాంతపరుచవలసినరీతిని మనము కాంతపరచకుండుటచే, మనముగూడ బోలెలులేని నిర్బంధములకు దిగు మతి భావింపబడెను. ఇట్టిపరిస్థితిలో సైన్యమును అచలమున నుండజాలరు. సంస్కరింపదగ్గ మనోదైర్యము లేకున్నచో నిర్బంధమునకు పూనుకొనుటకై గుండె దిట్టపరచుకొనవలెను. లేబరుప్రభుత్వమునా రిక్ష్వాదాపనియే జేయుచున్నారు. తానొనర్చవలసిన రీతి యొసర్చలేకపోవుటచే మేము జేయవలసినదేదో తనంతనదియే బయలుబడినది. ఈసమయమున మనమందరము భావిస్థితినిగూర్చి యాలోచించుకొనుచున్నాము. కార్మికపక్షము తన చిత్రమువచ్చినప్రకారము ఇండియానుగూర్చి పరిమృరింపగల దనుభూత్యము గుడిసెపుడే ప్రభుత్వమును స్వీకరింపవలెననియే గోరెదము.

ది|| బ|| మోచర్ల రామచంద్ర రావుపంతులుగారి యభిప్రాయము

బొంబాయిసభలో సుహృద్భావముమాత్రమే గోచరించినది

భారతకాసనసభసభ్యులు శ్రీయుత మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు వాయిసఫిండియా పత్రికలో బొంబాయిలో జరిగిన వాయకులసభనుగూర్చి తమయభిప్రాయముల నిట్లు ప్రకటించిరి.

“ఇంతకాలమునకు బొంబాయిసభ అన్నిరాచకీయ పక్షములవారిని ఒక్కసానమున చేర్చినది. సభ జరిగినంతవరకు జయప్రముగానున్నది. సభాభివృద్ధినిగర్హించుట కష్టము. కాని సభలో సామకస్యము, సుహృద్భావముమాత్రమే గోచరించినవి. అసహనము, కల్మష భావములు లేకుండుటగూడ యిది నైతికముగా జయమును లభింపజేసినదని చెప్పవచ్చును. స్వరాజ్యవిధానమును నిర్ణయించుట సంఘము నేర్పరచుట భవిష్యతున లాభములుండుననుకూల కలుగచేయుచున్నది. అంతేగాక అన్నిపక్షములు రాండుటేబిల్ కాన్ఫరెన్సుమాదిరిగా మాడుట, యీసంఘ స్వరాజ్యనిర్వచనము, ఒకవిధమైన మార్పును రాచకీయులులలో కలుగజేయవచ్చును. కాని ఒకరితో నొకరు కలిసిరాని మూలనూత్రముల విషయమున పేదీ రాగలదేమోయని జంకుచున్నాను. కాని నిజమైన వికమత్త్యమును మనఃపూర్తిగా ప్రతిపక్షమువారును కోరుచున్నారనుట నిర్వివాదము. సంఘమువారి చర్యలలోగూడ యీకోరికయే యుండును. కాని యీ సంఘచర్యలు ఎంతవరకు జయప్రదములలో ఎంతవరకు స్వరాజ్య ప్రజాళిక నిర్ణయమునం దెంతవర కైకమత్త్యమునునో తెలుపుటకష్టము. ఊహించుట, అందులగూర్చి ఆశిపడుటగూడ కష్టమే.

ఆర్యసమాజవాదకోత్సవము

లాహోరులో జరుగుచున్నది

25 వ లేదని సభిజరిగినది. “వానాజాతిసంఘపద్ధతిని వానాజాతిసంఘము స్వీకరింపవలెను. ఆసంఘమునఅన్ని మతముల ప్రతినిధులును ఉండవలెను. ఒక మతమువారాసభలో తమకు జరుగుచున్న అన్యాయములను తెలిపినచో తక్కినమతముల ప్రతినిధులు లక్షణంగా గమనింపవలెను. ఈరీతిగా మతసహనమును కలిగింపవలెను.” అని ఒక సభ్యుడు ఉపసాదించెను. ఆసభకు హిందూ మహామర్మియ, సిక్కుకైస్తవ సంఘముల వారినిగూడ ఆహ్వానించిరి. వాటగూడ వచ్చి చర్యలలో పాల్గొనిరి. వాగ్వికోత్సవమున పాల్గొనుటకు శ్రద్ధానందస్వామి లాహోరుచేరెను.

(ఆ. ప్రె.)

జూబులు

నూలుపంపువారలకు సూచనలు

1. పూర్తిపేరు, పూర్తిచిరునామా వ్రాయవలెను.
2. తెలిసినంతవరకు రిజిస్టరునెంబర్లు తెలియపరచుటం వలెను. (ముఖ్యం)
3. నూలుకుట్టు కాగితపుచీట్లు పూడకుండునట్లు గట్టిగా, గట్టికాగితములమీద వ్రాసవలెను.
4. వాతీయపాఠశాలల బాలబాలికలు నూలును విడిచిపెట్టి గావడికిన పిల్లలపేర్లతో చీట్లుకట్టి పంపవలెను. అట్లు పేర్లపంపుల ఆసాధ్యమని తలచుచో, వడికిగ బాల, బాలికలసంఖ్య తెలుపవలెను.
5. నూలుపడుకు క్లబ్బులు (Spinning clubs) వారు కూడ నూలుపడికిన వారి సంఖ్యగాని పిల్లలనో పేర్లనుగాని తెలుప ప్రార్థితులు.

కాతా వెంకటచలపతిరావు

ఆంధ్రప్రదేశ్ కర్షణశాస్త్ర శాస్త్రాధికారి, గుంటూరు.

అఖిలభారత దేవాంగమహాజనసభ

- "(1) ఈసభ చెన్నై పురిలో 1924 సెప్టెంబరు 28, 29 తేదీలు (ఆదివారము సోమవారములు) జరుపునట్లు నిశ్చయింపబడినది.
- (2) ఈమహాసభకు చెన్నై పురి పురపాలకసంఘసభ్యులు శ్రీయుత పి. టి. కుమారస్వామి శ్రేష్ఠిగారు బి. ఏ. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగా నుండుటకు దయతో సంగీకరించిరి.
- (3) ప్రెసభకు శ్రీయుత జేటపాళెం బండ్ల భద్రయ్యగారు సంఘసేవకుల వారసులుగా నుండుటకు దయతో సంగీకరించిరి.
- (4) ప్రెసభకు అధ్యక్షతవహించువారి నామధేయమును ముందు తెలియజేయబడును.
- (5) ఈసభకు ఆహ్వానసంఘసభ్యులుగా చేరగోరువారికి రుసుము రూ. 10-0-0. ప్రతినిధులకు రూ. 3-0-0. ప్రేక్షకులకు రూ. 1-0-0. నిర్ణయించడమైనది.
- (6) పుత్తరములను వ్రాయగోరువారు శ్రీయుత కజ్జా మునుస్వామి శ్రేష్ఠిగారు నెం. 7 బసవయ్యవీధి పాతచాకలిపేట మదరాసు. పైకమును పంపగోరువారు శ్రీయుత పి. యస్. జయశంకర్ శ్రేష్ఠిగారు నెం. 828 తిరువత్తియూరు మైకోడ్డు మదరాసు ఆను విలాసమునకు వ్రాయ ప్రార్థించుచున్నాము.

భాగతజేతమున అన్నిప్రాంతములనుండి దేవాంగ మహా కయులు ప్రెమహాసభకు విచ్చేసి సభను జయప్రథముగా జరుపునట్లు మిక్కిలి వినయవిధేయతతో ప్రార్థించుచున్నాము".

కార్యదర్శి.

౧౨ వ ఆర్యవైశ్యమహాసభ. గుంటూరు

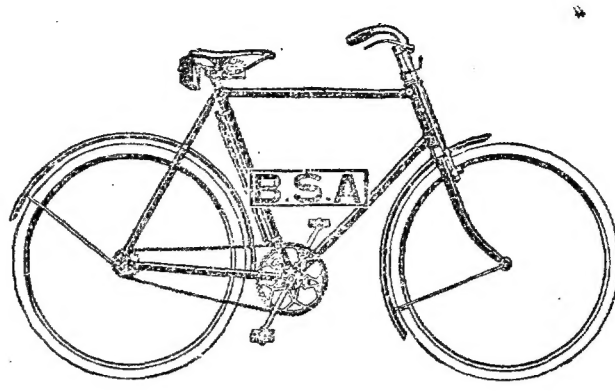
ప్రధమమున ఆర్యవైశ్య మహాసభ ౧౯౦౭ సంవత్సరము న గుంటూరుపురమందు ప్రారంభింపబడి ఆతదాది 11వ భుజ చక్రరాజధానిలో వివిధపట్టణములలో జరపబడి అనేకవిధముల ఆర్యవైశ్యసంఘముందు ప్రబోధముకలిగి మహాపకారము కలుగుచుండెను. కాని ప్రచారములేని దోషమువల్ల కలిగివున్నది. మూడుసంవత్సరములనుండి మహాసభలు జరుగక విఘ్నము కలిగినందున తిరిగి మేము యామహాకార్యమును నెఱవేర్చుటకు పూనికొని ౧౨ వ ఆర్యవైశ్య మహాసభను గుంటూరు పట్టణములో ౧౯౨౪ సం. డిశంబరు ౬, ౭, ౮ తేదీలను కోయంబ తూరు కాపురముల మహారాజశ్రీ పండిత గ్రంథి వెంకటగోపాల శ్రేష్ఠిగారి ఆధిపత్యముక్రింద జరుపుటకు నిశ్చయించినాము. ఆ సమయమున ఆర్యవైశ్య సమితి సభ్యులు, పండిత, సంగీతసభ్యులును చేతుతో తయారుఅయిన శ్రేణియవస్తు వస్త్రప్రదర్శనముకూడా జరుగును. కాబట్టి శ్రేణ్యులందరు మహాసభకు దయచేసి ఆర్యవైశ్య సంఘాన్నతికి అవసరమైన తీర్మానములు గావించుటలోనున్నా, ఆతీర్మానములు కార్యరూపము దాల్చించుటలోనున్న సర్వవిధముల తోడ్పడి మహాసభ జయప్రథముగా జరుగుటకు సహాయముచేయ ప్రార్థించుచున్నాము.

మీ పట్టణ, గ్రామములలో వైశ్యసభలు జరిపి ప్రతిభుల శేషముకొని ఆశేర్లను 3౦-౧౧-౨౪ తేదీలోగా ఆహ్వాన సంఘమునకు చెబుట ప్రార్థితులు. ప్రతినిధులకు మాత్రమే వోటునిచ్చే ఆధికారము గలదు.

వైశ్య వెంకటసుబ్బయ్య, ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు.

ఉపాధ్యక్షులు:— మద్ది వెంకటరత్నం, తూనుగుట్ట నాశరత్నం, రాచురాడి బసవయ్య, అనురా బసవయ్య, నూసె రంగనాయకులు, మాజేటి పానకాలు, కారంకెట్టి సుబ్బయ్య, కొల్లిపర రాధాకృష్ణమూర్తి, గుంటూరు సుబ్రహ్మణ్యం, ముండుూ సాంబయ్య, తేనాలి. తడవర్తి బాపయ్య, ధూళిపూ

ప్రస్తుతము ఒక బి. ఎస్. ఏ. బైసికిలు
రూ 180/- లకు మాత్రమే కొనవచ్చును.

ఇది డన్ లప్ టైరులు, పరికరములు, ఇన్ ప్లాటరు మొదలగునవి
పూర్తిగా గల మిక్కిలి మేలైనది బి. ఎస్. ఏ.
మాడలుయొక్క ధర.

ఇప్పుడే కొని పైకమును కూడ బెట్టుకొనుడు.
అడిసన్ అందు కో., లిమిటెడ్., మద్రాసు
దక్షిణ ఇండియాకు సోల్ ఏజెంట్లు, ఇంబోర్టర్లు.

డి. ఈటలూరి వెంకటేశ్వర్లు శ్రేష్ఠి, చీరాల. మారె శేషయ్య, పల్నాడు. దేవత కోదండరామయ్య, ఒంగోలు. మండవ వెంకటరెడ్డి, నర్సారావుపేట.

మాజేటి గురవయ్య, కోకాధికారి.
కార్యదర్శులు:— చీమకుర్తి కుమారస్వామి, ఉప్పుటూరి వెంకటపున్నయ్య, రేకపల్లి భాస్కరరావు, మద్ది రాధాకృష్ణయ్య.
మద్ది వెంకట్రామయ్య — ఆడిటరు
గుంటూరు నరసింహారావు — సేనాధిపతి.

భీమవరం

తాలూకాబోర్డు
(స్వకీయవిలేఖరి)

నవంబరు 20:—కృష్ణాజిల్లాబోర్డుకు ఈ తాలూకాకు మెంబరుగా నుండి: మహమ్మదు హైదరాబాద్ గారు చదువు కొనుటకు హైదరాబాద్ వెళ్లుటచే ఆయనస్థానే మరియొకరిని ఎన్నుకొనుటకు యీ తాలూకాబోర్డువారు 14-11-24 వ తేదీనీ భీమవరములో సమావేశమైరి. అభ్యర్థులుగా నున్నవారు కాంగ్రెసు పక్షమువారు చెంగలల్ల సత్యనారాయణగారు మిగిలినవారు భోగరాజు హనుమంతరావుగారు, అబ్రాహము పేరు పెటకుగారు, నడుపల్లి సుబ్బారాయణుగారు. వీరిలో మొదటివారు యీ సంవత్సరమే తాలూకాబోర్డుకు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి. అందుచే జిల్లాబోర్డునకు ఎన్నుకొనబడినచో మరి రెండుసంవత్సరములు సభ్యులుగా నుండుటకు వీలగునను సభి ప్రాయముతో అభ్యర్థిగా నుండిరి. మిగిలినవారు ముగ్గురును రాబోవు మార్చి నెలలో మూడు సంవత్సరము లగుటచే సభ్యులై యంత మొందును. అదియునుగాక కాంగ్రెసు పక్షమున పనిచేయుచున్నామని చెప్పచున్నవారు తమవోట్ల నాయనకే ఇత్తుమని ప్రోత్సాహపరచిరి. చివరకు వోట్లు లెక్కపెట్టగా సత్యనారాయణగారికి 3 వోట్లు మాత్రమే వచ్చినవి. తమ అవిసరము గడపుకొనుటకై మొదట నొకపక్షములో జేరి ఆ క్కర తీరిన వెనుక ఇతరపక్షములలో జేరుట మాత్రమే సంగతిగాదు. నడుపల్లి సుబ్బారాయణుగారికి 4 వోట్లు వచ్చుటచే జిల్లాబోర్డు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి. ఆకుపేడు సర్కిలునకు తాలూకాబోర్డు మెంబరు ఎన్నిక డిశంబరు రెండవ తేదీన జరుగును. శ్రీయుతులు పులవర్తి లక్ష్మణస్వామిగారు (ఆనవీడు) చెరుకు వాడ మార్యనారాయణరావుగారు (చెరుకువాడ) మల్లారెడ్డి శేషయ్యగారు (తరటాప) వీరు ముగ్గురును అభ్యర్థులుగా నిల

బడిరి. వీరిలో మొదటివారు ధనవంతులు, లోకజ్ఞానము గలవారు, సహాయ నిరాకరణోద్యమము మొదటినుండియు ఎక్కువగా పనిచేయుచున్నారు. ఖద్దరుధారణమే పరమావధియని యెంచెడివారిలో ముఖ్యులు. శ్రీ కృష్ణజన్మస్థానమునకుకూడ వెళ్లుటకు జంకక నిలబడినవారు.

రెండవవారును నిరాకరణవాదులు. ఖద్దరునే తప్పక ధరించువారు. జేశభక్తియందు మొదటివారి కెంతయును తీసిపోరు.

వనసంతర్పణలు

కార్తికమాసము వనసంతర్పణకాలము. ఈ తాలూకాలో కోర్టుతరపున ఒకటి తాలూకా తరపున ఒకటి మామూలుగా జరిగేవి. తాలూకాప్రజలందరు వీలగు సహాయముచేసి నడిచేవారు. కాని యీ సంవత్సరము అవి ఇంకాజరగలేదు. 16-11-24 ఆదివారము డి. పి. డబ్లియువారుఉండి గ్రామములో ఒకసంతర్పణ చేయించినారు. తాలూకాలోని పెద్దరైతులు డి. పి. డబ్లియు ఉద్యోగస్థులు గ్రామములో వారు, కెట్టిపేటనుంచి మరి ఇతర ప్రదేశములనుంచి మోటార్లమీద, బల్లమీద, పడవలమీద, చాలమంది దిగినారు. 1000 మందిపై విలుకు భోజనము చేసినారు. వనసంతర్పణలో అంతా లసి తిన్నారు. ఈవిషయములో మాతాలూకా చాలా ముందంజ వేసింది. మాతాలూకాలో ఈలాటివాటికి స్పష్టముల లోటుండదు. అందులోను ఉద్యోగస్థులు సంతర్పణలు చేస్తారంటే ఎక్కడలేని కూరగాయలు, పెరుగుకావల్లు, పాలకావల్లు, బియ్యపు బస్తాలు, నేతిడబ్బాలు వస్తాయి. కబురయినా చేయనక్కరలేదు. వారు పంపినారని వీరు, వీరికన్న ఎక్కువ పంపాలని వారు పంచెములు వేసుకున్నట్టు పంపుతారు.

రెడిరాణి సచిత్రమాసపత్రిక
సం. ౪ చందా రూ 3
మత, సాంఘిక, వ్యవసాయక విద్యావిషయములు చర్చింపబడును.

వారకాంత (నాటకము) విలులయు, విజయ కలైయు అద్భుతచర్యలు, బీచివర్ణన చదివితీరవలయును. వెల ఆ 12

మిథునానురాగము (పేరుగన్ననవల) వెల ఆ 12

గర్వభంగము (గరుడ, బలరామ, అంజనేయ, సత్య భామ గర్వభంగకథలు గలనాటకము) వెల ఆ 10

వాసంతిక (చెంచునాటకము. చక్కనివర్ణనలు) ఆ 10

ఆంద్రనామసంగ్రహము (సటిక) వెల ఆ 4

రెడ్డిబ్రదర్లు రాయవరము, సోపావరికలూ

కల్యాణదుర్గము (అనంతపురంజిల్లా)

(ఒకవిలేఖరీ)

కాలమానము

నవంబరు 28:—విశాఖపట్నం నుండి గడవిపోయినది. హస్త కార్తీయందు గురిసిన యేచిన్న వర్షమొత్తపు పంటి వర్షమేలేదు. కడవిని రెండువత్సరముల నుండి యీ తాలూకాలో వర్షమేలేదు. ఈయేను సమృద్ధిగ వర్షము కురియునని జను లత్యంతాశాయుక్తులుగ నుండిరి గాని యదియెట్లు వచ్చుయ్యో, ఇప్పటికప్పుడే నీటికి గడ్డముగనున్నది. ఇక వేసవికాలము గడచుటెట్లయని జనులు భయపడుచున్నారు.

ఖిద్దరు

సంవత్సరముక్రింద ఖిద్దరు జట్టులు కావలయునన్న యేతాడిపత్రితో లేక యేయు త్తరజిల్లాలతో వ్రాసి కష్టకష్టములచే బొందవలసి యుండెను. ఈయే దాకష్టమును క్రియంత పి. ఓబయ్య తెల్పిగారు తప్పించిరి. వీరిసంవత్సరారంభమునుండి స్వదేశీవస్త్ర సలయమును స్థాపించియున్నారు.

గాంధీగొట్టు

జనుల కాహారపదార్థములు యుక్త మూల్యమునకు లభించుటకై ఓబయ్య తెల్పి మొదలగు ప్రముఖులు కొందరు పైచేరితో నొకకొట్టును స్థాపించి సరియైనవెలలకు ప్రజలకుఁ బదార్థములిచ్చుచు, అందువచ్చులాభమును స్వరాజ్యప్రయత్నములకై వినియోగింపఁ దలచియున్నారు. ఒక సర్తక శిఖామణి కొన్ని నెలలు తనగృహము నద్దలేక యుచ్చిన్ను తెలియుచున్నది. వైకొట్టునందు సంతదినముననే (ప్రతి శుక్రవారమునాడు) పదార్థము లమ్ముబడును.

మోటారుబస్సులు

అనంతపురమునుండి యిచటికి 36 మైళ్లు. ఆచటినుండి యిచటికి దినదినము మోటారుబస్సులను రెండు కంపెనీలవారొక్కొక్క రొక్కొక్క దినముచొప్పున నడుపుచున్నారు. మైలున కొక అణావంతున పుచ్చుకొనుచున్నాడు. అందుచే ప్రత్యాజీకులకు భారమును మోటారు యజమానుల కమితలాభమును గల్గుచున్నది. అట్లుగాక మైలునకు 8 లేక 9 పైసలవంతున పుచ్చుకొనిన ప్రయాణీకులకు భారము లేకపోవుటయేకాక యజమానులకుగూడ విశేషలాభ ముండునని చెప్పవచ్చును. ఈవిషయమై వారుప్రయోచింతురగాక!

తపాలు

ఇంతవఱకు నిచటికి 20 మైళ్లదూరముననున్న రాయదుర్గమునుండి జట్కూలో తపాలువచ్చుచుండెను. అపుడు మహా గుటపాలు, మిగిలిన ప్రదేశములనుండి వచ్చుతపాలును మలుచినము సామంకాలము యుక్త పనులును కిచటికి వచ్చుచుండెను. పైకము తక్కువయినను కారణమున నట్లువచ్చుతపాలును నిల్పి యనంతపురమునుండి (36 మైళ్ల దూరమునుండి) రన్నర్ల మూలముగ తపాలు తెప్పించుటచే మూడవనాటిరాత్రి ప్రతితపాలును వచ్చుచున్నది. అవి జనులకు నాలుగవనాటి యుదయమున ముట్టుచున్నది. నాగరకత వృద్ధినిండి వారాప్రతికలతో నూతనవిషయముల తెలిసికొన నాచురపడు నిక్కాలమున నాలుగు దినములకు ఇతర ప్రపంచవిషయములు చెల్లెసికొనుట యెంతయు తృప్తికరముగ నుండునో అధికారు లాలోచింతురగాక! వ్యయవిషయమై కొంచెము హెచ్చుతగ్గులున్నను తపాలాధికారులు మరల యథాప్రకారముగ రాయదుర్గమునుండి తపాలు వచ్చునట్లు చేయగోరుచున్నారు.

Madras Races GUINDY

చుద్రాసు పందెములు, గిండ్డి

ప్రారంభదినము

6-12-1924 తేదీ శనివారమునాడు

ప్రారంభమగును

మొదటిపందెము మధ్యాహ్నము 2 గం 30 ని పందెముగల రోజులందు స్పెషల్ బండ్లు బీ. పార్కు, ఎగ్జిక్యూ ట్వేషనులనుండి గిండ్డికి పోవును. చెన్నపట్టణములో అన్ని భాగములనుండి మోటారుబస్సులుకూడ గిండ్డికి పోవును.

సుందరి లైలము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ 0 8-0 వి. పి. 0-13-0

ఒక డబ్బీలైలము విడువక రాచిన ముఖమున ఏర్పడు మొదలులు మచ్చలుమానును. ముఖము కాంతివారి, నున్న గా అద్దమువలె ప్రకాశించును. చర్మము మృదుత్వముకలిగి నాంజూ లేదు. ఈలైలము మంచివాసన గలిగి విగడవలె నుండును. అమృతాంజనం డీహో, మదరాసు - బొంబాయి.

బిడ్డకు తగిన ఆహారము తల్లికి సంతోషము

రాచిన్నన్ను "పేటెంటు" బార్లీ

అపుపాలు, కడపాలు, తేనెపాలుకన్ దెన్నుకు పాలు లేక యితర కిండి పాలు తోచేర్చి యుపయోగపరచిన బిడ్డలందరికి మంచి ఆహారమును తల్లులందఱు వారి బిడ్డలకు తమ ఆహారము యిచ్చుటకై మిక్కిలి అవశ్యకమయ్యెను సరియైన ఆ ఆహారమును ఏర్పాటుచేయు విషయమై తగు ప్రయత్నమునకు నాగుటచే హిందూదేశము నందలి పది బిడ్డల మరగావయ్య చాల హెచ్చుగావున్నది. అన్నిరకముల బార్లీలకు బిడ్డలకుగించుటచేడు.

రాచిన్నన్ను "పేటెంటు" బార్లీ

బార్లీ తేజమున ఆహారమునెదరు.

రాచిన్నన్ను "పేటెంటు" బార్లీ

మిక్కిలి కాస్త్రయుక్తముగాను అతి శ్రద్ధతోను తయారుచేయబడుచున్నది. రాచిన్నన్ను "పేటెంటు" బార్లీ ప్రపంచముందు అంతటా బాగుగా వెల్లడియైయున్నది, మరి యెక్కాపించుచు చున్నది. అన్నియోట్లలోను బైర్లులచే విశేషముగా శిశువు చేయబడుచున్నది. ఇది మిక్కిలి పరిశుద్ధమైన, అనలుబాధి, రాచిన్నన్ను "పేటెంటు" బార్లీని తప్పతియి చెదిరిగాని దురాచారములందు కొనకుడు ఇది అన్ని వాగాలలోను కొరవడు.

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని నెప్పులకుమంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యదేశ మూలకల సంపుటిచే హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోకప్రఖ్యాతమైనమందు. ఇది ఇప్పుడేపుడు తయారుచున్న క్రొత్తమందు గాదు. ఇరువదేండ్లుగా దేశమునం దంతటా వాడుకలో నుండి పెచ్చును బొందిన. దివ్యామృతము నొప్పులు, వాపులు, గాయములు, బిళ్ళలు, పోట్లు, బెబుకులు, మొదలగు బాధలకు అమృతాంజనము ప్రథమ సహాయముగా వెంటనే పనిజేయును. చర్మముపైన రాచిన లోహాకి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు సయితము పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందు శరీరాంగములకు ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి శిథిలపదార్థములను గ్రహించి ప్రాణాత్మకము జేయుచున్నది.

అన్నిపాపులలో దొరకును

మోహానితైలము

వెండ్రుకలను పెంచి నిగనిగలాడించును

కండ్లకు చలువచేయును

స్త్రీపురుషులు నాడుటకు యోగ్యమైనది

తామర తైలము

తామర, లీట, గజ్జి మంచిది

దంతచూర్ణము

బుద్ధిగోలుకు తీపులకు మంచిపాడుము.

అమృతాంజనం డీహో,

మదరాసు - బొంబాయి

చెన్నై రైల్వే రుఫరలు

నవంబరు 27-వ తేది గురువారము

(1) భాస్కరములు

దనియాలు బా 1-కి రూ. 80.0-0 మొదలు 42.0-0 వరకు	
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు	
కుసుమ తేనెలివి ,, ప 48 గలవి రు 14.0-0 14.8-0	
నెలూరివి ,, డిటా ,, 15.8-0 16.0-0	
డిల్లీవి ,, డిటా ,, 16.8-0 17.0-0	
కాగులు రూ. 164 బస్తా 1-కి ,, 8-12.0 9.0-0	
నవ్వులు ,, ,, 20.0-0 24.0-0	

(2) వస్తుభాస్కరములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205 రు 11.0-0 రు 12.0-0	
సెనగలు ,, డిటా ,, 11.8-0 12.4-0	
సెనలు ,, డిటా ,, 11.8-0 12.4-0	
మినుములు ,, డిటా ,, 18.0-0 16.0-0	
ఉలవలు ర 164 ,, ,, 9.4-0 11.4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి రు 170.0-0 175.0-0	
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14.0-0 26.0-0	
కొండాపురం వేరుసెనగపప్పు బా 1-కి ,, 60.0-0 65.0-0	
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 55.0-0 58.0-0	
వేరుసెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 185 మి.కె ను 125	
అముదము బా 1-కి రు 165.0 0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

కాయపగుపు బా 1-కి రు 190.0-0 195.0-0	
కూరపగుపు ,, రు 125.0-0 180.0-0	
మిరపకాయలు(గుంటూరివి) బా 1-కి రు 120.0-0 188.0-0	
గుంటూరుపాతకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-కి రు 50.55	
కాళవాస్త్రపాతకట్టు ,, రు 70, 75	
బెల్లము బా 1-కి రు 85.0-0 60.0-0	
చింతపండు బా 1-కి రు 80.0-0 49.0-0	

(5) ఇనుము

పట్టా రకం బా 1-కి రు 81.0-0 82.0-0	
చదరం ,, 81.0-0 82.0-0	
రవుండు ,, 81.0-0 84.0 0	

(6) లోహములు

నెండి 100 తులంకు రు 75.0-0 76.8-0	
బంగారము, తులము 1 కి రు 22.8-0 28.0-0	
సవరము 1-కి 14.11-0	
ఇత్తడి బా 1-కి రు 249.0-0 255.0-0	
రాగి డిటా రు 290.0-0 295.0-0	
అస్కాచక్రైర బా 1-కి రు 86.0-0 86-12.0	

(7) రంగులు అలిజరై ను

అవుకప్పుడు 20 డిగ్రీలు రు 78.0-0	
వొట్టికప్పుడు డిటా 72.0-0	
సింహం డిటా ,,	
గుర్రం డిటా ,,	

(8) దూది

బొండా నెట్టుబారవ 1-కి రు 820.0-0	
----------------------------------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి రు 9.0-0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి రు 8.0-0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి రు 8.12.0	
అహమదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి రు 9.0-0	
డిటా నెం 14 డిటా రు 9.12.0	
నూళయేనుగ నెం 20 రు 11.4-0	
జపాన్ నెం 20 రు 11.12.0	
,, ,, 40 ఏ తేలివి అయినను రు 14.7-0	
గోకాకు నెం 12 1/2 రు 9.4-0	
వడ్డాక్ నెం 24 1/2 రు 11.12.0	
14 1/2 క్విలక్ పక్షి రు 9.4-0	

తేలుమందు

నెం సీసా 1-కి రూ. 0.8-0. వి. సి. సహా 0.18-0.
తేలుకాటులను అపాయము లేదుగాని విశేషబాధ గలదు తేలు కాటులను వినుము నెత్తురులో ప్రవేశించదు. బాధ నరుములకుంటు పెద్దనరము దగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినచోటును బండపొరుగులు చేసిన బాధ తగ్గును. ఇది మిగుల ఘాటు గాని నీటివలె నుండును. కుట్టినచోటు కొంచము మందుపోసిక భయము ముగును. మందును గలిగియున్న తాము బాధపడన నిరకుట పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతియింట నుండవలెనది. అమ్మతాంబూనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

నవ్వుకమగు కొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము

ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు

మావద్ద అనేక రకములు కొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొలుసులు, కానుకలు అడ్డగ చేకొలు మొదలగు బంగారు నగలున్నవనరత్నములు వేసిన అనేకమ విరీల అడ్డగలు, జడవిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొలగునవి వెండి రైలు కూజాలు, టంబల్లు, పేలాగిన్నెలు, కాపి నెట్లు మొదలగు పాత్రసామానులన్ను అనేకరకములు కాళ్ళగొలుసులు, మొదలగు అన్ని వస్తువులు యెప్పుడు సిద్ధముగా యిరుండును. కాను బంగార మునకున్ను చాచివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును.

నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రాప్తిబుద్ధు:—కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,

1597 శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

వాడితిరా? వాడకుండిన తెప్పించి వాడి తక్షణమే సంతోషింపుడు !!

ఈ అద్భుతమైన లోకాబయవారి కస్తూరిమార్కము మొదటి రకం కస్తూరి, దుంకమాపువ్వు, శచ్యకరూపి రహ, అమూల్యమైన వినుమాలికలు చేర్చి రయారుచేయబడినది. హానికరమగు తక్షణపులందుచేరుటలేదు. పిన్నలు, పెద్దలు, ముగలివారు, బాలింతలు మొదలగు వారందరూ అనుపాదభేదముతో అన్ని వ్యాధులకు వాడవలెనది. 250-800 మార్కముల బుడ్డి 1-కి ధర రు 0.4-0 బుడ్డు 6-కి 1.4-0. పొదుపుగా వేరు.

ఈ దిగుత తెలుపబడిన కొవఁదములు తప్పక మంచి గుణ మిచ్చును.

తాపా పనోదిని:—సాధారణమైన జ్వరములు, చలిజ్వరములు, మలేరియా మున్నగువాటికి మంచి గుణమిచ్చును. (64 పాటములు గల) ప్యాకెటు 1-కి రు 1.0-0.

శివకాంతి తైలము:—బిడ్డలు పెద్దలు కాఫీలో చక్కెరలో అరిసులభముగా వారి వారి కంటెన్ను ననుసరించి కొన్ని బొట్లు తీసుకొనిన నుఖముగా నిశ్చయమగును. కష్టము లేదు. సంతోషము, అనారోగ్యము వుం డదు. బుడ్డి 1-కి ధర 0.8-0.

స్వర్ణాంగ బలకారి:—(కాపి, టీ, కోకో మున్నగు పానీయము వేహాలోగ్యమును చేయబడినది గాక అనేక వ్యాధులకు కారణమగును. అట్లు లేక వేహమునందుండు వ్యాధులను పోగొట్టి మలబద్ధకమును, లేక ఇతరవ్యాధులను రానియక అటంకపరచును. అనేక వేల డబ్బాలు ఖర్చుగుచ్చును.) డబ్బా 1-కి ధర 0.7-0.

మహా సాభాగ్య శొంఠి:—(బాలింతల పాలిటికి వర్ణకసాదము కంటిది. కనినప్పుడు, తడవార వారికి నరిమైన కొవఁదములు యివ్వవలెన వారికి కలుగు వ్యాధులన్నిటిని యిది తప్పక తుడుచ్చును. 20 తులం బుడ్డి 1 కి ధర రు 1.0-0

(594-5) పాశ్యపు వెంకటాచల వండితులు, శ్రీ శీతారావువైద్యశాల, మైసూరు.

కా మి ని యా నూ నె

వెంట్రుక లేఅందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుడు.

వెంట్రుకలు దువ్విసపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాడగును. అట్లుకాకుండ

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజ ముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేబాడ్యమున్నను మాన్ని ఈ దివ్యావధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. ఒకపరిక్షవల్ల మీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును. బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10-0.

126

విషిచారీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిష్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుడు.

1 అవున్న బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
1 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 }

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయింప బడును. తేకున్న సోలుపజెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్నామకిదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు

7 Thambu Chetty Street, MADRAS.